

VLAAMS NATIONAAL

WEEKBLAD

WIT

VRIJDAG 12 MEI '89

34^e JAARGANG · NR. 19 · 33 fr.

DOSSIER
SEPARATISME

AANBEVOLEN HUIZEN

NV BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

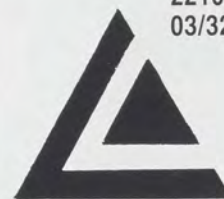
Verdeler

VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 924-944

Diensten: verhuring lange termijn: D'IETEREN LEASE
korte termijn: AVIS

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Kleding Lenders
Herentalsebaan 247
2210 Borsbeek
03/321.76.86

DE PRIJSBREKER

van het goede meubel

Groenstraat 84, 2000 Antwerpen tel. 03/236.45.31

Open van 10 tot 19 u. Maandag gesloten

Alle trofeeën, wimpels, bekens,
speldjes, badges, enz.

ESOX -
STAN PHILIPS

Panorama 36
1810 WEMMEL
Tel. 02/460.68.93

Guido NUYTENS

Longtinstraat 126
1090 Brussel

SANITAIR - ZINK
ROOFING
LOODGIETERIJ
GASERWARMING
Tel. 426.19.39

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp
van uw puzzel

Daniël Cortier
02/428.69.84

FRANSSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
B 9328 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail

baron ruzettelaan 78
8320 brugge 4
baan brugge - oostkamp
050/35 74 04

PVBA J. BORREMANS-COCK & KINDEREN

Algemene Bouwondernemingen
Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

GELD

Onmiddellijk te bekomen bij

FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe

Nieuw telefoonnummer:
053/80.10.09

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesens

Sint-Aarnoutstraat 12
8260 Aatrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdrape — luxaflex — ....

OP HET KRUISPUNT DER WEGEN

De media stonden de voorbije dagen bol van commentaren n.a.v. één jaar Martens VIII. De evaluatie klinkt navenant de hoek van waaruit zij komt. Ons weekblad heeft in haar uitgave van 5 mei j.l. de nadruk gelegd op de Vlaams- nationale inbreng. Het heeft naast de staatshervormende opdracht van de VU ook aandacht besteed aan andere opdrachten die zij krachtens haar programma dient te verwezenlijken.

Wij hebben dit jaar meeregeren van de Volksunie *De Stille Revolutie* genoemd omdat deze centralistische staat zonder veel poeha tot een meerledige staat werd omgevormd. Een ware omwenteling als men bedenkt dat nauwelijks een kwarteeuw geleden een eerste-minister de gemeenschapsproblemen afmaakte als *des faux problèmes*. Het is anders uitgedraaid. De Vlaamse kwestie, om het lapidair uit te drukken, liet dit land geen ogenblik met rust.

Zij die onze beweging niet kennen of niet willen kennen proberen de bevolking wijs te maken dat de rol van de Volksunie uitgespeeld is met de staatshervorming. De jongste dagen werd daarover polemieks gevoerd. Het is een klassieke truuk om schade toe te brengen. Een paar jaar terug was er de beschuldiging als zou de VU de aanhangwagen van de SP zijn, en ga zo maar door. De aktualiteit helpt ons echter de aantijgingen te weerleggen.

Dit land met zijn nieuwe en dus broze structuren leeft op het kruispunt der wegen.

De traditionale partijen beschouwen de staatshervorming als een noodzakelijk kwaad, het is hen om het even hoe zij besturen: unitair, onder de vorm van een konfederatie of hoe dan ook; als ze er maar bij zijn.

De Vlaams-nationalisten hebben andere objectieven. Meeregeren is voor hen: het beter te doen, de staatshervormingen van 1970 en 1980 bijsturen, plannen voor de toekomst. Thans zijn de eerste en de tweede fase van de hervorming verworven, de derde moet er nog komen, zij is de kroon op het werk. Zij zal de volle waarde van onze autonomie moeten tonen en dragen.

Tijdens dit eerste werkjaar hebben de 3 VU- regeringsleden zich best van hun taak gekwet, zij en hun kabinetten werken zeer hard. Schiltz, Geens en Valkeniers kan men niet verwijten dat zij hun dagen in leegheid slijten, integendeel.

De mening dat Vlaams-nationalisten beter langs de weg gaan staan om beurtelings aan te moedigen of uit te jouwen deelt de

Volksunie niet. Zij heeft gekozen om het te doen en te verwezenlijken wat moet en wat kan.

Na 1 jaar meeregeren en een gigantisch constitutioneel werk staat dit gefederaliseerde land op het kruispunt der wegen. Verder dobberen op z'n Belgisch is wellicht prettig en lonend maar dit gefederaliseerde land kan meer. Het land kan in het Europa van de toekomst samen met de andere geregionaliseerde landen een voorlopersrol spelen. De taak van de VU is daarbij zeer groot. Welbegrepen nationalisme is niet aftands, het is springlevend en bewijst zijn waarde, het vormt voor het individu en de groep de band om *volk* te zijn. Het is een visie op de samenleving die zich onderscheidt van andere ismen die een beleid nastreven op grond van geloof of economische modellen. Het federalisme is daarbij een struktuuroplossing die zijn waarde en nut bewijst.

Dit is het kruispunt waar wij thans staan. Hier zullen keuzen moeten gemaakt worden, vandaag reeds. Keuzen die inspelen op de dagdagelijkse politiek maar ook op de toekomst. Vandaar onze standpunten i.v.m. de gelijklopende onderhandelingen

over de nukleaire en konventionele wapens die een keuze zijn voor de denuklearisering van Europa, een keuze voor een duurzame vrede tussen de blokken. Een keuze die zo ver reikt dat ze mee de moeilijke verhouding tussen het Noorden en het Zuiden bepaalt. Een verstandhouding die slechts kan bekomen worden via wegen van ontwapening en ontwikkeling.

Een keuze die uiteindelijk bepalend zal zijn voor een langdurige pacifikatie in eigen land, voor onze grens-konflikten met Wallonië en die het gesjoemel als dat van de goeverneurs moet onmogelijk maken. Een keuze omtrent de bescherming van ons leefmilieu, een keuze over de

werking van de ordediensten, over de openbaarheid van besturen, over de zorg voor zwakken en gekwetsten, over het recht op arbeid, over de zorg voor welvaart voor iedereen, over de zorg om voorbeeldig met het geld van de gemeenschap om te springen, de zorg om de gemeenschapsregeringen hun volle werk te laten doen, de zorg over de macht om als volk in het buitenland akkoorden af te sluiten. Kortom de zorg om onszelf te zijn...

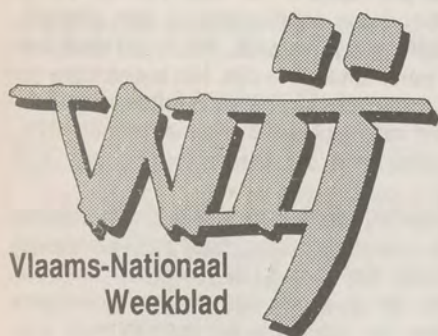
Op dit kruispunt zijn wij thans gekomen, het inslaan van de goede weg behoort tot de taak van de huidige politici. Dat op dit cruciale ogenblik Vlaams-nationalisten aan tafel zitten is een geweldige opdracht.

Maurits Van Liedekerke

INHOUD

**Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.**

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren
Johan Artois
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit en redactie op prk. 000-0171139-31 van „WIJ”, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel. 02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 19 ('s voormiddags) of privé, Alsembergsesteenweg 41b, 1512 Dworp. Tel. 02/380.04.78.

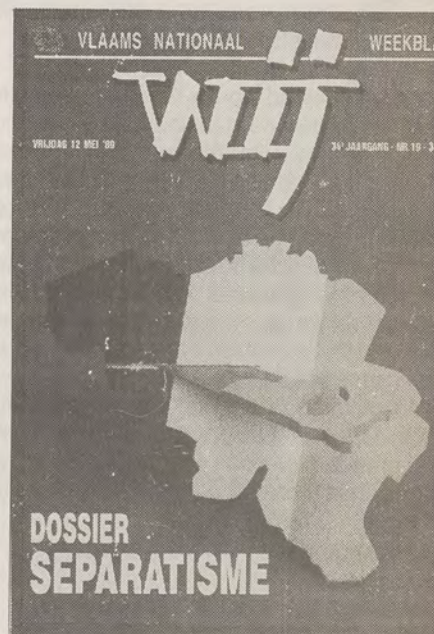
8 De Roemeense president Ceausescu slaagde erin de schulden van zijn land te delgen. Maar ten koste van wat? Met de „sistematizeringspolitiek” wil Roemenië bovendien duizenden Roemeense dorpen platleggen. De EG-ministers beperkten zich tot een verzoek om meer informatie.

9 Het separatisme kan binnen de Vlaamse beweging nog steeds op voorstanders rekenen. Maar is separatisme realistisch? Separatisme: voor en tegen, voorbeelden uit het buitenland en uit het verleden.

15 Volken en Staten brengt een bezoek aan Krim-Tartaren, Georgiërs en Armeniërs. Drie volkeren uit een Sovjet-Unie in beroering.

18 Zondag verzamelden 21.000 jongeren in de Hoge Rielen te Kasterlee voor de Dag van Jan en Alleman. De jeugdbeweging meer dan ooit in beweging!

20 Wie jonge Amerikanen aan het woord laat over Bush, de Amerikaanse buitenlandse politiek en ontwapening, hoort soms verrassende stemmen

23 Op onze boekenbladzijden komen deze week een trits Vlaamse schrijvers aan bod. Van drie van hen (Jet Jorssen, Maria Vlamynck en Omar Waegeman) worden hun zopas verschenen bibliografieën besproken. Van Ward Ruyslinck zijn IJlings naar nergens (blz. 24), van Gunter Pauli diens wereldavonturen in het boek „Doen”; op blz. 28 komt Bal Masqué; de sleutelroman van Stef Vancaeneghem, een ironische kijk op de Wetstraat, aan bod.

30 KV Mechelen is voetbalkampioen. De manebussers konden echter ook de titel van basketploeg Racing Mechelen vieren.

CVP IN SCHOLEN

Nogal wat vrije scholen met leerlingen die stemgerechtigd zijn organiseren momenteel "Europadagen" of gelijkaardige activiteiten n.a.v. de verkiezingen voor het Europees Parlement. Die "studiedagen" krijgen echter, net als bij de vorige Eurokieskampanje van '84, een nogal stevige CVP-stempel mee. In de normaalschool van de Heilige Familie te Tielt bvb. stond CVP-europarlementslid Chanterie geprogrammeerd en kwam premier Martens 's avonds de "feesttoespraak" houden.

De vraag moet gesteld of de CVP met deze operatie *charme* voor de kersverse Eurokies het artikel 41 van de schoolpaktwetgeving niet overtreedt. Dit artikel verbiedt uitdrukkelijk politieke activiteiten en propaganda voor gesubsidieerde instellingen, op straffe van het intrekken van deze subsidie.

WIJ roept langs deze weg zijn lezers op om ons op de hoogte te stellen van gelijkaardige "studiedagen" of "Euro-happenings" in vrije scholen waar kandidaten voor de Euroverkiezingen of politieke kopstukken „een woordje uitleg komen geven”.

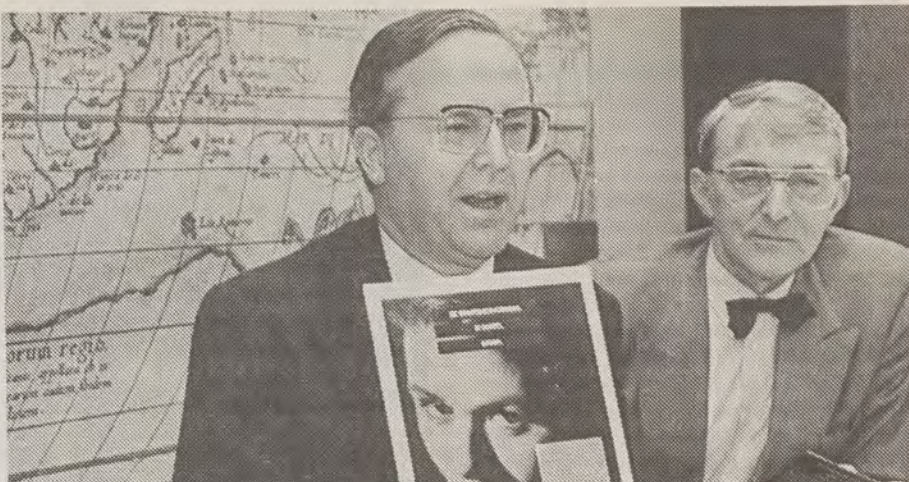
WONINGFONDS

In *De Bond*, het weekblad van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen (BGJG), verscheen op 28 april een artikel dat de loftrampet stak over de werkzaamheden van het Woningfonds in Brussel. De Bond liet echter om onduidelijke redenen na te vermelden dat dit goeddeels te danken is aan de inzet van staatssekretaris voor het Brussels Gewest *Jef Valkeniers*. Voor de verwezenlijkingen van politici van andere partijen ten voordele van de gezinnen wordt deze "anonimiteit" in het "pluralistische" weekblad nochtans niet zo fanatiek gehandhaafd...

In een brief aan Bondsvoorzitter en voorzitter van het Woningfonds Prof. Em. Frans Van Mechelen wees de directeur van het Woningfonds, Mevr. Lemoine-Bertin erop dat het Woningfonds in Brussel „na moeilijke jaren het geluk heeft te mogen rekenen op de zeer positieve samenwerking, het begrip en de dynamische inzet van de bevoegde staatssekretaris, de heer Valkeniers en de leden van zijn kabinet, ten gunste van de gezinnen.” En mevr. Lemoine-Bertin is niet bepaald van Vlaamsnationale signatuur.

DAMIAAN

Ongeveer 11.000 wandelaars stapten van Leuven naar Tremelo, de geboorteplaats van pater Damiaan. Onder de dapperen die deze tocht van 20 km ondernamen bevonden zich o.m. europarlementslid Willy Kuijpers, premier Martens en minister Tobback. Het is dit jaar een eeuw geleden dat pater Damiaan geboren werd. Met dit initiatief wilde het Damiaankomi-

Eindelijk is de voorlichtingskampanje van de overheid over de staatshervorming van start gegaan. Een folder kan afgehaald worden in uw postkantoor. Daarmee kunt u de brochure bestellen bij Inbel.
(foto E. Peustjens)

tee geld inzamelen voor de strijd tegen de melaatsheid.

In een brief aan premier Martens en aan de voorzitter van de Vlaamse executieve, Gaston Geens, vroeg Willy Kuijpers aandacht voor de zwakke en verdrongen nieuwe "melaatsen" in onze samenleving. Kuijpers haalde het voorbeeld aan van de ongeveer elf procent geïnterneerden die deel uitmaken van onze gevangenisbevolking omdat zij geen plaats vinden en krijgen in de verzorgende instelling waar ze in werkelijkheid thuishoren.

Het europarlementslid laakte ook het grote gebrek aan middelen dat aan wetenschappelijk onderzoek wordt toegewezen.

PANAMA

De verkiezingen in Panama werden door beide presidentskandidaten gewonnen. Tenminste, zowel de oppositiekandidaat Guillermo Endara als de regeringskandidaat Carlos Duque (die de steun van sterke man Noriega geniet) eisten de overwinning op. De regering werd al snel beschuldigd massale verkiezingsfraude gepleegd te hebben.

De Verenigde Staten willen Noriega, die beschuldigd wordt van grootschalige drughandel, al geruime tijd weg. Met dat doel voor ogen kreeg Panama trouwens een economische boycot van de Amerikanen in de maag gesplitst. Voor de verkiezingen gaven internationale peilingen de rechtse Endara een voor-sprong van 2 tegen 1 op Duque.

Eén van de Amerikaanse waarnemers stelde reeds voor om militair tussenbeide te komen indien de Panamese regering Endara zijn verkiezingsoverwinning zou afsnoepen. De Amerikanen deinen duidelijk niet terug voor ondemokratische middelen als ze in hun kruistocht voor de democratie (beter: kruistocht voor hun eigen belangen) niet altijd hun zin

krijgen: het Iran-contraschandaal, en het dreigement om Amerikaanse troepen uit Europa terug te trekken als de Europeanen niet sito presto de korte afstands-raketten willen "moderniseren" zijn hier nog voorbeelden van.

KULTUURPAKT

De Vaste Nationale Kultuurpaktkommissie heeft zich onbevoegd verklaard inzake de klacht van de Volksuniefractie in de Vlaamse Raad over de aanduiding van de leden van de Raad van Beheer van de BRT. De commissie vertikte het zelfs hiervoor een gegronde motivering te geven. Deze uitspraak staat in schril contrast met de uitspraak van dezelfde commissie vier jaar geleden in een gelijkaardige zaak, maar op verzoek van de SP.

Op 30 maart '84 nl. diende de socialist Van Elewijk een klacht in tegen de aanduiding van de leden van de Raad van Beheer van de BRT. Die klacht werd op 9 december '85 door de Vaste Nationale Kultuurpaktkommissie ontvankelijk verklaard.

Op 24 mei '88 diende André De Beul in naam van de VU-fractie een identieke klacht in. Op 24 april '89 verklaarde de commissie zich voor de gelegenheid, in eenstemmigheid van de traditionele partijen en zonder gegronde motivering, onbevoegd. Het heeft er volgens de VU-fractie in de Vlaamse Raad veel van weg dat identieke klachten op ongelijke wijze behandeld worden, afhankelijk van de kleur en de sterkte van de indiener. Het is bijzonder droevig dat een commissie die juist ingesteld werd met het doel te waken over een korrekte en gelijke behandeling van de verschillende strekkingen, met twee maten en gewichten meet. De geest van openheid, verdraagzaamheid en pluralisme is blijkbaar nog niet doorgedrongen tot de traditionele gevestigde machten.

KORTRIJK VLAAMS

Het hoofdthema van de Kortrijkse Sinksenfeesten vormt een internationaal stripsalon. Het Kortrijks stadsbestuur stuurde voor dit evenement ook uitnodigingen naar de scholen. Maar... deze vouwbladen waren tweetalig, Frans en Nederlands. Bepaalde schooldirecties weigerden terecht enige ruchtbaarheid aan het initiatief te geven.

Het comité *Kortrijk Vlaamse Kultuurstad* drong er in een brief aan de fractieleiders in de Kortrijkse gemeenteraad op aan dat ze deze onverwikelijke zaak op de eerstvolgende gemeenteraad zouden ter sprake brengen.

De verantwoordelijke hiervoor is de h. Sansen, toekomstig burgemeester van Kortrijk en voorzitter van het Comité voor Initiatief van het Kortrijkse. Volgens Kortrijk Vlaamse Kultuurstad is Sansen daarmee niet aan zijn proefstuk: reeds jaren slaagt hij erin, met medewerking van de stad Kortrijk, tweetalige informatie en reclame te verspreiden voor een uitgelezen groepje restauranthouders via de brochure *Gastronomie in Zuid-West-Vlaanderen*. Een kollegaschepen maakt daar zelfs dankbaar gebruik van. Het comité Kortrijk Vlaamse Kultuurstad vreest dat de toekomstige burgemeester Kortrijk een tweetalig statuut wil opleggen.

De VU-fractie in de Kortrijkse gemeenteraad liet dit punt reeds op de agenda van de eerstkomende gemeenteraad plaatsen en legde de klacht neer bij de Vaste commissie voor Taaltoezicht. De VU-fractie feliciteert de schooldirecties die weigerden de tweetalige folders te verdelen met hun kordate Vlaamse houding.

OPVOEDERS

Er komt eindelijk toch een akkoord in de opvoedingssector. Lenssens stond 3 in plaats van 2% loonsverhoging toe. Er komt een premie voor de opvoeders klasse I van 10.000 fr. in 1990 en nog eens 5.000 fr. in 1991. Ook wat de personeelseisen betreft komt de overheid wat verder over de brug. Minister Van den Brande zou voor 400 nieuwe banen kunnen zorgen, die alle aan de bestaande instellingen zouden toegewezen worden.

Opvoeders met een A1 diploma maakten bekend dat zij over veertig jaar nog 6 miljoen minder loon ontvangen dan de reeds schromelijk onderbetaalde A1 verplegers, die overigens dezelfde opleiding genoten. Ze bewezen ook wiskundig dat ze de arbeidswetgeving moeten overtreden om zelfs alleen maar een bewaking van 24 uren te verzekeren. Om nog te zwijgen van het echte opvoedkundig werk.

VU-voorzitter Gabriëls onderstreepte dat de korte termijn-oplossingen voor de terecht eisen van de opvoeders geen fundamentele vastleggingen mogen inhouden voor de lange

Gewezen rijkswachtkolonel Vernailen zorgde voor heel wat opschudding met de onthulling dat er binnen rijkswachtmiddelen plannen gesmeed waren voor een staatsgreep. Zelfs een gewezen minister zou hierbij betrokken zijn. (foto Belga)

en middellange termijn-oplossingen. Er moet op gelet worden dat het lenigen van de noden van opvoeders en dienstverleners geen argument of aanleiding vormen voor de versterking van de verzuiling. Er moet volgens de VU-voorzitter een globale, toekomstgerichte visie op de sector komen en een financiering via een programma-akkoord. De VU roept de ministers in de Vlaamse regering op om te ijveren voor de verdere federalisering van de gezondheidszorg. Het is immers opvallend hoe de infrastructuur van de welzijnssector in het Waalse landsgedeelte veel meer via de mutualiteiten en dus binnen de nationale sociale zekerheid gefinancierd wordt.

VLAAMSE EED

Frieda Brepoels, Luk Vanhorenbeek en Vic Anciaux hebben in de Kamer een wetsvoorstel ingediend om de Belgische eed te vervangen door een Vlaamse. „Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de grondwet en aan de wetten van het Belgische volk”, moet tot op de dag van vandaag afgerammeld worden door alle verkozenen en al wie in overheidsdienst gaat. Afgezien van het feit dat een Belgisch volk niet bestaat en nooit bestaan heeft, komt die eedformule al lang niet meer overeen met de gewijzigde structuur in België.

De VU-kamerleden stellen de volgende (Vlaamse) eed voor: „Ik zweer getrouwheid aan de koning, gehoorzaamheid aan de grondwet, de wetten, de dekreten en de ordonnances”. In ieder geval een stuk beter!

STAATSGREEP

De bende commissie werd deze week opgeschrikt door een ophefmakende getuigenis van gewezen rijkswachtkolonel Vernailen. Die leidde in '81 het onderzoek naar de affaire François en diens Nationaal Bureau voor Drugbestrijding.

Vernailen verklaarde dat de overval van de Bende van Nijvel op de Delhaize van Overijse waarschijnlijk tot doel had de bankier Finné, het eerste slachtoffer dat met een nekschot afgemaakt werd, uit de weg te ruimen. Deze Finné was immers ook tipgever bij de gerechtelijke politie en had aan Vernailen gezegd de details te kennen van plannen binnen de rijkswacht om een staatsgreep te plegen. Finné kende zelfs de namen van rijkswachtgeneraals en een gewezen minister die hierbij betrokken waren. De destabiliseringstheorie over de bende komt hiermee een stukje meer uit de mist.

Volgens Hugo Coveliërs wil ook Jean Bultot, de gewezen gevangenisdirecteur die in Paraguay zit en hier veroordeeld werd tot 8 jaar cel, voor de commissie komen getuigen, op voorwaarde dat hij een vrijgeleide krijgt. De VU-fractieleider in de Kamer krijgt meer en meer gelijk met zijn ophefmakende uitspraken in de commissie. Met die onthullingen over plannen voor een staatsgreep in België, begint het in de commissie steeds harder te stinken.

KERNCENTRALES IN EUROPA KUNNEN NIET

■ Het 34ste songfestival werd onverwacht gewonnen door Joegoslavië. De Vlaamse Ingeborg strandde op de 19de plaats met 13 punten. *Emilia Kokic* zong het bisnummer van *Rock me* maar onmiddellijk in het Engels.

■ Guy Williams, de Amerikaanse akteur die onder de naam *Zorro* een legende werd, is overleden.

■ De Iraanse parlementsvoorzitter *Rafsanjani* schokte de wereld door op te roepen om voor elke door Israël gedode Palestijn vijf westerlingen om te brengen. De PLO veroordeelde deze oproep in strenge bewoordingen. *Rafsanjani* wil president worden van Iran.

■ Brugge krijgt het op één na grootste overdekte dolfinarium ter wereld. Het zou de bedoeling zijn hier ook zwaardwalvissen of orka's onder te brengen.

■ De rocklegende *Neil Young* komt dan toch niet naar *Torhout/Werchter*. Zijn plaats zal ingenomen worden door *Joe Jackson*.

■ In Zinnik werd een naald in een potje babyvoeding gevonden. Volgens het staatssekretariaat van Volksgezondheid is er geen reden tot paniek: een steekproef van 30 potjes uit de bewuste supermarkt leverde geen gevaarlijke voorwerpen op.

■ Het gerommel aan de top van de *VTB-VAB* was een storm in een glas water.

■ Het ruimteveer *Atlantis* is veilig terug op aarde. *Atlantis* heeft een ruimte-sonde naar *Venus* gelanceerd.

■ De overheid is eindelijk met een voorlichtingskampanje gestart over de staatshervorming. De folder ligt voor je klaar bij de post.

■ De aktie van EP-lid *Willy Kuijpers* en senator *Roger Blanpain* tegen de onwettelijke tabaksreklame heeft vruchten afgeworpen. Inspektors van het ministerie van Volksgezondheid stelden meer dan honderd processen-verbaal op. Het is nu aan Justitie om daadwerkelijk op te treden.

■ De ganse oplage (150.000 eks.) van het eerste nummer van het dagblad van de Poolse vakbond *Solidariteit* was op een mum van tijd uitverkocht.

■ Komt U ook mee op tegen kanker?

■ Minister *Coëme* van Landsverdediging heeft dan toch een toegeving gedaan voor de jeugdleiders-miliciens: er worden 800 mandagen ekstra ter beschikking gesteld.

■ Er heeft weer een overval op een geldtransport plaatsgevonden. Er raakten drie begeleiders gewond. De vakbonden deden een dramatische oproep om nachtelijke geldtransporten te verbieden.

■ *Helène Passtoors* zou gisteren vrijgelaten zijn. Uiteindelijk ging ze toch akkoord met de Zuidafrikaanse voorwaarden. Eerder al slikte de Belgische regering drie uitgewezen Zuidafrikaanse diplomaten terug in.

■ U vertegenwoordigde "Vrede" en de "Medische Vereniging voor de Preventie van een Atooomoorlog" op een internationaal kongres in Kiev over de problematiek van de kerncentrales. Wat waren de voornameste konklusies?

„De bedoeling van het kongres was na te gaan welke de gevolgen op korte en lange termijn zijn van de kernramp in Tsjernobyl, op medisch, biologisch en ekologisch vlak. Het was geen eenmalige organisatie van de Wereldvredeesraad, over een aantal jaren komen we weer bij elkaar.

Op medisch vlak bestudeert het Medisch Instituut voor de radiologische gevolgen van kernrampen, dat in Kiev gevestigd is, de mensen die bestraald werden. De besluiten van het kongres zijn bijgevolg voorlopig, er zal nog veel studiewerk moeten gebeuren.

Toch dringt zich reeds één belangrijke konklusie op, nl. dat kernenergie in Europa gewoonweg niet kan. De ramp in Tsjernobyl was eigenlijk nog maar een "kleine" kernramp: slechts 3,5% van de totale bestralingskapaciteit ontsnapte, en toch had dit gigantische gevolgen, merkbaar in Finland, Noorwegen, Zweden, de Sovjet-Unie, Italië, Duitsland,..."

■ U bracht ook een bezoek aan de beruchte kerncentrale in Tsjernobyl. Tot wat heeft de ramp met de kerncentrale daar geleid?

„Het gebied in een straal van 30 km rond Tsjernobyl zal gedurende de volgende 20 jaar onbewoonbaar blijven. Alle inwoners van het gebied, zo'n 115.000, werden geëvacueerd. De 60-plussers die dat willen mogen terugkeren, omdat de gevolgen van de straling pas over 10-15 jaar merkbaar zullen zijn, en men aanneemt dat deze mensen de besmetting niet meer zullen doorgeven aan de volgende generatie.

Binnen een straal van 10 km mag echter niemand nog wonen. Toch gebeuren daar nog steeds massale opruimingswerken, als het afscheppen van de besmette aarde. Zo'n 10.000 militairen staan daarvoor in. De kost van de ramp wordt momenteel op 600 miljard geschat. Maar men neemt aan dat dit nog niet de helft is van wat de totale kosten zullen bedragen. Die zijn trouwens niet meetbaar als de menselijke factoren en gevolgen ook in rekening gebracht worden."

■ Welke indruk maakt de aanblik van het getroffen gebied?

„Ik was vroeger al geen voorstander van

kernenergie. Maar ik ben toch behoorlijk onder de indruk van wat ik nu met eigen ogen gezien heb. Het sterkt me in mijn overtuiging dat kernenergie gewoon niet kan en mag. Zelfs bij een konventionele oorlog zijn al die kerncentrales in Europa potentiële kernbommen. We moeten ons afvragen hoe het mogelijk is dat op nog geen 20 kilometer van Antwerpen 4 kerncentrales staan. En als je bedenkt dat men in België over een achtste kerncentrale praat, dat is crimineel. Stel je eens voor wat een chaos er bij een soortgelijke ramp zou ontstaan in die dichtbevolkte regio's."

■ Acht U een ramp zoals in Tsjernobyl ook bij ons mogelijk?

„Geen enkele kernramp is natuurlijk gelijk.

Maar kernrampen zijn overal mogelijk waar kerncentrales staan. Niemand ontkent trouwens dat er zich reeds zeer veel bijna-rampen hebben voorgedaan. Een week voor de ramp in Tsjernobyl verklaarde men in de Sovjet-Unie nog dat de kerncentrale van Tsjernobyl de veiligste ter wereld was."

Dr. Mich Van Opstal is lid van de Medische Vereniging voor de Preventie van een Atooomoorlog, een afdeling van een internationale organisatie van meer dan 150.000 artsen die ijveren voor het voorkomen van atoomoorlogen en voor een klimaat van onderlinge verstandhouding tussen oost en west. Mich Van Opstal is eveneens lid van Vrede, een tijdschrift voor internationale politiek en vredesproblemen, en gemeenteraadslid te De Haan.

„GENOCIDE CULTUREL”

SEDERT jaren moet de Roemeense bevolking nogal wat ontberen. In 1987 bv. waren er reeds ernstige onlusten, en tijdens de recente winter hadden de inwoners niet eens voldoende brandstof om zich te verwarmen.

Ondertussen slaagde president Ceausescu er wel in de schulden van zijn land te delgen. Dat dit ten koste van de eigen mensen gebeurde, is voor Hans De Belder een vast gegeven. Buitenlandse hulp werd zelfs doorverkocht!

PETERSCHAP

Met de systematiseringspolitiek treft Ceausescu op de eerste plaats de boeren. Deze erg zelfbewuste en solidaire groep verliest elk greintje onafhankelijkheid, en wordt in een slaafse volgzaamheid en een planmatig beleid gedwongen.

Maar er is meer. Met de platlegging van de dorpen beoogt de regering niet alleen een modernisering van de landbouw en een herschikking van de gemeenten. Toeval of niet, maar de getroffen dorpen zijn Hongaarse dorpen, dorpen waar de Hongaarse cultuur overleefd is gebleven. Die minderheidscultuur wordt nu met uitroeiing bedreigd. Tijdens een hoorzitting in het Europees Parlement sprak men zelfs van een „*génocide culturel*”. En Sovjet-president Gorbatsjov tikte zijn Roemeense kollega op de vingers omdat „*hij het natuurlijk habitat zou schenden en de rechten van de minderheden en van de burgers met de voeten treden*”.

Die bezorgdheid over het lot van de Hongaarse minderheid in Roemenië heeft in ons land heel wat mensen beroerd. Zij zetten een aktie op om voor de 8000 bedreigde gemeenten een pleeggemeente te vinden in Vlaanderen en Wallonië. Officieel bleven de reacties evenwel benedenmaats.

IDEOLOGISCH?

De twaalf EG-ministers voor Buitenlandse Zaken beperkten zich tot een verzoek om „méér informatie”. Onze eigen Leo Tindemans deelde zowat eenieders bezorgdheid, en stelde dat er wel sprake kon zijn van roemansatie maar zeker niet van een diskriminatie van de Hongaarse minderheid.

Een van de zeldzame foto's van de dorpenvernietigingen in Roemenië. En zeggen dat de Europese CVP deze schandalige vernietiging „ideologisch” rechtvaardigt...
(foto Keystone)

Na een aantal interpellaties, waaronder deze van De Belder, bevestigde hij eindelijk onomwonden: „*Door hun omgeving grondig te wijzigen, hoopt men de mensen zelf te veranderen. De resultaten zijn rampspoedig. Er*

Systematiseringsplan. Zo noemt de president van de socialistische republiek Roemenië het plat leggen van duizenden Roemeense dorpen.

Officieel luidt het verder dat ze vervangen worden door landbouwcentra. Aldus moet meer grond effectief bewerkt worden, de huisvesting op het platteland gemoderniseerd.

Senator Hans De Belder vermoedt evenwel heel andere beweegredenen.

wordt veel vernietigd en de inwoners van sommige dorpen worden in volksgemeenten ondergebracht. Sommigen worden zelfs gedwongen hun eigen huis af te breken. Dat alles doet ons denken aan kollektiveringsmaatregelen uit een vervlogen gewaande tijd.

gelen uit een vervlogen gewaande tijd.” De minister zegde verder zijn steun toe aan het peterschap-initiatief, en beloofde op diplomatiek vlak alles in het werk te stellen om Roemenië van mening te doen veranderen.

Eigenaardig bij dit alles is de houding van de Europese Volkspartij. Een delegatie hiervan bracht onlangs een bezoek aan Roemenië en keerde terug met de bevrijdende boodschap dat de dramatische toon van de berichtgeving niet met de werkelijkheid overeenstemt. De systematiseringspolitiek en de uitroeiing van Hongaarse dorpen zou eigenlijk te herleiden zijn tot een eenvoudige herschikking van gemeenten en een modernisatie van de landbouw. Met deze uitspraak gekonfronteerd antwoordde Tindemans dat „*hij vermoedde dat enkele leden van de Europese Volkspartij er de nadruk gelegd hebben op het ideologische aspekt van de aangelegenheid*”.

Dit „vermoeden” schoot bij De Belder terecht in het verkeerde keelgat: „*Alsof er voor het optreden van Roemenië ten opzichte van de Hongaarse minderheid enig geldend argument uit de kommunistische ideologie zou kunnen gevonden worden waarmee dit onmenselijk en onkultureel optreden zou kunnen verklaard worden.*”

DE MOEIZAME WEG VAN VOLK TOT STAAT

DE oplossing van een nationaal konflikt hoeft niet noodzakelijk uit te monden in de creatie van een nieuwe staat. Een herschikking van de macht binnen de staat, waarbij de nationale minderheid beter aan haar trekken komt door het verwerven van zelfbestuur op een aantal domeinen, kan (tijdelijk?) soelaas bieden.

Die beweging voor meer politieke onafhankelijkheid om de eigen identiteit van de regio meer kansen te geven is *separatisme* in de ruimere zin van het woord.

MACHTELOZEN WILLEN MACHT

Al bij al is het separatistisch proces een heel kompleks gebeuren. De moeizame weg naar zelfbestuur is er een van lange adem op een route vol hindernissen. Of de eindmeet gehaald wordt is afhankelijk van vele factoren. Het zijn precies deze factoren die *Liesbet Hooghe* tracht bloot te leggen in haar doktoraal proefschrift *Separatisme. Konflikt tussen twee projecten voor natievorming*.

Haar studie is zowat het eerste wetenschappelijk werk in Vlaanderen over het separatisme. Elders is er op wetenschappelijk vlak al een berg werk verzet i.v.m. de studie van het nationalisme en wat er mee samenhangt. Het wordt zelfs iets van het goede teveel. De theorievorming groeit nagenoeg dagelijks aan met nieuwe inzichten. Het resultaat is een onoverzichtelijk geheel. Een doolhof waarin dringend nood is aan enige ordening. De inleidende hoofdstukken van de studie van *Liesbet Hooghe* brengen terzake een aanzet tot synthese.

Als politologe opteert zij voor de *centrum-periferie* benadering. Het is een eerder recente theorie die vooral belang hecht aan de macht en de verdeling van machtsbronnen tussen een machtig centrum en een naar macht strevend randgebied. Het autonomieverlangen van dit randgebied is een strijd om een hervakeling van de politieke macht tussen centrum en periferie. „De echte drijfveer achter separatisme is het verbeteren van de machtspositie”, aldus L. Hooghe.

DE MARATHON

Om het verloop van het separatistisch proces te kunnen vatten, bestudeerde L. Hooghe drie voorbeelden waar het separatisme leidde tot nieuwe staatvorming: *Noorwegen* dat zich

In het huidig wereldbestel zijn er zo'n 170 staten. Allen noemen zich graag *nationaal*. De werkelijkheid is echter anders. Nog geen 10 % van de hedendaagse staten is echt nationaal, in de zin dat slechts een volk binnen de staatsgrenzen leeft. De meeste staten zijn dus *veelvollerig* en je hoeft maar het nieuws oppervlakkig te volgen om te weten dat het samenleven van diverse volksgroepen onder eenzelfde staatsgezag vaak tot spanningen en konflikten leidt. In sommige gevallen zijn die nationale konflikten van die aard dat ze uiteindelijk tot een hertekening van de statenkaart aanleiding geven. Uit het streven naar afscheiding door een nationale minderheid ontstaat dan een nieuwe staat. Dit is *separatisme* in de klassieke betekenis van het begrip. De finale stap is dan de *secessie* of de afscheiding van de moederstaat door de regio. Zo zijn er in Europa sedert 1815 27 nieuwe staten verschenen en 23 staten verdwenen. Met andere woorden: de jongste 150 jaar is er in Europa om de drie jaar gemiddeld een staat ontstaan of verdwenen.

in 1905 afscheidde van Zweden, *IJsland* dat in 1944 de band met de Deense moederstaat doorknipte en *Ierland* dat in 1949 de staatsattributen verwierf door uit het Britse rijk te stappen. De keuze van historisch afgeronde

voorbeelden maakt het mogelijk het separatistisch verloop van het begin tot het einde te volgen. Uit de case-studies blijkt duidelijk hoe wisselvallig en moeizaam het proces verloopt. *Ierland* had zo'n 170 jaar nodig om de onafhankelijkheid te verwerven, *IJsland* een anderhalve eeuw en *Noorwegen* welgeteld 91 jaar. Separatisme lijkt wel een marathon...

GEEN UNIFORM PROCES

Er is dan ook geen sprake van een uniform separatistisch proces. *Separatisme lijkt onvoorspelbaar. Niet alleen het verloop maar ook of en hoe het op secessie zal uitlopen, lijken niet aan wetmatigheden gebonden*” (p. 373). Acties, reacties en wisselwerkingen tussen de natie-in-wording als uitdager en de staat als uitgedaagde, samen met toevallige gebeurtenissen kenmerken het separatisme. In dit grillig beeld vindt L. Hooghe niettemin zekere gemeenschappelijke kenmerken die toelaten een veralgemenend schema uit te tekenen.

Wil een separatistische actie succesvol zijn dan dienen een aantal voorwaarden vervuld te zijn. Ten eerste moet er binnen de staats-natie een konflikt bestaan. Dit veronderstelt de aanwezigheid van een groep die zich bewust is van een eigen identiteit. De ingrediënten van die identiteit (zoals cultuur, godsdienst,...) zijn eerder randvoorwaarden, want „een nationalistische beweging maakt de natie die ze wil verdedigen”. Identiteit en de belangen die ermee gepaard gaan dienen verbonden met een politiek streven. Eigen staatsgezag is immers de beste garantie om de identiteit en de belangen te verdedigen en aan elkaar te koppelen. Vandaar: „een volk, een staat”.

De tweede stap is de mobilisatie. Het veronderstelt dat er kansen te rapen vallen en dat van de mogelijkheden gebruik gemaakt wordt. Aankomende elites, die zich in hun machtsstreven beperkt weten door de centrale overheid, nemen het voortouw. De wijze waarop gemobiliseerd wordt is tijdsgebonden. Momenteel is de losse bundeling van krachten rond een bepaald project de eigentijdse organisatievorming. Dit in tegenstelling tot enkele decennia geleden toen ideologisch gekleurde bureaucratische organisaties „in” waren.

Na de mobilisatie volgt de actie. Dit heeft te maken met de strategie en het al of niet massaal karakter van de beweging. In elk geval hoeft het niet zo te zijn dat separatisme klein begint en groot eindigt. De aanpak en de aard van de elite die belang heeft bij het separatisme speelt hierbij een belangrijke rol. „Separatisme wordt gemaakt en beslecht door een minderheid, niet rechtstreeks door de massa.”

TOEKOMST?

Bij de overgang van de ene fase naar de andere spelen enkele factoren een cruciale rol. De houding van de staat t.o.v. de regio beïnvloedt de mogelijkheden van de separatistische beweging. Er moet minstens enige manoeuvreerruimte zijn voor de minderheid. De tijdsgeest is een andere belangrijke faktor. Elke tijd heeft immers zijn eigen inhoud. Door de Europese eenmaking bijvoorbeeld heeft het klassiek natie-staat concept thans aan waarde ingeboet. Tussenvormen als *federalisme* en *regionalisme* krijgen daardoor in West-Europa betere kansen als wisseloplossingen om tegemoet te komen aan de eisen van een natie-inwording.

Separatisme heeft ook veel te maken met *modernisering*. De staatsnatiegedachte kreeg gestalte in de overgangperiode van een landbouw- naar een industriële maatschappij. De natie-staat bleek een geschikt middel om het nieuw samenlevingstype te ordenen en aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden. De in de studie behandelde voorbeelden zijn dan ook uitlopers van 19de eeuwse strevingen.

Thans staan we aan de vooravond van een nieuw maatschappij-type. De post-industriële samenleving is in aantocht. Een herschikking van de macht dringt zich op in een wereld die naar meer eenheid groeit, maar een eenheid die slechts mogelijk zal zijn door de erkenning van de verscheidenheid.

Het separatisme is dus zeker nog de wereld niet uit. Wel integendeel. Het blijft deze planeet beroeren, in een afgezwakte vorm in de Westerse wereld, in de klassieke gedaante in de derde wereldlanden, terwijl ook de Oost-bloklanden niet gespaard blijven van separatistische krachten.

Om deze evoluties beter te kunnen vatten is de studie van L. Hooghe ongetwijfeld een nuttig hulpinstrument ook al heeft het essentieel een analytisch karakter en zijn de bevindingen geput uit historisch afgeronde voorbeelden van het klassiek separatisme-type. Met andere woorden: het is geen handleiding voor separatisme, maar wel een boeiende studie over separatisme.

Wie tussen de lijnen kan lezen zal er wel nuttige aanwijzingen voor de eigen situatie in vinden en dat is dan ook weer meegenomen...

SEPARATISME: VOOR EN TEGEN

„Op het ogenblik dat de Europese eenmaking kracht, efficiëntie en solidariteit vereist, glijdt België af naar instellingen, die welk ook de tussenstadia zijn, bijna onvermijdelijk naar separatisme of naar een permanente konfliktsituatie leiden.”

Uit „Oproep aan alle politieke verantwoordelijken” — Groep Couderberg, Brussel, 6 juni 1988.

„Wij moeten waarschuwen voor simplistische stellingen als zou het separatisme een pijnloze operatie zijn die onverdeeld gunstig is voor Vlaanderen. Wij leven nu eenmaal in de Belgische driehoek en met dit geopolitiek gegeven zullen wij nog lang af te rekenen hebben.”

Hugo Schiltz in Gazet van Antwerpen, 17 oktober 1988.

„Over de Belgische staat is geen woord meer te horen.”

PRL-Justitieminister Jean Gol in Gazet van Antwerpen, 8 maart 1988.

„Dat België zou „barsten” is niet meer mogelijk, want als België een strak opgeblazen ballon was, dan loopt hij nu in snel tempo leeg, én in de richting van het hogere niveau Europa, én in de richting van het lagere niveau Vlaanderen.”

Wilfried Vandaele, alg. sekretaris Algemeen-Nederlands Congres, openingsreferaat Davidsfondskongres, Antwerpen, 22 april 1989.

„Wanneer de solidariteit van de sociale zekerheid wordt gebroken, komt de Belgische Staat tot zijn einde. (...) Voor de VU is de huidige staatsvorming maar een etappe naar het separatisme.”

François Perin in Le Peuple, 13 juli 1988.

„Separatisme wordt de onvermijdbare finaliteit, want Vlaanderen en Wallonië zijn twee totaal verschillende biotopen.”

ANZ-voorzitter Richard Celis in De Standaard, 18 april 1989.

„VLAAMSE SEPARATISTEN STRATEGISCH AFWEZIG”

LIESBET HOOGHE acht de kansen op separatisme in de strikte zin — secessie of afscheiding — in het hedendaagse West-Europa eerder gering. Toch wil ze niet beweren dat separatisme, in zijn ruime(re) betekenis van een streven naar meer politieke zelfstandigheid, gedoemd is te verdwijnen. „Separatisme zal de westerse beleidsinstanties heel waarschijnlijk ook in de 21ste eeuw nog voor problemen stellen”. Want, zo stelt ze, „elke definitieve staatshervorming is voorlopig”, en „elk etnisch konflikt is in voortduren de ontwikkeling”.

NIEUW BELGIË?

■ Na acht jaar kommunautaire koelkastpolitiek kwam het vorig jaar tot een nieuwe staatshervorming. De uitgetekende blauwdruk werd van meetaf aan bestempeld als „het nieuwe België”. Werkt de staatshervorming inderdaad niet eerder staatsbestendigend dan afbouwend?

Liesbeth Hooghe: „De nationale staat beschikt over een wijde waaier van mogelijke „vertalingen” om staat en natie naar elkaar toe te laten gaan. In de laat-twintigste eeuw is de staat blijkbaar bereid een soort federalisme te tolereren, en zelfs op gang te brengen. In die zin is de staatshervorming ook een poging van de Belgische krachten om het Belgisch staatskoncept te bewaren. Het toegeven aan federalistische tendensen kan een poging zijn om een eventuele separatistische tendens af te zwakken of te breken.

Het blijft de vraag hoe de Belgische situatie in de toekomst concreet zal evolueren. Omdat er na 1980 nog heel wat onevenwichten en divergerende interpretaties overbleven, kon men België bestempelen als een zwak staatsverband. De federalisering van vorige zomer gaat een stap verder en probeert zeer duidelijk bepaalde zaken op te helderen.”

■ Moet het België van vandaag nog vrezen voor separatisme?

Liesbeth Hooghe: „Separatisme in de zin van het streven naar afscheiding is vaak alleen

maar „discours”, door de enen gebruikt als een bedreiging, door de anderen als een waarschuwing. Ik heb de indruk dat de dominante strekking in de Vlaamse Beweging zich niet expliciet uitspreekt voor secessie en het voortbestaan van de Belgische staat niet a priori uitsluit. Men zoekt eerder naar een ruimere autonomie binnen het Belgisch staatsverband.

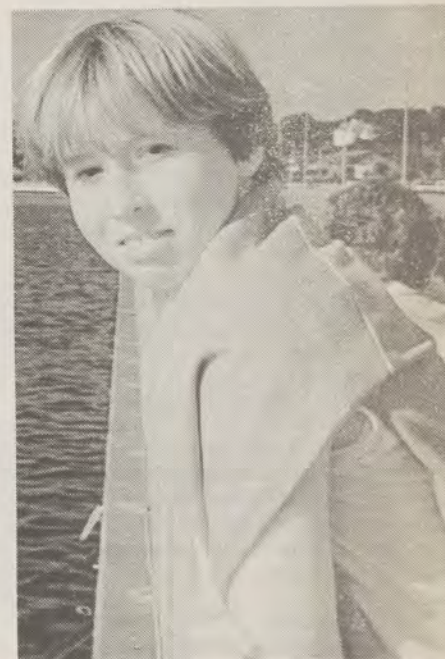
Overigens, uit recente studies, zoals die van Bart Maddens over „politieke socialisatie in en door de Vlaamse Beweging” (zie WIJ, 20

De theoretische uitdieping van het fenomeen separatisme is één iets, de praktische toepassing van de resultaten van het theoretisch model op een concreet voorbeeld van nationaliteitenkonflikt, is een andere zaak. Hoewel Liesbet Hooghe reeds in de inleiding tot haar doktoraal proefschrift uitdrukkelijk aankondigt dat het hier geen studie over België betreft, was dit toch het onderwerp voor ons vraaggesprek.

Een babbel dus over het Vlaamse/Waalse separatisme en het Belgisch unitarisme: „Zolang er konfliktpunten blijven bestaan, blijft het mogelijk om daarop te mobilizeren in de ene of de andere richting”, aldus Hooghe.

oktober 1988) blijkt duidelijk dat men zich met Vlaanderen, en terzelfdertijd ook met België kan identificeren. Beide identiteiten hoeven niet per definitie konfliktuerend te zijn. Voor het opstarten van een secessieproces is een dergelijke identiteitskonflikt echter zonder meer noodzakelijk. Ik kan hier als voorbeeld verwijzen naar het Ierse secessie-proces, waarbij een reële basis van haat tegenover de Engelse bezetter aanwezig was”.

■ Dit vijandsdenken is in Vlaanderen toch voor een belangrijk deel verdwenen?

Liesbet Hooghe: „Het niet realiseren van de derde fase van de staatshervorming speelt in de kaart van de separatisten.”

KOSTEN-BATEN

Liesbet Hooghe: „Ja. Dat heeft veel te maken met het feit dat Vlaanderen de jongste twintig, dertig jaar heel wat heeft bereikt. Men gaat dan anders redeneren. Kosten-baten analyses gaan volop meespelen. Naarmate men „rijker” wordt, een betere positie bekleedt in het Belgisch staatsverband, gaat men meer en meer belang hechten aan een status quo. De Amerikaanse politieke wetenschapper Horowitz toonde dit patroon duidelijk aan. Een volk, zoals het Waalse, dat sociaal-ekonomisch in een mindere positie zit, gaat andere klemtonen leggen. Vlaanderen heeft, in vergelijking tot vroegere periodes, vandaag dan ook minder belang bij een secessie.”

■ In uw studie wordt separatisme omschreven als een vrij elitair politiek proces, gedragen door een minderheid. Waar situeert U de harde kern van het Vlaams separatisme?

Liesbet Hooghe: „Ik zei al dat men heel vaak schernt met het woord separatisme. Voor velen is het een sterk emotioneel woord. Ik ken geen enkele systematische analyse van het separatistisch element binnen de Vlaamse beweging. Bijna onmiddellijk denkt men aan het Vlaams Blok en aanverwante organisaties. Maar dezen situeren zich toch eerder marginaal. Ze kunnen bijvoorbeeld niet terugvallen op een algemene anti-Belgische separatistische tendens onder de Vlaamse bevolking. Dit heeft dan weer te maken met de daarstraks genoemde dubbele identiteit.

Om wie het werkelijk gaat is moeilijk te zeggen. Bart Maddens verwijst naar een radikale groep nationalistische die vanuit een basis-socialisatie haar waarden doorgeeft. Vaak gebeurt dit binnen het stramen van de familie. Het probleem schijnt te zijn dat die personen op dit ogenblik helemaal niet strategisch geplaatst zijn in de Vlaamse maatschappij. Precies dit is zeer belangrijk. Wie de meest radikale ideeën heeft, moet in de regio strategische plaatsen (kunnen) innemen.”

■ Wanneer men aanneemt dat de Vlaamse beweging de afscheiding, de Vlaamse onafhankelijkheid, uitroept tot haar absoluut doel; wat is, in de huidige situatie dan nodig om de stap te zetten?

Liesbeth Hooghe: „Wat ontbreekt is een gelegenheid waardoor separatisten zich centraal gaan plaatsen in de politiek. Secessie wordt steeds afgedwongen door een kleine groep. Ik denk dat een hevig politiek incident, aangewend vanuit een bepaalde strategie, voldoende kan zijn om in België de beweging opnieuw of verder op gang te brengen. In se is er een potentieel. België kent duidelijk een nationaliteitsconflict. Maar het is wachten op een katalysator.”

WALLONIE

■ Valt deze separatistische opstoot niet te verwachten vanuit de hoek van de aankomende Waalse elite. Wallonië voelt zich immers steeds meer gefnuikt binnen de zogenaamde „état belgo-flamand”?

Liesbet Hooghe: „Objektief gezien heeft Wallonië op dit moment veel meer redenen om separatisme door te voeren dan Vlaanderen. Zij ervaren de Vlaamse „machtsgreep” als bijzonder bedreigend. Typerend hiervoor is hun houding ten aanzien van de mogelijke federalisering van de sociale zekerheid.

Toch zal Wallonië ook heel wat verliezen. Op dit ogenblik is het politiek nog bijzonder goed

geplaatst. Economisch kunnen ze nog steeds rekenen op een financiële solidariteit vanuit Vlaanderen. Dergelijke kosten-baten analyses zijn dan weer van ondergeschikt belang, wanneer men weet dat het uiteindelijk maar een kleine elite is die de zaak beslist en doorvoert. Het volstaat dus dat deze elite voor zichzelf een positieve weerslag verhoopt of ervaart.”

■ Iedere elite zoekt zich steeds bondgenoten. Waar situeren zich de bondgenoten van de Waalse separatisten?

Liesbet Hooghe: „De Waalse separatistische beweging is momenteel zowat gefusioneerd met de Waalse socialistische beweging. De PS is duidelijk de voortrekker, de PSC fungeert als attente zweeppartij.

Dit is een fundamentele tegenstelling met de analyses die ik in mijn studie heb gemaakt. Zowel in Ierland als in Noorwegen had je een vrij centraal geplaatste nationalistische kern die erin slaagde een massabeweging achter zich te krijgen op basis van niet-nationalistische thema's. In Wallonië heb je een sterke sociale beweging die, naast vele andere, ook gebruik maakt van het nationalistische thema. Dat geldt overigens niet alleen voor Wallonië, dat geldt ook voor Vlaanderen. Hoewel de Belgische politieke partijen gesplitst zijn op basis van het nationalistische thema, is dit niet het dominante kenmerk.”

TOEKOMST

■ Auteurs als Alvin Toffler schetsen sterke toekomstperspektieven voor de regio's. Hoe ziet u de toekomst van het nationalisme in, of na, de overgang van de industriële naar de post-industriële samenleving?

Liesbet Hooghe: „Kijk je op makro-niveau, dan is er een sterke evolutie in het concept natie-staat. De klassieke vorm behoort tot het verleden. Je krijgt een spreiding van macht en machtsmogelijkheden op verschillende niveau's en naargelang de verschillende terreinen. Er ontstaat een zeer diffuse situatie van macht.

Men stapt af van het rigiede natie-staat concept en dat heeft in twee richtingen gevolgen. Vooreerst moedigt het samenwerking op een hoger niveau aan. De onderlinge afhankelijkheid wordt groter, er is een grotere communicatie. De Europese gemeenschap is het meest frappante voorbeeld van de samenwerking tussen staten. Maar het soepele natie-staat concept laat ook ruimte voor regionalisering en federalisering. Nationalisme blijft mogelijk. Maar het is de vraag of nationalisme dan nog samenvalt met de klassieke theorie van de natie-staat. Dit klassieke model vind je echter nog sterk terug in de niet-westerse wereld.”

■ Behoort het tricolore Belgische unitarisme definitief tot het verleden?

Liesbet Hooghe: „Neo-unitarisme in de zin van „terug naar de unitaire staat” lijkt me echt onmogelijk. De unitaristen hebben wel de macht in handen om een zekere stabiliteit te vestigen. Precies omwille van deze stabiliteit zal men zich verplicht zien de huidige staats-hervorming af te maken, inclusief de zogenaamde derde fase. Het niet realiseren van deze derde fase speelt immers voluit in de kaart van de separatisten.”

Nico Moyaert
Pascal Van Looy

Omslagfoto: Studio Dann.

Separatisme. Konflikt tussen twee projekten voor natievorming. Liesbet Hooghe. 451 + 35 blz. 850 fr. Te bestellen bij het Departement Politieke Wetenschappen van de KU Leuven, Van Evenstraat 2B, 3000 Leuven.

Liesbet Hooghe (*1962, Oudenaarde) studeerde politieke wetenschappen aan de KU Leuven. Momenteel is zij als NFWO-aspirante verbonden aan het Departement Politieke Wetenschappen van dezelfde universiteit.

„Een „goede” natie, zo wil de klassieke interpretatie, is een huis met één kamer: een woning voor burgers die samen een gemeenschap vormen, liefst op basis van dezelfde taal, soms ook dezelfde godsdienst. Kulturele en politieke grenzen vallen idealiter samen. Maar de realiteit is anders: negen op tien staten hebben meer dan een kultuur binnen hun grenzen. Het huis heeft vaak meerdere kamers.

Separatisme, of de beweging naar afscheiding, komt dan ook vrij veel voor. Maar waarom is separatisme zo grillig? Krisissen, windstiltes en momenten van toenadering lossen elkaar in een onvermoed tempo af. Nu eens is het gebeuren gewelddadig, dan weer vreedzaam.

Liesbeth Hooghe licht drie cases door, waar het ideaal van „een staat, een kultuur” opbotste tegen de realiteit van een multi-kulturele maatschappij: IJsland (geen geweld, in 1944 afgescheiden van Denemarken), Noorwegen (geen geweld, in 1905 los van Zweden) en Ierland (geweld, afgescheiden van Groot-Brittannië in 1949). En ze ontdekt een logika achter de grillige opbrispingen van een separatistisch proces.”

(achterflap boek)

DE NIEUWE WALEN

DE Walen, die een zeer belangrijke rol gespeeld hebben bij het oproer van 1830 en de oprichting van de Belgische staat, voelden zich lange tijd zeer gelukkig in deze structuur. Door de opkomst van de Vlaamse beweging en de eerste nog zeer schuchtere taalwetten groeide de onrust bij de talloze franstalige ambtenaren die tot in de verste uithoeken van de Kempen of de Westhoek werkzaam waren. Omdat zij vreesden hun betrekking te verliezen, verenigden zij zich in Waalse bonden. Zo bestond sedert 1883 een Waalse vereniging te Antwerpen („La Ruche Wallonne”). Toen en ook tijdens de latere Waalse Kongressen kwam vrij duidelijk een fundamentele dubbelzinnigheid aan het licht, waaruit de Walen ook nu nog niet zijn uitgeraakt. Enerzijds streven zij naar een zo autonoom mogelijk Waals gewest (tot het separatisme toe) los van Vlaanderen, Brussel en België, anderzijds echter verliezen zij zich telkens weer in een (uitzichtloze) strijd om de handhaving of vestiging van privileges voor de frankofonen buiten Wallonië.

TWEESLACHTIG

Fonteyn maakt dan ook een onderscheid tussen de eigenlijke Waalse beweging voor de Walen in Wallonië en de *oneigenlijke* Waalse beweging voor de franstaligen buiten Wallonië.

Deze tweeslachtigheid heeft lange tijd de gesprekken tussen de federalisten aan weerszijden van de taalgrens bemoeilijkt en zelfs onmogelijk gemaakt. Daarbij komt nog — en Fonteyn vestigt er zeer terecht de aandacht op — dat het Belgische systeem er telkens weer in geslaagd is de autonomistische stromingen de wind uit de zeilen te nemen. Soms speelden internationale gebeurtenissen daarbij een rol. Het Waalse réveil (Destrée's brief aan koning Albert, 1912) werd kort nadien gesmoord door een krachtig oplevend Belgisch patriotisme n.a.v. de Duitse inval in 1914. De Bormsverkiezing van 1928 en de taalwetten van 1932 schudden de Walen andermaal wakker en gaven een nieuwe impuls aan de federale gedachte. In oktober 1945 zou een Waals kongres tijdens een eerste stembeurt zelfs pleiten voor de aanhechting van Wallonië bij Frankrijk. Het Belgisch systeem herschikte dan ook zijn gunsten in het voordeel van Wallonië.

Na de Tweede Wereldoorlog, toen de Vlaamse beweging in de katakomben zuchtte,

Een vreemd beeld: Waalse federalisten betuigen hun sympathie op een FDF-meeting te Brussel, februari 1967. (foto Belga)

In sommige kringen, vroeger *Jos Van Eynde* en vandaag *Ludo Die-rickx*, is het „de bon ton” om met meewarig misprijzen neer te kijken op de „stupiede stammen-twisten” of „het miezerig komunautaire gekibbel” tussen Vlamingen en Walen. Dat „kleingeestig gedoe” wordt dan gesteld tegenover de grote internationale problemen. In zijn jongste boek *De Nieuwe Walen* verklaart *Guido Fonteyn* evenwel: „Er bestaan geen kleine, komunautaire, typisch Belgische problemen”.

Hoewel in eerste instantie gewijd aan de Waalse beweging toch werpt de publikatie een verhelderend licht op het Belgische nationaliteitenkonflikt en meer bepaald op een aantal hierbij werkzame mechanismen.

voelden de Walen zich andermaal zeer goed in de Belgische structuur. De federalistische wetsvoorstellen leken voorgoed opgeborgen.

VOOR DE KAR

Toch zou reeds bij het referendum over de Koningskwes-tie (12 maart 1950) andermaal zeer duidelijk de tweeledigheid van het land naar voren treden. De meerderheid moest het afleggen tegenover de minderheid. „België mocht blijven bestaan maar betaalde aan Wallonië daarvoor een erg hoge prijs”, aldus Fonteyn. Ook tijdens de syndikale acties tegen de Eenheidswet van G. Eyskens (1960) bleek andermaal hoe verschillend beide landsdelen reageerden. Toen gestemd moest worden over harde acties en een algemene staking stemde Wallonië in meerderheid voor, Vlaanderen in meerderheid tegen... terwijl Brussel zich onthield. „Nog nooit kwam de tweeledigheid en zelfs de drieledigheid van België zo duidelijk tot uiting, amper 10 jaar na de koningskwes-
▷

tie'', aldus Fonteyn. Onder impuls van *Renard* (oprichting van het Mouvement Populaire Wallon) won de autonomiegedachte opnieuw veld.

Andermaal evenwel lieten de Walen zich voor de kar van de frankofonie buiten Wallonië spannen (nl. te Brussel en in Voeren). *Renovation Wallonne*, *Wallonie Libre* en het *Mouvement Populaire Wallon* lagen aan de basis van de oprichting van het FDF, de emanatie van de Waalse beweging te Brussel.

HAPPART

Ook de Voerstreek kwam in beroering en leverde Wallonië een symbool waaraan het zich kon optrekken: *José Happart*. Diens vader was destijds in Voeren ingeweken toen die gemeenten nog tot de provincie Luik behoorden. José Happart die een dwarsligger en doordrijver is — in 1971 joeg hij een stier in het parlement — gaf de Walen opnieuw zelfvertrouwen. Hij toonde aan wat een doorzetter vermog. Het geval Voeren maakte de Vlamingen duidelijk dat ook al vormen zij de meerderheid in dit land, al bezetten zij de meest invloedrijke posten in de regering en al krijgen zij op de koop toe nog gelijk van de hoogste rechterlijke instanties, het toch bijzonder moeilijk blijft op te tornen tegen een hardnekkig dwarsligger.

Fonteyn wijst er op dat er in feite drie partijen betrokken zijn in het Belgisch nationaliteitsconflict. Naast Vlaanderen en Wallonië is er immers nog altijd — en dat vergeet men maar al te vaak! — België. Deze derde partij slaagt er telkens weer handig in om de twee overige tegen elkaar op te zetten... en zo de bestaande structuren te handhaven.

Dit laatste — maar dat is dan wel een persoonlijke bedenking van ons — zou sommige integristen die wachten op het perfecte zelfbestuur zonder faktuur misschien tot nadenken moeten stemmen. Het is immers een illusie te geloven dat wij door nog maar eens een paar jaar te wachten uiteindelijk een „betere staatshervorming" zullen kunnen afdwingen van de Walen.

Het spreekwoord zegt *Als twee honden (Vlaanderen en Wallonië) vechten voor een been loopt de derde (België) er mee heen*. Afwachten (en in feite niets doen) is ook een keuze, ...een keuze voor het unitaire „Belgique de papa".

Paul De Ridder

— De nieuwe Walen. G. Fonteyn. Uitg. Lannoo, Tielt, 1988. 144 blz., 465 fr.

OVER DE STAATSHERVORMING

Senator-professor *Roger Blanpain* heeft in de reeks Hervorming van de instelling een juridisch basiswerk geschreven over de verruimde bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten.

Deze bevoegdheidsuitbreiding, een gevolg van de zogenaamde eerste fase van de staatshervorming en de bijzondere wet van 8 augustus 1988 wordt uitgebreid en volledig uiteengezet in dit wetenschappelijk werk. De auteur belicht deze recente constitutionele (r)evolutie, die hij van nabij actief heeft kunnen volgen, vanuit documentaire invalshoek. Er wordt dan ook uitvoerig geput uit parlementaire stukken en adviezen van de Raad van State. Een gedetailleerd zaakregister maakt van dit werk een onontbeerlijk en gemakkelijk te raadplegen werkinstrument voor de rechtspracticus.

In de zelfde reeks verscheen eveneens een werk getiteld „Staat, gemeenschappen en gewesten", het resultaat van een studiedag georganiseerd op 12 december 1988 door het instituut voor arbeidsrecht onder leiding van

professor R. Blanpain. Het boek bevat teksten van professor *M. Boes*, die een overzicht geeft van de bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten en van professor *L.P. Suetens* in samenwerking met *R. Leysen*, die een uiteenzetting bieden over de technieken van bevoegdheidsverdeling en de rol van het arbitragehof. Prof. *A. Alen* en dr. *P. Peeters* onderhouden vervolgens de lezer over de samenwerkingsverbanden tussen de staat, de gemeenschappen en de gewesten terwijl prof. *E. Suy* het heeft over de externe betrekkingen van de gemeenschappen. De inleiding en het besluit van deze geslaagde studiedag op hoog wetenschappelijk niveau werd verzorgd door professor R. Blanpain.

— Bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten, *Roger Blanpain*. Uitg. Die Keure, 1988, 372 blz.

— Staat, gemeenschappen en gewesten. *A. Alen, R. Blanpain, M. Boes, R. Leysen, P. Peeters, L.P. Suetens, E. Suy*. Uitg. Die Keure, 1989, 144 blz.

PARTIJEN

De partijen vormen de draaischijf van het hedendaagse politieke leven, eigenlijk zelfs van het hele maatschappelijke leven. Vele sociologen beschouwen die partijen daarenboven als de werkzame hefboomen van een verzuilde samenleving. Of dat laatste een korrekte bewering is kan men eigenlijk niet aan historici vragen. Historici zijn immers lieden die tot vermoeiens toe hun loupes slijpen, methodisch-twijfelend vaststellen hoe iets was, maar meestal niet durven zeggen hoe iets is. Men zou dit verschijnsel misschien ook wel het verschil tussen een spiegel en een achteruitkijkspiegel kunnen noemen.

De eerste partijen in de moderne zin van het woord ontstonden tijdens de Franse Revolutie en tijdens de eerste decennia van het bestaan van de Verenigde Staten van Amerika. Tijdens de Negentiende Eeuw bleef de partij nog een vrij abstract gegeven. Partijen ontstaane en ontwikkelen zich immers in functie van het uitoefenen van het stemrecht, van het verkiezen

en verkiesbaar zijn. De verkiesbaren waren aristokraten die door hun sociale rang vanzelf bekendheid genoten zodat hun verkiezing en herverkiezing weinig organisatie vergde binnen een maatschappij die geestelijk noch materieel de pluriformiteit van vandaag kende.

De uitbreiding en tenslotte de veralgemening van het stemrecht riepen de noodzaak op van het ontstaan van bestendig funktionerende organisaties. Deze laatste dienden voortaan de *massa-demokratie* te begeleiden, programma's te formuleren en te belichamen en verkiesbaren in ruime kring bekend te maken.

Meteen lag de weg open naar de partij als een herkenbare en erkende organisatie, met een uniforme besluitvorming en een massa- en media-vriendelijke voorzitter. Vooral de visuele media maakten van die voorzitter een snijpunt tussen elite-demokratie en massa-demokratie.

Frans-Jos Verdoodt

POGROMS IN DE KAUKASUS

DE Krim-Tataren zijn eigenlijk een volkssplinter: een overblijfsel van de Tataarse invallen, dat zich vastgezet heeft op het schiereiland Krim in de Zwarte Zee. Men kan hun toestand vergelijken met die van afgezonderde Turkse groepen op de Balkan. Ook zij zijn wrakhout van de geschiedenis.

Stalin veroordeelde hen tot verspreide verbanning. Alhoewel zij reeds in 1967 vrijgesproken werden van de verdenking, met de Duitsers gecollaboreerd te hebben (het voorwendsel om hen te verdrijven), slaagden zij er niet in, terug te keren naar wat zij als hun heimat aanzien.

INDIVIDUEN

Sedert de zestiger jaren vestigden zij nochtans op steeds nadrukkelijker wijze de aandacht op hun lot. In 1987 richtte Gorbatsjov een commissie op om te zien wat er kan gedaan worden. Begin maart 1988 besluit deze commissie dat „sommige” Krim-Tataren — de braafsten, naar de Azbeekse krant „Pravda Vostoka” bericht — inderdaad zullen terug mogen. Eindelijk is er dus een begin van een resultaat. Het betreft weliswaar slechts individuen. Het volk als zodanig mag niet in groep terugkeren.

Te Abinskaja (op een Kaukasusuitloper dicht bij de Krim) lopen half mei echter al een duizendtal Krim-Tataren storm tegen de willekeur waarmee deze individuen worden uitgekozen.

Een maand later volgt een officiële verklaring van de hoogste Sovjet-gezagsdragers luidens welke er geen sprake kan zijn van groepsgewijze terugkeer. Hun plaats is ingenomen door „andere nationaliteiten”. Lees: door Oekraïeners en vooral door Russen. De Krim heet immers niet voor niets „de Riviëra van de Sovjet-Unie”. En de Tataren zijn daar blijkbaar even geliefd als de Turken op de Balkan.

GEORGIE EN DE GEORGIËRS!

De Georgiërs zijn geen overgebleven Aziatische invallers. Ze zijn rasechte, inheemse Indo-Europese Kaukasiërs, maar zij leefden na het ineensinken van de antieke wereld — waarmee zij wel degelijk bindingen hadden —

lange tijd ver van de sedertdien gevormde Europese cultuur. Zij zijn geen Slaven en hebben tot de Sovjet-Unie een dubbelzinnige verhouding. Zij zijn er fier op dat één van de hunnen, Stalin, zo 'n groot man is kunnen worden. Maar beter dan welke andere Sovjet-republiek zijn zij er in geslaagd, het Russisch als officiële taal te weren.

66/12 — Dit deel van ons jaar-overzicht is het laatste waarin Europese volkeren te pas komen. Het gaat over Krim-Tataren, Georgiërs en Armeniërs. Alle drie leven zij in de Sovjet-Unie; alle drie zijn zij, van Europees standpunt uit, randgevallen.

De etnische onrust, door Gorbatsjovs opening mogelijk gemaakt, is ook in Georgië merkbaar; ofschoon later dan elders. Einde november nemen meer dan 100.000 mensen daar aan zitstakingen en betogingen deel. Zij zijn paradoxaal genoeg gericht tegen Gorbatsjovs voorstellen tot wijziging van de grondwet. Die gaan namelijk — ook dit is merkwaardig —

in de richting van meer centralisatie. Wat verklaart dat kreten gehoord worden als „Georgië aan de Georgiërs!” en oproepen tot burgerlijke ongehoorzaamheid en onafhankelijkheid.

SOLIDAIRE ARMENIËRS

Ook de Armeniërs zijn Kaukasische Indo-Europeanen, zelfs Europeanen zonder meer. Zij kwamen intens met de Griekse cultuur in contact, daarna — meer dan hen lief was — met de Romeinen en kunnen sedert de vijfde eeuw als gekerstend beschouwd worden. Hun hele geschiedenis door echter zijn zij, op de zuidelijke flanken van het hooggebergte, blootgesteld geweest aan Aziatische invloeden. Hun land is een specifiek overgangsgedebied tussen Europa en Azië.

Daar komen in 1988 de zwaarste troebelen voor van heel de Sovjet-Unie. Wij hebben het hier inderdaad over de Sovjet-republiek Armenië.

Want er is ook een Armenië in Turkije. En de meest opvallende wijze waarop Armeniërs de jongste decennia in het nieuws kwamen, was

door sporadische terreurakties tegen Turkse ambassades en konsulaten.

In 1988 ligt het zwaartepunt elders. Het ligt zelfs niet in de eigenlijke Sovjet-republiek Armenië maar in een groot Armeens taaleiland binnen de naburige Sovjet-republiek Azerbaidjan.

De Azeriërs, die Aziaten en mohamedanen zijn, verwant met de Turken, hebben in hun greep een oeroud Armeens berggebied dat *Hoog-Karabakh* heet. Daar is het dat al bij het begin van het jaar zware onlusten uitbreken, gevolgd door sympathie-betuigingen in het officiële Armenië.

Dat er niet geringe objectieve tegenstellingen tussen beide volkeren bestaan is onloochenbaar. Dat ze al van zeer lang geleden geen goede buren zijn is geweten. Maar om welke reden precies die Armeniërs in hun autonoom gebied plots zo dringend weg willen uit Azerbaidjan, weet ons geen enkel van de overvloedige krantenberichten over deze toestand mee te delen.

Duidelijk is wel dat hier, in tegenstelling tot bv. de Baltische republieken, het zwaartepunt van het ongenoegen niet tegen de Russen gericht is maar tegen een ander niet-Russisch volk. Verwijten tegen de Russen worden vooral geuit omdat die niet bereid blijken, bang als ze zijn voor het scheppen van een voorgaande, aan de republiekgrenzen te tornen.

De Azeriërs gedragen zich kennelijk imperialistisch: ze willen geen Armeens gebied afstaan aan Armenië. Méér: ze begaan ware pogroms op Armeniërs die zich als individuen in de republiek Azerbaidjan bevinden.

heveld naar het Armeense ministerie van Onderwijs en een historisch klooster zal wederopgebouwd worden.

Dezelfde dag en volgende: Azerisch pogrom tegen in Bakoe (Azerbaidjans hoofdstad) wonende Armeniërs. De overheid laat betijen. Er vallen 33 doden, meer dan 70 gewonden.

11 maart: de Armeense en de Azerische KP-chef komen bij Gorbatsjov op het matje.

23 maart: de Opperste Sovjet verwerpt de Armeense eis tot inlijving van Opper-Karabakh.

25 maart: het Politburo belooft restauratie van Armeense monumenten, betere wegverbindingen tussen Karabakh en Armenië, meer scholen en meer bedrijven. Intussen breekt toch een massale staking uit die het spoorwegverkeer en de nijverheid in Karabakh lam legt.

Einde mei en begin juni: dagelijks betogingen van duizenden Armeniërs te Erevan.

11 juni: nieuw pogrom te Bakoe, met een niet nader bepaald aantal Armeense doden.

16 juni: de nieuwe Armeense partijchef Aruntunjan belooft aan 100.000 betogers steun voor de terugkeer van Karabakh. Daarop eindigen betogingen en stakingen.

20 juni: 6 Armeense en 6 Azerische doden bij botsingen in het autonome gebied Kachichevan.

5 juli: 2 dagen lang versperren Armeense betogers de luchthaven van Erevan.

12 juli: het parlement van Karabakh roept zich als een deel van Armenië uit.

Het wordt onbegonnen werk data te plakken op al de stakingen en betogingen.

20 juli: een Armeense betoging met ditmaal 400.000 betogers. Dagelijks worden wapens in beslag genomen.

23 oogst: Opper-Karabakh dringt opnieuw officieel aan om bij Armenië te mogen aansluiten.

20 september: stakingen, betogingen en vechtpartijen met Azeriërs in Karabakh. In Armenië gaan steeds meer stemmen op voor onafhankelijkheid.

22 november: in Bakoe komen 800.000 Azeriërs bijeen in een anti-Armeense betoging.

24 november: nieuwe anti-Armeense betoging te Bakoe, nieuw pogrom, opduiken van fundamentalisten. Uit reactie staken honderdduizenden Armeniërs en houden nationalistische betogingen.

25 november: samenscholings- en uitgaansverbod in verschillende Armeense en Azerische steden.

1 december: er zijn al 30.000 Armeniërs weggetrokken uit Azerbaidjan en al 40.000 Azeriërs uit Armenië.

Wij zullen in ons overzicht over 1989 zeker nog heel wat te berichten hebben over dit gedeelte van de Kaukasus.

Karel Jansegers

ADVERTENTIE

GEWELDADIG DAGBOEK

Een heel jaar lang regent het berichten over incidenten in Armenië, in Azerbaidjan, in Karabakh en in Kachichevan (een autonoom Azerisch gebied binnen Armenië) maar het jaar gaat ten einde zonder dat er ten gronde iets verandert. Ter herinnering *een korte opsomming*.

11 februari: betogingen te Stepankert (hoofdstad van Karabakh), gesteund door de 110 Armeense verkozenen van de gewestelijke sovjet.

22 tot 23 februari: meer dan 100.000 betogers steunen te Erevan (hoofdstad van Armenië) de eis van hun volksgeboten in Karabakh.

25 tot 28 februari: ditmaal komen honderdduizenden mensen van alle leeftijden en beroepen samen om te betogen. Zij gedragen zich tuchtvol en rustig.

29 februari: Gorbatsjov vraagt de Armeniërs om een maand rust, bedenktijd voor hem. Zij gaan daar op in. Moskou gaat niet in op de eis voor afscheiding van Karabakh maar doet toch sommige toegevingen: de Armeense TV zal voortaan kunnen opgevangen worden, de Armeense scholen in Karabakh worden overge-

**DE DUO
DA'S GENIAAL,**

**JE KAN 2 KEER
WINNEN.**

MILIEUPLAN DOET LUBBERS VALLEN

Den Haag — Voor het eerst sinds 23 jaar viel een Nederlandse regering op de plaats waar dat hoort, in de Tweede Kamer.

In 1966 kon het Nederlandse volk via de radio getuige zijn van de historische *nacht van Schmelzer*, waarin deze gehaaide KVP-politikus de rooms-rode coalitie opblies. Of de *avond van Joris Voorhoeve* even legendarisch zal worden mag ernstig worden betwijfeld. De verbaasde televisiekijker heeft kunnen vaststellen dat CDA en VVD nauwelijks de moeite namen om de crisis te voorkomen en dat de steen des aanstoots, de financiering van het *Nationaal Milieuplan*, niet meer was dan de aanleiding voor alle problemen.

„DANKBAAR”

In politiek opzicht komt het er op neer dat CDA en de intern ernstig verdeelde VVD er geen zin meer in hadden. Het door *affaires* aangevreten kabinet Lubbers II viel eigenlijk niet eens, het leek eerder opgelucht er mee op te mogen houden. De wluze, nu demissionaire, premier, *Ruud Lubbers*, verklaarde dan ook „niet bitter” te zijn maar de fracties van CDA en VVD „gelijkelijk dankbaar” voor de mogelijkheid om 7 jaar lang een centrum-rechts kabinet te mogen leiden. Lubbers II was echter een zwak kabinet, dat ernstig was aangetast door de *paspoort-affaire*, *vermeende fraude* met subsidies voor de woningbouw en grote problemen met de *studiefinanciering*.

Het prestigieuze Nationaal Milieuplan, waarvan de preciese inhoud zelfs bij de Nederlandse parlementariërs nog steeds onbekend is, was een dankbare gelegenheid om over een belangwekkende zaak te struikelen. Dit plan zou voor een deel betaald moeten worden door het afschaffen van de autokostenaf trek (het zogenaamde reiskostenforfait) voor forensen, waardoor het autoverkeer in Nederland wordt ingeperkt. Na aanvankelijke aarzelingen stemden zelfs de liberale ministers *Nijpels* en *Smit-Kroes* van harte in met dit voorstel.

Lubbers, gevallen over leefmilieu...
(foto Reuter)

Voor de kamerfractie onder leiding van Joris Voorhoeve en ook voor oud-fractievoorzitter *Hans Wiegel* ging dit veel te ver. De VVD-ministers zouden beter moeten denken aan de belangen van hun achterban, de gegoede burger die dagelijks van de woning in de lommerrijke villawijk op het platteland naar de grote stad rijdt. „*We moeten oppassen voor het applaus van mensen die toch geen VVD stemmen*”, waarschuwde Wiegel, die inmiddels ook bekendheid geniet als „it orakel fan Ljouwert”.

Hoewel de invulling van het Nationaal Milieuplan pas in het begin van de jaren '90 aan de orde is, weigerden zowel Lubbers als de VVD om over dit meningsverschil heen te stappen. Koningin Beatrix heeft inmiddels besloten dat er in september vervroegde verkiezingen worden gehouden. De handige politikus Lubbers loodst zijn CDA nu de verkiezingen in als een *milieupartij*, terwijl het nog onduidelijk is wat de kiezer van de VVD moet denken. De politieke toekomst van de populaire bewindslieden *Nijpels* en *Smit-Kroes* is in ieder geval uitermate onzeker.

Het lukt dus geen aantrekkelijke coalitiepartner, zo' verdeeld klubje, waarmee voor het eerst sinds jaren de *Partij van de Arbeid* in beeld komt als serieuze regeringskandidaat. Onder leiding van voormalig vakbondsvoorzitter *Wim Kok* zijn de socialisten „veel realistischer” geworden, vindt de partijleiding van het CDA. „*Er is weinig wat zich tegen samenwerking met de PvdA verzet*”, verklaarde de ervaren kabinetsformateur *Jan de Koning* (CDA) reeds in het weekblad *Vrij Nederland*. En juist daarin moet de historische betekenis worden gezocht van de weinig heroïsche „avond van Voorhoeve”.

Nadat in de jaren '80 van de no-nonsens en de yuppies *rechts* de dienst heeft uitgemaakt komt er weer ruimte voor *links*, dat ook aanzienlijk meer traditie en ervaring heeft op het gebied van milieubescherming. Het woord is aan de kiezer op 6 september.

OPF

ADVERTENTIE

Succesvol zijn laat men zien...

C.N.CO.
Claesey Collection

- Inrichting van direktiekantoren
- Systeemmeubelen
- Ergonomisch zitcomfort
- Totaalinrichtingen

**ANTWERPEN: ANTWERPSESTEENWEG 363 - 2500 LIER —
TEL. 03/480.22.51
BRUSSEL: TOLLAAN - PLANET I - 101 B - 1940 SINT-
STEVENS-WOLUWE — TEL. 02/725.20.35**

21.000 JONGEREN IN BEWEGING

N veel Vlaamse dorpen en gemeenten stond de wekker zondagochtend ekstra vroeg. Duizenden jongens en meisjes trokken die dag immers naar Kasterlee voor het jeugdbewegingsfeest "Dag van Jan en Alleman" (DJA). Ook duizenden ouders konden het meteen vergeten om eens lekker op z'n zondags uit te slapen. Een tochtzakje met boterhammetjes, een stuk fruit, regenjas (je weet maar nooit!), veldfles of, meer en meer, een blikje frisdrank vullen en hop, de trein of bus op naar het natuurdomein De Hoge Rielen.

Het was reeds de 36ste keer dat de leden van *Chiro*, *VVKSM* (Vlaams Verbond van Katholieke Scouts en Meisjesgidsen), *KLJ* (Katholieke Landelijke Jeugd), en *KSA-VKSJ* (Katholieke Studentenaktie - Vrouwelijke Katholieke Stude-rende Jeugd) deze eendagsreis maakten. Dit jaar waren er twee belangrijke vernieuwingen: de DJA richtte zich voor het eerst naar de +10-jarigen. In vroegere edities werd er eveneens een aanbod voorzien voor de jongste leeftijds-groepen van de respectievelijke jeugdbewe-gingen. In het verleden ondervond men dat deze kleintjes op de uitgestrekte Hoge Rielen (letterlijk) verloren liepen. Wat meteen voor de wenende kapoentjes en hun wanhopig zoe-kende leid(st)ers de pret bedierf. Dat er on-danks deze bewuste beperking van het publiek toch nog 21.000 jongeren naar Kasterlee af-zakten, een nieuw rekord, geeft het grote sukses van de 36ste editie nog wat ekstra glans.

DOEN EN KIJKEN

Van de jaarlijkse uitgave is men eveneens afgestapt. Voortaan gaat de DJA tweejaarlijks door. De belangrijkste reden hiervoor is de enorme belasting die zo'n massaal doe-en-kijk-spektakel op de organiserende jeugdbewe-ging legt. Dit jaar klaarden de scouts en de gidsen de klus, overigens op voortreffelijke wijze. Daartoe waren om en bij de 300 vrijwilli-gers in het getouw. De planning en voorberei-ding van de DJA betekent echter ook dat één van de zeldzame vrijgestelden die op de sekre-tariaten van de jeugdbewegingen werken zich er bijna voltijds voor moet inzetten. En daar-voor moet men dan andere opdrachten opoffe-ren.

Enkele Chirojongens op wandel in de Hoge Rielen. Tussen de leden van *Chiro*, *VVKSM*, *KLJ* en *VKSJ-KSA* blijft nog steeds een zekere rivaliteit bestaan. Wat zondag vooral telde, was het gevoel om eens samen met alle grote jeugdbewegin-gen feest te vieren. Verschillen tussen de jeugdbewegingen beperkten zich tot uniformverschillen.

De jeugdbeweging lijkt weer in de lift te zitten. Zondag waren 21.000 jeugdbewegers van de partij op de Hoge Rielen in Kasterlee. Onder het thema "li-chaaamskulturen" ging daar de 36ste Dag van Jan en Alleman door. Op deze dag komen de leden van de 4 grootste katholieke jeugdbewegingen samen om... ja, om wat te doen? Van alles eigenlijk. 21.000 jongeren in be-weging: het festival met de meeste korte broeken en (uni-form)rokjes.

Een tweejaarlijks DJA is natuurlijk ook voor het prachtige natuurgebied De Hoge Rielen mooi meegenomen. Hoewel pedagogisch di-rekteur *Ludo De Schryver* ons zei deze twee-jaarlijkse organisatie niet geëist te hebben, was hij toch gelukkig dat het domein deze overrompeling niet langer jaarlijks moet tor-sen. Niet dat de jongeren zich niet voorbeeldig gedragen, integendeel. Het algemeen rookver-bod werd, uitzonderingen daargelaten, ten volle gerespekteerd en de verschillende groe-pen stopten hun afval netjes in vuilniszakken.

Aan de ingangen werden deze zakken uitge-deeld, maar ook op het terrein waren er tientallen geplaatst en veel leid(st)ers hadden zelf hun vuilniszak meegebracht.

AKTIVITEITENAANBOD

Maar hoe hou je nu 21.000 jongens en meisjes van 10 tot 18 een ganse dag bezig?

Dat is geen gemakkelijke opdracht. Toch slaagde men daar op de DJA jaar na jaar betrekkelijk goed in. En ook dit jaar liepen er zich weinig te vervelen.

Historisch vormde een veldloop de ruggraat van de DJA. Om 10.30 u. werd het startschot gegeven voor de 400 meter-cross van de jongens geboren in '79 en '78, en om 15.30 u. verdrongen de leiders zich aan de start voor een 5.000 meter-loop. Deze veldloop raakt door de jaren heen meer en meer op de achtergrond. Wat oorspronkelijk als nevenactiviteit geprogrammeerd stond, vormt momenteel voor de meesten de belangrijkste reden om naar de DJA te trekken.

Het activiteitenaanbod is gegroepeerd per leeftijdscategorie. Het centrale thema van dit jaar was "lichaamskulturen", en men mikte daarmee vooral op de +14-jarigen. Het ledenbestand van de meeste jeugdbewegingen vertoont de jongste jaren weer een lichte stijging, maar die situeert zich voornamelijk bij de jongste takken. Daarom proberen de jeugdverenigingen wat meer aandacht te schenken aan de tieners. Op de Hoge Rielen konden ze aan *body-painting* doen, kennismaken met originele en nieuwe spelen, deelnemen aan een vrij podium, akrobatisch dansen, naar teater *Poëzies* kijken dat erg aanslaande opvoeringen van *Onrust* bracht, de benen uitslaan voor een volksdansje, een spektakulaire klimwand overwinnen of hoog boven de plonsvijver een apebrug aan de waggel brengen,... voor elk was er wat wils. In een grote tent gaven o.m. *de Biet* en *Ben Crabbé* live-optredens waar de ambiance afdroop. *Mistral* bracht de dynamische en progressieve vendelshow *Sex Crime*.

De jongsten bleven echter niet in de kou staan: een knuffeltent, een BMX-parkoers, schminksalon, balspelen, een eigen videoclip maken, het aseparkoers, aerobics, de hygiënekwis, spelen van andere kulturen, badges maken, ...je kan het zo gek niet bedenken of je vond het op de DJA.

Opmerkelijk was ook de aanwezigheid van de *aidsbus*. Onder het motto „*beter voorkomen dan niet te genezen*” werd de jongeren uitgelegd waarvan je allemaal geen aids krijgt en hoe je aids best kan voorkomen. Een beetje maatschappelijke vorming is nooit teveel.

ADVERTENTIE

DEZE WEEK IN **knack** een nieuw dossier

knack

DOSSIER

RUGPIJN

De wervelzuil — Oefeningen — Medikatie — Operatie

Weekblad 137 Jaargang nr. 19, Delft - 5010, Nederland - F 6 1506, 0772 - 3219

(pdj)

JONGE AMERIKANEN OVER HET POST-REAGAN-TIJDPERK

BIJ de jongste presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten deden vooral gissingen over de werkelijke plannen en ideeën van de twee resterende presidentskandidaten de Amerikanen voor de ene dan wel voor de andere kiezen. Uit de kiesprogramma's was niet met zekerheid te voorspellen waar Dukakis of Bush nu werkelijk achter stonden, en wat en hoe ze precies wilden veranderen eens ze het Witte Huis zouden betrekken.

Een maand of twee na de eedaflegging van Bush vroeg WIJ aan een veertigtal jonge Amerikanen tussen de 20 en de 25 naar hun verwachtingen over de nieuwe Amerikaanse president en naar de richting die de internationale politiek volgens hen zou opgaan. Geen gemakkelijke vragen, zeg nu zelf. We vroegen dit dan ook niet zo maar aan om het even wie. De ondervraagden zijn universiteitsstudenten politieke wetenschappen, internationale betrekkingen, geschiedenis of ekonomie. Ze studeren in steden en stadjes uit staten kriskras verspreid in de VS: South-Carolina, Florida, California, Colorado, Nebraska, Illinois, Washington D.C., New York,...

POLSSLAG

Waarom gingen we nu juist bij de jongeren te rade? Daar hadden we een goede reden voor. Politiek geïnteresseerde jongeren hebben dikwijls heel eigen ideeën over hoe de samenleving best geordend wordt. Ze staan nog niet zelf aan het roer, maar hebben toch (al dan niet gefundeerde) kritiek op het beleid, willen andere aksenten leggen of meer structurele ingrepen in de maatschappij verwezenlijkt zien. De ideeën die bij jongeren leven vormen vaak de kiemen die, na enkele jaren, vruchten beginnen af te werpen bij de echte bewindsvoerders en beslissingscentra. Wie bij jonge-

ren de vinger op de pols legt, hoort daarom vaak de evolutie van de toekomst kloppen!

Of ook WIJ daar met deze zeer beperkte enquête bij Amerikaanse "youngsters" in zal slagen, kan alleen de toekomst uitwijzen. We beschikken niet over de middelen om een echt representatieve peiling uit te voeren, en ook methodologisch was onze bevraging niet naar de normen van het wetenschappelijk sociologisch onderzoek. Toch hopen we enkele trends in beeld te brengen die ons Vlamingen wat wijzer maken over wat leeft bij toekomstige "policy makers" over de Atlantische Oceaan.

Het is nu een paar maand geleden dat George Bush als VS-president het roer van zijn voorganger Ronald Reagan overnam. Bush won de strijd tegen de demokraat Michael Dukakis met gemak. De presidentsverkiezingen van '88 werden de matste genoemd die de VS reeds kende. Enkele vuile streken en slagen onder de gordel wisten de Amerikanen nauwelijks in vuur en vlam te zetten. De programma's stonden bol van algemene vaagheden.

Een eerste vraag die we ons selekt panel voorlegden, was welke veranderingen het in de Amerikaanse buitenlandse politiek verwacht na de recente presidentswissel. Bijna de helft van de ondervraagden verwacht dat die Amerikaanse buitenlandse politiek geen haar zal veranderen. Immers, zo luidt de redenering, de buitenlandse politiek van Reagan was succesvol op de meeste vlakken: de relaties met de USSR, West- en Oost-Europa, het Verre Oosten,... zijn verbeterd. Bush was als vice-president van Reagan in niet onbelangrijke mate medeverantwoordelijk voor het uitstip-

pelen van de krachtlijnen van die politiek, en zal dus niet geneigd zijn om geheel andere paden te bewandelen.

Toch is er bij de jonge Amerikanen heel wat ontevredenheid over de Reagan-politiek ten aanzien van Centraal-Amerika. Sommigen noemen die onomwonden een mislukking, anderen zijn wat voorzichtiger, en verwachten dat Bush zich hier pragmatischer en meer onderhandelingsbereid zal opstellen.

Belangrijk om weten is ook dat bijna een kwart meent dat het nu eens hoog tijd wordt dat de Europese NAVO-partners meer gaan bijdragen voor de veiligheid van West-Europa. Deze "lastenverdeling" (*burden sharing*) komt verder nog aan bod, maar uit deze algemene vraag komt duidelijk tot uiting dat dit onderwerp de jonge Amerikanen niet onberoerd laat. Wie de Oost-West-relaties bij deze vraag ten berde bracht, meent anderzijds wel dat Bush een betere garantie biedt dan Reagan om tot betekenisvolle ontwapeningsakkoorden te leiden.

INF-VERDRAG

De Amerikaanse universiteitsstudenten legden een verrassend grote eensgezindheid aan de dag in hun antwoord op de vraag welk standpunt de VS in het licht van het INF-verdrag (middellange afstandswapens) moet innemen op verdere ontwapeningsonderhandelingen. Meer dan 80% vindt dat de VS positief, zij het voorzichtig moet meewerken aan het tot stand komen van nieuwe ontwapeningsakkoorden met het Oostblok. Eén student meent dat de VS haar standpunt over de verdediging van Europa volledig op de Europeanen moet afstemmen, want „uiteindelijk is het hun kontinent"! Spijtig genoeg is deze opvatting nog niet doorgedrongen tot Bush en zijn adviseurs. Anders had West-Europa reeds aan de onderhandelingstafel gezeten voor de korte afstandsaraketten.

De prestigieuze (en peperdure) Stanford-universiteit in Californië. Geen schooltje voor jan met de pet!

De grote voorzichtigheid die velen Bush aanraden, wijst niet zelden op een wantrouwen tegenover de persoon van Gorbatsjov, die met veelbelovende voorstellen de Europeanen zand in de ogen strooit maar eerder PR-ballonnen oplaait en er eigenlijk slechts in wil slagen om z'n land economisch terug op de been te helpen.

Een nog grotere eensgezindheid vinden we terug in de antwoorden op de vraag hoe de VS moet reageren op de voorstellen van Gorbatsjov betreffende de konventionele strijdkrachten. Hetzelfde voorzichtige voorbehoud speelt hier mee als bij de vorige vraag, maar niet één ondervraagde student staat ronduit negatief tegenover een beperking van de konventionele strijdkrachten in Europa. Men is er wel van overtuigd dat die eventuele ontwapening asymmetrisch moet gebeuren tot op een gelijk nivo. De Oostbloklanden moeten m.a.w. veel meer ontwapenen tot beide blokken tot eenzelfde gehalte teruggedrongen zijn. Dit nivo mag voor sommigen gerust een heel stuk lager liggen dan de huidige NAVO-sterkte. Daarbij wordt meteen de idee geopperd dat zo'n reductie de terugtrekking van (een gedeelte van) de Amerikaanse troepen uit Europa tot resultaat moet hebben.

Twee studenten zagen deze vraag ook in een ruimere kontekst. Volgens hen moet Bush, als hij een zeker moreel leiderschap in West-Europa wil behouden, de agressieve ontwapeningsvoorstellen van Gorbatsjov counteren met even agressieve tegenvoorstellen, bvb. door betekenisvolle initiatieven te nemen op het vlak van de chemische en biologische wapens. Amerikaanse dreigingen troepen terug te trekken als Europa niet naar Amerika's pijpen danst, bvb. inzake de modernisering van de korte afstands-raketten, zouden wel

eens een averechts effect kunnen hebben op het morele leiderschap van Bush bij zijn bondgenoten.

EUROPA '92

Jonge Amerikanen laten zich er blijkbaar niet gemakkelijk toe verleiden om hun visie te geven op de toekomst van Europa in de negentiger jaren. Men weet wel dat de EG met de uitdaging van '92 bezig is, maar buiten enkele gemeenschappen wil ons panel in de VS daar niet zoveel woorden over kwijt. Een gebrek aan kennis misschien?

Jonge Amerikanen en Europeanen wisselen van gedachten tijdens een zeiltochtje in de haven van New York.

De Amerikaanse studenten zijn het erover eens dat West-Europa op economisch vlak een wereldmacht zal worden. De vraag welke konsekwenties die evolutie met zich zal meebrengen, wordt minder eensluidend beantwoord. Ongeveer de helft van de ondervraagden vindt dat een economisch eengemaakt West-Europa een grotere rol moet spelen in de NAVO. Waarmee dan niet alleen bedoeld wordt dat de Europese NAVO-lidstaten meer moeten bijdragen voor het bondgenootschap, maar ook dat de leidende rol van de VS hierin meer en meer op de tocht staat. Een minderheid ziet een economisch beresterk Europa eerder wegglijden van de NAVO-doktrine naar een eigen, en volledig autonoom gefinancierd veiligheidskoncept. Vooral de Westeuropese Unie (WEU) zou hier een sleutelrol in spelen.

Een aantal studenten ziet het Europa na '92 opdoemen als een reusachtige economisch konkurrent voor de VS en Japan, maar gaandeweg ook als een politieke rivaal voor de huidige machtsblokken. Ze suggereren dat de VS er beter mee stopt om Europese belangen (mede) te verdedigen, op alle vlakken. West-Europa kan als blok een belangrijke rol gaan spelen bij het op gang trekken van vredesprocessen overal ter wereld, omdat het de klassieke bipolaire wereldordening overstijgt. Een paar studenten verwachten dat de Westeuropese leiders de aandacht prioritair op Oost-Europa gaan richten, waar glasnost en perestrojka een gigantische markt bloot leggen. „De Sovjet-Unie houdt uitverkoop, en West-Europa staat al aan de deur te wachten”, drukte iemand dit uit.

Eén student was ronduit pessimistisch over de invloed van de EG na '92 op de mondiale verhoudingen: „Ze zullen het toch nooit over iets eens worden, dus zal '92 niet de geringste invloed uitoefenen.”

MILIEU

Tenslotte vroegen we de jonge Amerikanen welke 5 onderwerpen volgens hen prioritair aan de orde moeten komen in de internationale politiek.

Internationale prioriteitenlijst:

1. Milieuproblemen ..... (21)
2. Chemische ontwapening ..... (16)
3. Terugdringen bewapeningswedloop (13)
4. Armoede/ontwikkeling 3de wereld . (13)
5. Internationale relaties ..... (11)
6. Vrede in het Midden-Oosten ..... (11)
7. Nukleaire ontwapening ..... (10)
8. Terrorisme ..... (10)
9. Mensenrechten/vrijheid ..... (7)
10. Verbetering handelsrelaties ..... (7)
11. Verandering in Oostblok ..... (6)
12. Europa '92 ..... (4)
13. Overbevolking ..... (3)
14. Schuldenlast ..... (3)
15. Konventionele ontwapening ..... (3)
16. Technologie en modernisatie ..... (3)
17. Ontwikkeling SDI ..... (2)
18. Regionale conflicten ..... (2)
19. Apartheid ..... (2)
20. Varia ..... (4)

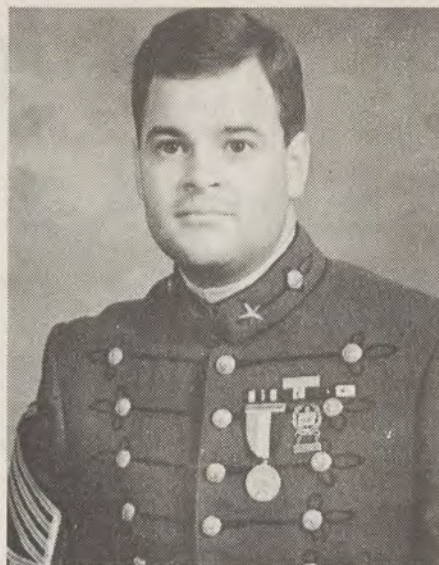
(tussen haakjes leest U het aantal vermeldingen)

Jongeren aan de overkant van de Grote Plas plaatsten de milieuproblematiek bovenaan het lijstje. De olieramp met de Exxon Valdez had op het ogenblik dat de vragenlijsten terug binnenliepen nog niet plaatsgevonden, zodat dit de antwoorden niet kan beïnvloeden hebben. Wat wel in het brandpunt van de belangstelling stond waren de chemische wapens. De chemische en biologische ontwapening zal dus wel niet toevallig op de tweede plaats staan.

Overigens valt het op dat men in de VS een duidelijk onderscheid maakt tussen chemisch/biologische, nukleaire en konventionele ontwapening, en dan nog eens het terugdringen van de bewapeningswedloop en de ontwikkeling van SDI (Star Wars) vermeldt.

Hoog in de hitlijst staan ook de internationale verstandhouding en de betrekkingen tussen staten. Al steken daar soms heel eigen bedoelingen achter: volgens sommigen moeten de supranationale organisaties meer macht krijgen, anderen houden dan weer hun hart vast bij een mogelijke ondergraving van de nationale soevereiniteit ten voordele van welk soort "wereldregering" ook.

De lijst vertoont nog andere typisch Amerikaanse (?) trekjes. De bestrijding van het terrorisme prijkt op gelijke hoogte met de nukleaire ontwapening en de mensenrechten staan een pak hoger genoteerd dan de schuldenlast van de Derde Wereld.

John Farr van het Military College in Charleston poseert in gala-uniform.

EUROPESE PIJLER

Een duidelijk toekomstbeeld leverde deze beknopte bevraging alvast niet op. De Amerikaanse jongeren lijken zich wel terdege bewust dat het oude continent na '92 weer een

nieuw elan kan krijgen, dat economisch maar mogelijk ook politiek de leiderspositie van de VS in de wereld in vraag kan stellen. Men beseft ook dat de Verenigde Staten niet veel langer zullen kunnen verwachten dat de Europese bondgenoten zomaar klakkeloos de VS naar de mond zullen praten. Het Belgisch rakettenstandpunt geeft hen reeds gelijk. Een sterke Europese pijler in de NAVO lijkt op lange termijn de enige uitweg te zijn voor de konsolidatie van het atlantisch bondgenootschap. Dat wordt door onze jonge Amerikanen niet onmiddellijk betreurd, ze zien er integendeel kansen in om de lasten evenwichtiger te verdelen. Met de fenomenale budgettaire problemen in de VS in het achterhoofd schijnt die *burden sharing* de jonge Amerikanen zwaar op de maag te liggen. We zullen in de VS nog geregeld stemmen horen opgaan om Amerikaanse troepen uit Europa terug te trekken.

Veelbelovend is in ieder geval dat als we dan toch een wijziging in het buitenlands beleid na Reagan mogen verwachten, die wijziging in de richting zal gaan van een pragmatischer en meer onderhandelingsbereid beleid. Dat ontwapening, ontwikkeling en de verbetering van de internationale betrekkingen in het prioriteitenlijstje bovenaan staan, moet ons eveneens hoopvol stemmen. En om leefmilieu tot prioriteit nummer één te bombarderen had men in de VS geen olieramp in Alaska nodig.

(pdj)

Studenten van het Military College The Citadel te Charleston, South Carolina, dragen een uniform. The Citadel bereidt zijn studenten nochtans niet uitsluitend op een militaire carrière voor. Als meisje kom je er echter niet in.

DRIE VLAAMSE KOPPEN

JET JORSSSEN, Maria Vlamijnck en Omar Waegeman werken reeds tientallen jaren aan een oeuvre dat onze belangstelling verdient. Alleen al een blik op het bibliografisch overzicht, waarmee *Frans Van Campenhout* en *Willy de Bleser* hun monografieën afsluiten, bevestigt deze indruk. Het feit dat hun namen niet voorkomen in het vorig jaar verschenen *Geboekstaafd. Vlaamse prozaschrijvers na 1945* betekent niet dat hun werk minder interessant is. De drie auteurs zijn op de eerste plaats goede vertellers die, in hun vaak autobiografisch gekleurde verhalen, vanuit een religieuze overtuiging en een Vlaamse reflex hun figuren gestalte geven. Bij deze gemeenschappelijke kenmerken moeten we nog hun duidelijke belangstelling voor de (recente) geschiedenis voegen.

JET JORSSSEN

Het werk van *Jet Jorssen* (1919) wordt inhoudelijk bepaald door een aantal traumatische ervaringen: de tragische dood van haar broer aan het Oostfront, de gevolgen van de repressie voor haar en haar man, *Karel de Cat*, en het plotselinge verlies van hun enig dochtertje. Vooral de oorlogstrauma's heeft zij geprobeerd in tal van romans en novellen van zich af te schrijven. In later werk heeft haar geloofsgroei een voorname rol gespeeld. Voor haar belangrijkste roman, de historische trilogie *Och, Siemeniskinderen* (1974-1976) kreeg Jorssen in 1977 de Dr. F. Snellaertprijs van de Vereniging van Vlaams-Nationale Auteurs. Via het verhaal van de opeenvolgende generaties van vijf Antwerpse families tussen 1880 en 1973 maakt de lezer een eeuw sociale, culturele en politieke geschiedenis mee, gaande van het ontwakend socialisme en het hernieuwd Vlaamse politiek bewustzijn tot de hedendaagse verburgerlijkte en technokratische samenleving. Sociale en politieke, etische en religieuze vragen worden in deze kleurrijke en bewogen *Antwerpen-Saga* behandeld. Kenmerkend voor het werk van Jorssen is vooral de levensaanvaarding en de levensvreugde, en dat betekent heel wat in het licht van haar eigen levensverhaal.

MARIA VLAMIJNCK

Het literair werk van *Maria Vlamijnck* (1917) omvat romans en verhalen, gedichten en historische evokaties. Getekend door een vroege konfrontatie met de dreigende dood, gekweld

door repressiemoeilijkheden en de onvrede met Brusselse toestanden (die zij ruim dertig jaar heeft ervaren), heeft Vlamijnck in haar gedichten blijk van een duidelijk pessimisme. Maar waar zij zich kan verbergen achter fiktieve personages, rijst telkens weer een hoopvol perspectief op. Haar vlucht in de geschiedenis (o.m. de historische roman *Het beleg van Nieuwpoort*, 1977), haar belangstelling voor de psychiatrie (o.m. in *De weg terug*, 1971) en de studie van de mystieke auteurs, zijn bepalend geweest voor haar werk. Daarin betoont ze een opvallende belangstelling voor de marginalen en eenzamen, op zoek naar geluk en zingeving van het bestaan. Voor *De donkere nacht van Julia Fonteyn* (1981), waarin zij het probleem van de religieuze roeping en de mislukking ervan aansnijdt, kreeg ook zij de Dr. F. Snellaertprijs van de VVNA. Kind van de Westhoek, waar de auteur na haar Brusselse periode terug is gaan wonen, heeft Maria Vlamijnck ook heel wat geschiedkundige bijdragen geschreven over de Westhoek.

Door de groeiende rol van de media als smaakmakers dreigt het verdienstelijk werk van stille schrijvers vaak tussen de literaire plooiën te vallen. Een kleine monografie, die het leven en werk van die auteurs belicht, vormt een klein maar welkom tegenwicht. De uitgeverij De Nederlanden bracht een drietal dergelijke portretten uit.

OMAR WAEGEMAN

Omar Waegeman (1922) is een veelzijdig kunstenaar. Op zijn naam staan o.m. gedichten, liederteksten, essays, toneelwerken en romans. Religieus geïnspireerd en met een sterke sociale en morele bekommernis voelt Waegeman zich nauw verbonden met de gemeenschap die voor hem Vlaams en democratisch is. Zijn gevarieerd werk is doordrongen van deze thema's. De eerste romans zijn eerder tijdsdocumenten met sterk autobiografische inslag en behandelen de problematiek van oorlog, repressie en Vlaamse aanwezigheid in Brussel. Zijn groeiende belangstelling voor spiritualisme (o.m. in zijn essay *De kern van alle dingen*, 1979) heeft hij ook in een roman gestalte gegeven: *Olivia* (1986) gespreken wij reeds in WIJ (25 februari '88).

Jet Jorssen.

(foto V.d. Abeele)

De drie monografieën (met uitgebreid fotomateriaal) zijn goede introducties tot het werk van drie kunstenaars die in meer dan één opzicht elkaar benaderen. Hun werken worden geanalyseerd en in een breder verband geplaatst. Daarbij komt de persoon van de auteurs goed uit de verf. Precies die eenheid tussen leven en werk maakt deze portretten aantrekkelijk. Bovendien zijn *De Bleser* en *Van Campenhout* eerlijk in hun schetsen. Nergens groeit een monografie uit tot een ode en door de aandacht voor de kwaliteiten én de beperkingen van de auteurs wordt het literaire werk van Jorssen, Vlamijnck en Waegeman op zijn juiste waarde geschat. Deze uitgaven nodigen alvast uit tot het lezen van een of ander werk van deze Vlaamse koppen.

I.p.

— Leven en werk van Jet Jorssen (door Willy de Bleser), Leven en werk van Maria Vlamijnck, Leven en werk van Omar Waegeman (door Frans van Campenhout). Uitg. De Nederlanden, Antwerpen, 1989. (resp. 75 blz., 68 blz., 85 blz.). Per deel: 350 fr.

KULTUURPESSIMISME VERSUS HUMANISME

BROEDER GEUS,...". Met deze aanspreking opent Ward Ruyslinck een keuze van brieven uit de korrespondentie die hij sinds 1972 voert met zijn Zeeuwse „rebelse” vriend Aarnout de Bruyne. De toon van verzet die uit de aanspreking klinkt, is typerend voor deze brieven uit de jongste vijf jaren (1984-1988). De onvrede met de evolutie in de buitenwereld is er op elke bladzijde voelbaar. „Soms denk ik, vriend Aarnout, dat we in een stroomversnelling terecht zijn gekomen die ons regelrecht naar de laatste, fatale waterval voert.” (9). Maar naast de felle maatschappijkritiek is er in deze brieven ook ruimte voor een doorgedreven introspektie. Wat maatschappelijk niet haalbaar is, probeert Ruyslinck schrijvend te realiseren. „Ik probeer inderdaad, ook in mijn brieven aan jou, niet alleen mijn sluimerend systeem tot leven te wekken, maar het ook te ordenen en in een universeel waardensysteem onder te brengen.” (36).

ONTBOEZEMING

In die zin liggen de brieven van *Raymond de Belder* in het verlengde van de romans en de verhalen van Ward Ruyslinck. Het is overigens Aarnout de Bruyne zelf (jij, „die mijn literaire geschriften door en door kent en als weinig anderen toegang hebt tot mijn innerlijke wereld” — 201) die in de serie *Grote Ontmoetingen* het werk van Ruyslinck opdeelt in maatschappijkritische werken, gericht op de buitenwereld, en introspektieve, gericht op de eigen innerlijke wereld. *De uilen van Minerva* (1985) en *Stille waters* (1987) zijn daarvan respectievelijk voorbeelden. Na de sterk autobiografische inslag van deze recente werken wekt het weinig verwondering dat beide werelden op een directe wijze met elkaar worden gekonfronteerd in deze brieven, waar schrijver en ikfiguur volledig samenvallen.

Het briefgenre is een vertrouwelijke weg waarlangs de briefschrijver zijn persoonlijke visie op mensen en dingen aan zijn adressaat doorgeeft. Publiceert men die „ontboezemingen aan een boezemvriend”, dan stelt men zich kwetsbaar op. Sinds de klassieke oudheid hebben literatoren deze weg niet geschuwd en

vaak al bij het schrijven van de brieven gedacht aan latere publikatie. Cicero en Seneca hebben ons op dit vlak schitterende voorbeelden nagelaten. Ward Ruyslinck betreedt deze publieke weg van de briefliteratuur zonder complexen.

SCHOONHEID

Wel geretoucheerd of aangevuld met enkele fictieve brieven geeft deze brievenverzameling een portret van een kultuurpessimist die zich permanent ergert aan de geestelijke verloederings: vervlakkende beeldcultuur, verstikkend massatoerisme, „beschaafde milieuschenders”, agressieve sportarena's, noodlottige

17 mei 1987. „De eeuwige strijd tussen „binnen” en „buiten” wordt tijdelijk beheerst door „buiten”, door een agressieve, meedogenloze, onrechtvaardige maatschappij die je dromen, idealen en verwachtingen mis kent en je innerlijke werkelijkheid bedreigt... „Buiten”, broeder Geus, verkettert mijn geloof in beginselen die ik niet kan prijsgeven zonder mezelf als geestelijke entiteit te vernietigen.” (201-202).

triomf van wetenschap en techniek, fantasieloze politici en technokraten, enz.: alles sneuvelt onder de scherpe pen. Tegenover deze zielige en zielloze horizontaliteit plaatst Ruyslinck een vertikaliteit die „een geestelijk vitaminetekort” (124) aanvult vanuit de schoonheid, de liefde, de vriendschap (waarop de brieven één ode vormen!). Toch heeft de humanist in Ruyslinck het moeilijk: „Ik heb dus de keus: mezelf exekuteren of het aan anderen overlaten. Die keus zal onbeslist blijven zolang mijn psychisch heliotropisme mijn geloof in een betere toekomst en mijn verlangen naar waarheid, vriendschap en tederheid blijft voeden.” (239).

In brieven van een literator kunnen literaire beschouwingen niet achterwege blijven. Het literair wereldje is in hetzelfde bed ziek. Tea-

tralisering van de literatuur (de media zijn eerder mythemakers dan waardemeters), de ideeënroof in onze moderne letteren („het kleptomane lettervolkje”, aangevoerd door Claus, Mulisch en Brouwers), de selectieve literaire kritiek („de papierbevuiler Reynebeau, de kritische kobold van Knack”) worden op een harde manier aangepakt. Interessanter zijn de overal aanwezige reflecties en uitspraken van Ruyslinck over zijn eigen werk. Ze werpen een licht op de genese van zijn recente werken, de (profetische) betekenis van een aantal romans en verhalen, het autobiografische karakter, de estetica van Ruyslinck.

ZELFPORTRET

Niet iedereen zal met evenveel genoegen deze cultureel-maatschappelijke en filosofische beschouwingen lezen. Maar wat de briefschrijver bij W.F. Hermans bewondert, typeert ook hem: „Als polemist is hij in ieder geval tot de tanden gewapend met een klaar verstand, een parate kennis, een vernietigend sarcasme en een zorgvuldig geslepen, functionele taal.” (27). En wat zijn stijl betreft, daarop is van toepassing wat Ruyslinck in de brieven van zijn korrespondent zo aantrekkelijk vindt: „Ik zou aan je zinnen willen likken, want dit soort doortimmerde, grammaticaal verantwoorde en stilistisch geslepen proza schijnt uit de mode te geraken.” (118).

In meer dan één opzicht vindt men in deze brieven een zelfportret van Ward Ruyslinck. Doorspekt met citaten en sententies, gevarieerd qua thematiek, met een kritische kijk op onze tijd, getuigend van een innerlijke vrijheid, doen deze brieven voortdurend denken aan Seneca's *Brieven aan Lucilius*. Ruyslinck is de briefliteratuur binnengetrepen met een merkwaardig brievenboek, stampend en bijtend, maar ook ontroerend. Bij de wieg van zijn kleinzoon denkt hij: „Het kan niet waar zijn dat we ijlings op weg zijn naar ergens” (26). In zijn Kempense kluis is Ruyslinck langzaam, en daarom vol verzet, op weg naar ergens.

i.p.

— IJlings naar nergens. Ontboezemingen aan een boezemvriend. Ward Ruyslinck. Uitg. Manteau, Antwerpen. 1989. 256 blz., 725 fr.

„DOEN”, ZEGT GUNTER PAULI

ENKELE maanden terug raakte bekend dat de eerste opvolger op de VU-lijst voor de Euroverkiezingen een zekere *Gunter Pauli* zou zijn, voor vele mensen een grote onbekende. Stilaan werd het beeld van de licentiaat Toegepaste Economische Wetenschappen (UFSIA) vollediger. Het besef dat de VU met Pauli een klepper van wereldformaat had binnengehaald groeide. Afwachten of dit zich ook in stemmenaantal zal vertalen.

Pauli is in internationale milieus bekend als één van de meest talentvolle Europese jonge ondernemers. Hij richtte een bedrijf op dat gespecialiseerd is in het ontwikkelen en uitvoeren van strategieën voor Europese ondernemingen buiten Europa. In juni '87 werd Pauli benoemd tot sekretaris-generaal van de Europese economische en financiële persfederatie (UPEFE), een groep van 50 leidinggevende financieel-economische kranten en tijdschriften in 17 landen en 13 talen. Hij stond dat jaar ook aan de wieg van de uitgeverij *Roularta Books*. Van het eerste boek dat (in rekordtempo) uitgegeven werd, *Wie is Carlo de Benedetti* werden 10.000 exemplaren verkocht in nauwelijks 14 dagen.

KREISKY-KOMMISSIE

In augustus '88 richtte Pauli de *European Business Press Group* op, een consortium van de zakenpers dat zich o.m. toelegt op het samenstellen van een Europese Top 500 van ondernemingen. Eind '88 ging hij van start met het *Roularta Audio* project. Wekelijks wordt er een informatie-cassette van 45 minuten verspreid met nieuws voor topmanagers. Door middel van een abonnement (kostprijs 10.000 fr. per jaar) kunnen kaderleden van ondernemingen in de auto van en naar het werk interessante informatie verwerken.

Gunter Pauli is eveneens een succesvol internationaal auteur. Hij schreef o.m. een biografie over de stichter van de Klub van Rome, *Aurelio Peccei*, een boek over de dien-

stensektor (vertaald in 5 talen), en een over het financieel-economisch sukses van Japan (vertaald in 4 talen). Twee weken geleden werd zijn jongste boek, passend „*Doen*” getiteld, aan de pers voorgesteld.

De *wonderboy* is het enige Vlaamse (en Belgische) lid van de *Kreisky-kommissie*, een werkgroep onder leiding van de voormalige Oostenrijkse kanselier Bruno Kreisky. Deze kommissie telt meer dan 80 deelnemers uit de academische, industriële, politieke, diplomatieke en sociale wereld. O.m. Michel Rocard, Raymond Barre en J.K. Galbraith zijn lid.

Gunter Pauli, uw tweede stem voor Europa. Dat is de slogan waar de 33-jarige ondernemer mee naar de Europese verkiezingen trekt. Pauli is eerste opvolger op de VU-lijst.

Hij komt uit een Vlaamsnationaal nest uit Antwerpen maar trok al snel de wijde wereld in. Pauli is een reisfanaat: ongeveer 6 maanden per jaar vertoeft hij in het buitenland. Maar Pauli is nog veel meer: schrijver, journalist, akademikus, vernieuwer, uitgever... zelfs echtgenoot. Even kennismaken.

De Kreiskykommissie stond onlangs in het brandpunt van de belangstelling met een ambitieus programma voor volledige tewerkstelling in het Europa van de negentiger jaren.

UILENSPIEGEL

Men zou zich bijna afvragen wat zo'n veelzijdig jong talent bij een klein en in het buitenland vrij onbeduidend partijtje als de Volksunie komt zoeken. Gunter Pauli noemt daar zelf verschillende redenen voor op. Het is ten eerste vrij duidelijk dat de Volksunie als een

Gunter Pauli „doet” het: in zijn jongste boek beschrijft hij zijn avonturen in alle windstreken van de wereld. Om zijn Eurokampanje te ondersteunen liet het Vlaamse lid van de Kreisky-kommissie een originele onderlegger samenstellen, die de lezer in stripvorm kennis laat maken met Pauli's drukke bezigheden.

open en pluralistische partij veel minder partijdogmatisch optreedt en ruimte tot initiatief biedt aan haar mandatarissen.

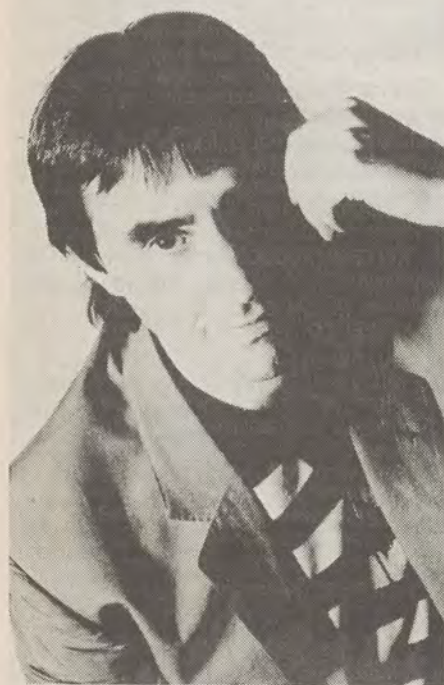
De Volksunie heeft verder als kleine partij op internationaal vlak een veel grotere flexibiliteit. De traditionele Vlaamse partijen zijn vaak geblokkeerd door een strakke Europese partijdiscipline waar de Vlamingen het zeer zelden voor het zeggen hebben. De VU kan binnen de EVA een echte *Tijl Uilenspiegel*strategie uitspelen. Met de sterk internationaal georiënteerde overtuigingen van een Vlaams-nationalist als Pauli vereiste de VU als dusdanig geen enkel compromis.

(pdj)

CHRIS DE BURGH: DE MODERNE IERSE TROEBADOER

Precies vijftien jaar geleden vatte liedjes-schrijver Chris De Burgh zijn muzikale bedoelingen, en zeer zinnige teksten samen tot een fijne debuutplaat, die de titel „Far beyond these castle walls” meekreeg. Op de hoes stond hij, bij romantisch kaarslicht, te staren door het raam van een middeleeuws kasteel naar zijn donkere Ierland. Hij ontpopte zich als een internationaal gewaardeerd zanger, zijn

Na 5 jaar afwezigheid was Chris De Burgh nog eens in het land. Tijdens zijn meer dan 2 uur durend concert in Vorst-Nationaal kregen de fans ruimschoots waar voor hun geld.

soms symfonisch omlijste muziek krijgt in '79 zelfs de produktiesteun van Alan Parson's arrangeur Andrew Powell. Begin jaren tachtig gooit hij het over een meer popgetinte boeg, en weet in '82 met „the Getaway” zijn eerste grote hit te scoren, met naast hem Rupert Hine die ook Howard Jones, Saga en the Fixx in de hitlijsten bracht. Even later wekt hij de popin-vloeden weg, en pakt in '83 op de Werchterweide, in het voorprogramma van Supertramp, uit met een zeer gesmaakt programma, als een hedendaags troebadoer die de moderne techniek niet schuwt, maar deze volwaardig ten dienste van zijn songs weet aan te wenden.

Dit komt even later tot uiting in de elpee „Man on the line” (waarop het schitterende lied „The head and the heart”) waarin hij het eeuwige dilemma bezingt tussen het (platonisch) liefhebben en keuze tot samenwonen en leven met een partner. Anderhalf jaar geleden had hij dan zijn grote Europese tophit met „The lady in red”, een gevoelsvolle ballade die miljoenen mensen aansprak. Dat dit lied op zijn recent verschenen album „Flying colours” zou prijken was evident, naast luisterhits als „Missing you” en „Sailing away”.

Wij waren er uiteraard bij om hem na vijf jaar afwezigheid nog eens aan het werk te horen en te zien in Vorst-nationaal. De drie voormelde titels waren dé hoogtepunten van een meer dan twee uur durend concert, de enkele duizenden fans van de liedjeszanger kregen waar voor hun lieve centen. Omlijst door een uitgekende lichtshow (blijkbaar een must heden ten dage) en vijf talentvolle musici die De Burgh tot in zijn diepste zielsroerselen volgden, werden de ballades telkens weer door lichtvoetige swingende popsongs afgewisseld, en bevestigde De Burgh nogmaals zijn naam als de beste hedendaagse Ierse troebadoer!

KATHY TEGEN KANKER

Met de slogan „Ik kom op tegen kanker” konfronteren Bea Van der Maat, Johan Verminnen en Will Tura, als de vertegenwoordigers van de drie belangrijkste stromingen in de lichte muziek hier te lande, ons met een hedendaagse plaag die nog steeds (en steeds meer?) West-Europa teistert. Mensen zoals Kathy Lindekens, die op korte tijd haar beide ouders ten gevolge van deze ziekte verloor, zijn uiteraard het best geplaatst om hierover te praten.

Zij liet het hier niet bij, dank zij de steun van heelwat kollega's, waaronder voormelde artiesten, werd een aktie op touw gezet. Zelfs het optreden van de dubbele Eurovisiewinnaar Johnny Logan te Turnhout vorige week had plaats in het teken van de aktie.

De BRT-radio en televisie pakt op 14 mei e.k. uit met een grootse slotgala in de Antwerpse Koningin Elisabethzaal, die vanaf 20u.30 rechtstreeks wordt uitgezonden via TV2, simultaan op BRT-2 radio en vanaf 22 uur langs de Wereldomroep. Voor 500 frank kan je een reeks optredens van ondermeer Soulsister, Robert Grosloot, Ingeborg, Herman de Coninck, Wannes van de Velde, Bea van der Maat, Urbanus, Toots Thielemans, Tura en vele anderen bijwonen. In de hall bouwt Michel Follet met een groep kinderen een muur tegen de ziekte, en er staat een komputer opgesteld die geldstortingen registreert, de stand wordt dan ook geregeld aan het publiek bekend gemaakt. Giften van meer dan honderdduizend krijgen een vermelding van de schenker op het scherm, schenkingen van een kwartmiljoen worden mondeling vermeld. De presentatie is in handen van Betty Mellaerts en William Van Laeken, ze zijn omgeven door bekende politieke en sportfiguren...

S.D.

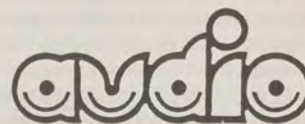
GLOEDNIEUW BIJ AUDIO DE NIEUWE ELPEE VAN CECILE VAN DIJCK

Vlaanderen's unieke
chansonnière!

— „ZOALS IK BEN”: 12 fijne luisterliedjes door één van de meest geliefde vedetten van „MOOI VLAANDEREN 2”, populair van heel wat BRT-programma's en straks te zien op VTM en BRT-televisie.

Bestelnummer: LP — VAF — 002 op banknummer 035-0898326-50

Handelsprijs: 499 fr. — Speciale gunstprijs voor WIJ-lezers: 450 fr. (verzending inbegrepen).

VLAAMS AUDIOFONDS vzw

Aartshertogstraat 4
8400 Oostende
tel. 059/50.84.80
spoedfoon: 059/80.25.17.

EEN STREEPJE VOOR

Het is zo dat je van *Meryl Streep* kunt houden en dan vindt je al haar films mooi, je kunt ook van vele films waarin ze meespeelde houden, zonder daarom echter een *Streep-fan* te worden genoemd. Als je haar haat is er geen moeilijkheid met haar nieuwe film *A Cry in the dark*, je koopt gewoon geen tikket. Voor de anderen is het wat moeilijker. Als deze film van *Fred Schepisi* (reeds verantwoordelijk voor *Plenty* met Streep) opent met te zeggen dat hij op waar gebeurde feiten is gebaseerd, herinner je je plots dat enkele jaren geleden de stof reeds is behandeld door een TV-film en datgene wat je gaat zien, herkauwen is. Maar je zit vast voor de volgende 121 minuten.

Lindy Chamberlain (*Meryl Streep* — voor deze rol ontving ze haar 8ste Oscarnominatie) en echtgenoot Michael (*Sam Neill* - het bekendst als Reilly, de spion) zijn met hun drie kinderen op vakantie in Ayers Rock, in de ongerepte natuur van het Australische binnenland. Als je *Streep* ziet herken je haar natuurlijk, maar zowel uiterlijk als stem hebben de zoveelste metamorfose ondergaan, ze praat *Australisch* Engels dat geen Australische ster haar zal verbeteren. Na een vermoeiende dag hebben ze baby Azaria in de tent gelegd, terwijl ze met hun zoontjes en de naaste camping-buren — Sally en Greg Lowe — aan de barbecue zitten. Plots meent Sally een baby te horen huilen. Lindy als de bliksem naar de tent en even zien we een wilde hond verdwijnen. De baby is weg en Lindy vermoedt dat de hond haar heeft meegenomen. Een klopjacht levert echter niks op. Bij dageraad arriveren politie en pers en terwijl het onderzoek moeizaam vordert zien we de middagedities van de kranten in Sydney en Melbourne blokletteren dat een baby werd ontvoerd door een wilde hond, de reporters plaatsen daar allerlei vraagtekens naast. Als Azaria niet wordt gevonden wordt het nog erger voor de Chamberlains, want niet alleen hun persoonlijk leed moeten ze dragen, ook de haatkampanje die langzaam groeit, van pers en later publiek, als zou ze een moordenaar zijn, doet de nodige pijn. En maanden later, terwijl ze nog steeds in onzekerheid leven, volgt plots de arrestatie van Lindy, wegens moord. Het proces begint. Een lang proces, dat zelfs de perslui gaat vervelen.

Meryl Streep, onherkenbaar herkenbaar...

Wij hebben het reeds bij *Train Man* gezegd, wanneer een regisseur zich blijkbaar heeft vergist en een niet zo sterke film heeft aangenomen, probeert hij dat tegenwoordig te redden met er een erg sterke acteur tegenaan te gooien. Ook hier weer is *Meryl Streep* gewoon schitterend, maar of ze de film redt weten wij niet. Het liet ons bepaald koud wat er met Lindy gebeurde...

Ondertussen werd de film wel afgevaardigd naar het Festival van Cannes. Om hem daar een tweede kans op wereldsukses te geven?

Als je *Barry Gibb* heet, heb je waarschijnlijk geen gebrek aan centen en kun je een zeker minder commerciële film als *Hawks* schrijven, en er je geld in stoppen, ook de muziek schrijven. Het verhaal vertelt over twee terminale patiënten Bancroft (*Timothy Dalton*) en Decker (*Anthony Edwards*) die hun laatste opstand plegen tegen het systeem. Bancroft, een Engels advocaat en Decker, een Ameri-

kaanse profvoetballer lijden beiden aan beenderkanker. Decker laat het hoofd hangen, maar Bancroft weigert zich bij de feiten neer te leggen en wanneer Decker zelfmoord wil plegen, gaat Bancroft hem zelfs helpen met de bedoeling de ander te redden. Als de derde man op de kamer, die we nooit te zien krijgen, en die enkel zijn aanwezigheid met reutelen en winden kenbaar maakt, de pijp aan Maarten geeft, besluit het tweetal een ziekenwagen te stelen en de hort op te gaan. Dit is niet altijd een prettige film — uiteraard door het onderwerp, maar hetgeen *Timothy Dalton* hier aan zwarte humor te debiteren krijgt, grenst gewoon aan het ongelooflijke...

Dit is echter ook een film over hoop, hoop op genezing, kanker hoeft niet altijd dodelijk te zijn, want men kan de grote K ook overwinnen.

Willem Sneer

BAL MASQUE

In 1987 debuteerde Stef Vancaeneghem met de roman „De zonde van Nini”, die zich afspeelde in het milieu van Oostvlaamse familiebedrijven. De kei-harde Wetstraat vormt het toneel van „Bal Masqué”. De auteur verhaalt sterk autobiografisch hoe Pierre Vlaeminckx in de journalistiek terecht komt, en hoe hij, eens de droom om het Wetstraatnieuws te verslaan werkelijkheid geworden is, al snel verbitterd en gedegouteerd wordt door het gemaskerd bal van politici, ministers en hun lakeien.

Daarnaast wordt, terloops bijna, aandacht geschonken aan het privé-leven van de journalist, dat rooskleurig begint maar minder aangenaam afloopt: het liefje wordt echtgenote, de echtgenote raakt zwanger, maar bevalt van een doodgeboren kind. De vaste fotograaf van Vlaeminckx komt ook al tragisch aan zijn einde: hij gaat, geboycot en gemeden door het Wetstraatmilieu, ten onder aan maagkanker. Het dode kind en de ondergang van de fotograaf symboliseren meteen de tot mislukking gedoemde strijd die Vlaeminckx voert om objectief en compromisloos het politieke leven te verslaan, zijn lelijke en schijnheilige kantjes bloot leggen, kortom de maskers af te rukken.

SPECTATOR

De analyse die Vancaeneghem van het Wetstraatcirkus maakt is niet mooi: hij laat hoofdredakteur Bosmans (Frans Van Erps) van de „Observator” (Spectator) Pierre Vlaeminckx op de volgende manier waarschuwen voor de druk van sommige politici: „Ze willen hier (in de Wetstraat, red.) maar één ding, dat je op hun muziekje danst. Hun vriendschap is berekening. Hun belangstelling is geveinsd. Ze spreken in slogans. Hun enige lektuur is het partijprogramma. Mensen zijn voor hen geen mensen, maar kiezers. De anderen deugen niet...” (p. 73). En zo tekent Bosmans nog een volle bladzijde lang het profiel van de politici uit.

Maar ook anderen krijgen een veeg uit de pan, zoals *Manu Ruys*, die als ambtenaar in het parlement een geprivilegieerde positie bekleedt in vergelijking met de gewone journalisten. Of charmezangers als *Will Tura*, die hun diensten lenen tijdens de grote kieskampanjes („Het mooiste lied fan mijn ekt draag ik op aan een chrote meneer die ik ontzettend befonder, meneer Renaat Chillemans (bedoeld wordt Tindemans, red.) die straks komt. Ik sing alfast m'n song foor hem. De titel is "Omdat ik een Flaamse jonchen ben", p. 110). En ook de persattachés, kabinetslakeien, partijvoorzitters en ministers passeren de revue.

Het verhaal van Vancaeneghem is scherp en kritisch, in zijn negatieve beoordelingen wellicht overdreven, maar in ieder geval in grote mate herkenbaar. Politici hebben inderdaad soms die kleine en slechte kantjes zoals Vancaeneghem ze aanklaagt. Vaak vormen de anekdotes van „Bal Masqué” slechts de bevestiging van wat de volksmond over het politieke bedrijf zegt. De vlotte schrijfstijl van de gewezen Spectator-journalist maakt gelukkig veel goed.

Maar de plot zit als los zand in elkaar, verhaallijnen worden begonnen maar niet afgemaakt. De auteur steekt een hoop sleutelfiguren in het boek die uitgebreid beschreven worden maar slechts de ingewijden kunnen

Pierre Vlaeminckx droomt van een carrière in de journalistiek. Met wat geluk raakt hij bij een duister publicitair blaadje aan de slag, eerst als vertaler, later als redakteur. Tot hij plots de juiste man op de juiste plaats ontmoet en naar het informatieweekblad „Observator” verhuist. Zijn droom om het tot Wetstraatjournalist te schoppen wordt al snel een bittere ontgoocheling. Dat is in een notedop het verhaaltje van „Bal Masqué”. De tweede roman van Stef Vancaeneghem wordt op de achterflap aangekondigd als „een vlotte, ironische en soms tragische sleutelroman, waarin de onzinnelijke praktijken van bekende Belgische politici genadeloos worden ontmaskerd.” We worden al nieuwsgierig...

boeien. Andere sleutels zijn dan weer zo duidelijk dat het bijna potsierlijk wordt om ze nog met een nepnaam te omschrijven.

Vancaeneghem is er niet voldoende in geslaagd om emotioneel afstand te nemen van zijn vroeger werkmilieu. Hij lijkt nog te zeer onder de indruk van zijn (slechte) ervaringen en verliest daardoor wel eens uit het oog dat hij een roman wilde schrijven. Wat overblijft is een nogal eenzijdig beeld van het gemaskerd bal van politici en hun lakeien.

(pdj)

„Bal masqué”. Stef Vancaeneghem. Manteau, Antwerpen, 1989, 159 blz, 595 fr.

Stef Van Caeneghem, blik dwarsdoor de Wetstraat... (foto De Maitre)

VLAANDEREN MORGEN

Het tweede nummer van de jaargang 89 van Vlaanderen Morgen bevat een interessante bijdrage van Bart Maddens over de vlaamsgezindheid van laatstejaarsscholieren. Maddens' konkludeert dat het voor de Vlaamse beweging belangrijk blijft om zich ten opzichte van jongere generaties opnieuw te legitimeren. Als dusdanig is dit echter onvoldoende. De Vlaamse beweging moet als structuur opnieuw aantrekkelijker worden en de manier waarop de doelstellingen worden nagestreefd moet de jongeren weer aanspreken.

Vlaanderen Morgen bevat verder o.m. een artikel van B.J. De Clercq over het ethos van een zorgzame samenleving en van Charles Susanne over bioethiek.

Een abonnement op Vlaanderen Morgen kost 650 fr. te storten op rekeningnummer 409-8524961-63.

LANGS VLAAMSE WEGEN

Op donderdag 4 mei (O.H.Hemelvaart) startte te Heusden-Zolder de eerste van een reeks van acht monumentenwandelingen die dit jaar plaatsvinden onder het motto *Langs Vlaamse wegen*.

Sinds 1986 organiseert de Stichting Monumenten- en Landschapszorg op verschillende plaatsen in Vlaanderen dergelijke wandelingen. Zo maakten wij de voorbije jaren reeds kennis met de omgeving van Torhout, Leuven, Maaseik, Hasselt, de Antwerpse Zoo, Tongeren, Oudenburg en Laarne.

Bij het uitstippelen van de ongeveer twee uur durende wandeling gaat de aandacht vooral naar het cultureel erfgoed en naar het landschap.

Sinds vorig jaar pakte de VTB/VAB met een gelijkaardig initiatief uit. In vijf Vlaamse gemeenten, één in elke provincie, werd een nieuw fiets- en wandelpad ingehuldigd. Op een bord dat door de organisaties aan de gemeente wordt geschonken staat een route uitgetekend die vooral oog heeft voor de veiligheid van de wandelaars en de fietsers en hen langs de mooiste plekken van de omgeving leidt.

Beide verenigingen streven hetzelfde doel na. Zij willen brede lagen van de bevolking sensibiliseren voor de problematiek rond monumenten- en landschapszorg in Vlaanderen. Met dit doel voor ogen hebben zij dit jaar de handen in elkaar geslagen en organiseren samen wandelingen in Kortrijk, Antwerpen en doorheen de Kunstwijk te Brussel. In Heusden-Zolder en Aalst staat de stichting Monumenten- en Landschapszorg in voor de organisatie en te Zele, Zutendaal en Oetingen neemt de VTB/VAB de inrichting voor haar rekening.

Het Belfort van Aalst, langs Vlaamse wegen... (foto VUM)

volksdansen, vendelzwaaiers, enz... De plaatselijke folklore en de streekgerechten worden evenmin vergeten.

De eerste wandeling van het seizoen in Heusden-Zolder was een feestelijke dag. De 5- à 600 deelnemers maakten via een 8 km lange boswandeling kennis met de Kluis van Bolder-

berg, de natuurgebieden, Bolderberg, Terlaenen en Vogelsanck en met het prachtige kasteel van *Vogelsanck* waarvan de oudste delen opklimmen tot de veertiende eeuw.

Onderweg zorgde de *Orde van de Kluizenaar van Bolderberg* voor een rustpauze met het typisch Bolderbergs Kluizenarsbier. Vermoeide wandelaars konden het traject afmaken met een treintje dat hen naar het Domein Bovy voerde waar volksdangroepen en vendelzwaaiers naast een plaatselijk zang- en akkordeonduo de animatie verzorgden.

De samenwerking tussen de stichting Monumenten- en Landschapszorg vzw, VTB/VAB, de Kredietbank en de plaatselijke autoriteiten houdt beloften in voor de toekomst. Door het opbouwen van contacten ter plaatse raakt een groter aantal mensen gesensibiliseerd rond monumenten- en landschapszorg. Zo kan de druk op de verantwoordelijken versterkt worden zodat er meer fondsen vrij komen voor restauratie en instandhouding van ons cultureel erfgoed.

Data van volgende wandelingen: Zele 21 mei, Aalst 28 mei, Brussel 4 juni, Kortrijk 9 juli, Oetingen 15 oktober, Antwerpen 22 oktober, Zutendaal 12 november.

Inlichtingen: Stichting Monumenten- en Landschapszorg vzw, Bergstraat 72, 1000 Brussel, tel. 02/512.40.97 of in de agentschappen van VTB/VAB en KB.

Raf Vandervelde

ANIMATIE

Ook de BRT werkt actief mee aan dit initiatief. Enkele dagen voor de monumentenwandeling kan de kijker gedurende een half uur kennismaken met de eerstvolgende te bezoeken stad of streek. Er wordt niets onverlet gelaten om de informatie in een zo breed mogelijke waaier aan te bieden. Bij de start van de wandelingen krijgen de deelnemers gratis een fraai verzorgde brochure die naast de routebeschrijving een woordje geschiedenis geeft van de plaats en via tekst en illustraties een beschrijving van de voorkomende monumenten en landschappen. Deze publikaties verschijnen op een grote oplage zodat zij voor latere bezoekers als leidraad kunnen dienen.

Tijdens en na de wandeling of fietstocht is er ruimte voorzien voor animatie door tentoonstellingen, diverse optredens van muzikanten,

TWEEDE BIENNALE VAN KUNSTSCHOLEN IN EUROPA

Van 17 tot 21 mei organiseert de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten te Antwerpen, in het kader van haar 325-jarig bestaan, de tweede Biënnale van Kunstscholen in Europa.

De organisatoren streven ernaar een ontmoetingsplaats te bieden voor de studenten van het Europees Kunstonderwijs, de artistieke resultaten van het kunstonderwijs voor te stellen aan een breed publiek, een internationaal colloquium te houden rond de problematiek van het kunstonderwijs, uitgaande van de Europese richtlijnen en het ERASMUS-programma en een promotie te zijn voor het Hoger Kunstonderwijs van de Vlaamse Gemeenschap.

Naast de landen van de EG nemen nog deel: Finland, Monaco, Oostenrijk, Polen, Tsjechoslowakije, Zweden en Zwitserland.

Gedurende de vier dagen van de Biënnale zullen werken tentoongesteld worden in 6 verschillende lokaties: het Hessenhuis, de Koninklijke Akademie (KASKA), Hangar 15 (Scheldekaaien Zuid), het ICC, het Elzenveld en het forum van Fnac.

Voor meer inlichtingen: sekretariaat van de Biënnale, Mutsaertstraat 31, 2000 Antwerpen, tel. 03/226.22.31. (RV)

RACING MECHELEN KAMPIOEN

MET wat goede wil kan worden gesteld dat een eerste hinderenis werd genomen. Maar dan toch zonder veel overtuiging. Racing had inderdaad vijf matches nodig om met het kleinst mogelijke verschil te winnen van *Castors Braine*. Van klasseverschil tussen overwinnaars en overwonnen, tussen profs en semi-profs was geen sprake. Het was een dubbelte op zijn kant en zonder geluk kon geen van beide ploegen kampioen worden. Met Mechelen zegvierde uiteindelijk de logika. De ruimste kern en de meeste middelen bleken dan toch lo-nend.

MACHT

Het was overigens geen groot basketbal-kampioenschap. Wel een spannend. Met al de gevolgen vandien. Veel discussies, nog meer herrie en soms ook slagen. Zelden propaganda en nog minder stichtende voorbeelden in de beslissende wedstrijden. Maar misschien willen de toeschouwers dat wel. We hebben soms de indruk dat basketbalsupporters rond het veld evenveel energie verbruiken als de spelers binnen de lijnen. In deze sport is de invloed van de supportersmacht — in het geval van Braine is het woord niet te zwaar geladen — trouwens ongewoon groot. De scheidsrechters bewegen zich immers onbeschermd tussen de vijanden. Zij moeten oordelen over technische en andere fouten die met het blote oog nauwelijks zijn waar te nemen en bovendien ook nog voor interpretatie vatbaar kunnen zijn. Het verschil tussen een aanvallende en verdedigende fout ontgaat vaak de beste ingevijden...

Maar goed: de profs hebben het dus gehaald en Oostende heeft node troonsafstand gedaan. Dat zijn vaststellingen. Daarnaast kan niet worden ontkend dat de basketbalsport in Wallonië in opgang is.

Castors Braine en Mariembourg zijn topclubs geworden. Zij willen dat duidelijk blijven. Beide clubs beschikken over een ruime aanhang en het heet dat de RTBF merkwaardige inspanningen levert voor het basketbal. De franstalige zender wordt aangewezen als een heuse pro-

pagandist. Er zou nog „uitbreiding” mogelijk zijn. We wachten af. Veel zal ook afhangen van de nationale ploeg.

Sterke internationale prestaties van de tegenwoordigende formatie spreken altijd een bredere massa aan. Daarom is men bezig ook op dit vlak inspanningen te leveren. In Portugal, waar dezer dagen kwalificatiewedstrijden voor het Europees kampioenschap worden gespeeld, zou moeten blijken dat ons basketbal internationaal in de lift zit.

Was Racing Mechelen achter alles *de verachte kampioen*, de nieuwe volleybalkampioen *Knack Roeselare* was niet uitgesproken favoriet vertrokken. Alhoewel men wel degelijk

Racing Mechelen is dus voor de tiende keer nationaal basketbal-kampioen geworden. Dat was de ploeg van Rik Samaey geraden. Zoniet zou alom hoogelach zijn opgestegen. De klub van de bekende brouwer schakelde immers over naar het full time beroeps-basketbal om eindelijk en voorgoed afstand te kunnen nemen van aartsrivaal Oostende. Racing verklaarde voor aanvang van het seizoen de grootste ambities te voeden. Groen-wit wil over afzienbare tijd meedraaien in de Europese top. Daartoe zouden vergaande inspanningen geleverd worden.

rekening hield met de mogelijkheden en de ambities van de Westvlamingen die al vele jaren geld en wijskracht in hun volleybalploeg steken en eigenlijk nooit buiten de eerste vijf eindigden.

25-JARIGE

Roeselare, dat zijn eerste titel precies na vijftientig jaar bestaan binnenhaalde, begon nochtans rampzalig aan de competitie. Er werd driemaal op rij verloren waarna trainer Krob werd ontslagen. Meteen werd de weder-

Racing Mechelen is na een spannende eindstrijd basket-kampioen. Daarvoor waren maar liefst 5 wedstrijden nodig tegen Castors Brakel, en zelfs dan werd nog met het kleinste verschil gewonnen. Rik Samaey (foto) speelde een belangrijke rol bij de kampioens-titel voor Racing.

opstanding ingeluid. Na de komst van coach Kop werd nog welgeteld éénmaal verloren: in de 2de play-off tegen Lennik dat daardoor nog even hoopte (maar tevergeefs) zijn landstitel te kunnen verlengen. Roeselare was dit jaar gewoon de sterkste. Dat bleek ook in de finale van de beker van België waarin Lennik andermaal werd geklopt. Roeselare oogstte dus na jaren zaaien en werken. Het heet dat de klub 5 trainers, 5 spelverdelers en 10 buitenlanders versleet om uiteindelijk de hoogste onderscheidingen te kunnen binnenhalen. In het volleybal was het trouwens het jaar van de dubbels. Temse deed bij de dames even goed!

Flandrien

3DE GULDEN-SPOREN-MARATHON

Het Marathonkomitee organiseert op zondag 9 juli 1989 voor de derde maal de Gulden-Sporen-Marathon tussen Kortrijk en Brugge.

De belangrijkste doelstelling van deze reusachtige organisatie was en blijft het inrichten van een sportief hoogstaande manifestatie om de feestdag van de Vlaamse Volksgemeenschap meer luister bij te zetten.

Hoogstand, omdat de inrichters heel stipt volgens de bestaande nationale en internationale bepalingen handelen. De organisatie bezit overigens een certificaat dat de precieze afstand homologeert.

Feestdag, omdat zij aan de Vlaamse dag een volker en massaler dimensie willen geven. Dit wordt nog beklemtoond door de animatie langsheen de 42.194 m lange weg, de aankomst op de Brugse Markt en het feest dat daarop volgt in de stadshallen.

Sportief, omdat naast de eigen top ook enkele internationale vedetten maar vooral honderden anonieme atleten aan de startlijn verschijnen en enkele uren later de eindmeet halen. Zoals elke sportieve Fries het als een verplichting beschouwt ooit eens te hebben gestart in zijn Elfstedentocht, zo moet het voor elke sportieve Vlaming een positief te beantwoorden uitdaging zijn ooit eens te hebben meegelopen in zijn Gulden-Sporen-Marathon.

De 3de editie krijgt bovendien een bijzondere attractiviteit, door de uitreiking van het Gulden-Sporen-Juweel aan de atleet die de beste samengestelde tijd liep in twee van de drie uitgaven. Dit kunstwerk is uniek en vertegenwoordigt een waarde van ruim 160.000 fr., geschonken door de pvba De Beurze.

De 3de Gulden-Sporen-Marathon start om 9u.30 langsheen de Brugse steenweg te Kortrijk. De eerste atleet wordt omstreeks 11u.40 verwacht op de Brugse Markt, de laatste omstreeks 14 uur.

ANIMATIE

Deze nationaal en internationaal erkende marathon staat open voor elke 18-plusser en ook rolstoelatleten zijn welkom. De winnaar van elke categorie ontvangt een speciaal ontworpen trofee.

Voor het eerst grijpt er ook een voorwedstrijd plaats, m.n. een Gulden-Sporen-Loop voor kinderen. Er wordt gestart om 10u.30 ter hoogte van de Katelijnebrug met aankomst op de Markt. De praktische uitwerking gebeurt door Olympic Brugge, binnen het Marathonkomitee.

Nieuw is ook het Marathonfeest, na afloop van de Gulden-Sporen-Marathon: vanaf 16 uur tot in de late uurtjes kan men in de bovenzalen van de stadshallen terecht voor een wervende happening: vanzelfsprekend de prijsuitreiking, maar verder ook verschillende muziek-groepjes, visuele attracties, sport, drankstandjes en doorlopend videobeelden over de wedstrijd. De TV-en teateraktrice Mieke Bouve is de gastvrouw!

Voor alle inlichtingen én inschrijvingsdocumenten kan men terecht op het Gulden-Sporen-Marathonsektariaat, Baron Ruzettlaan 76/b5, 8320 Brugge 4 of op de telefoonnummers 050/36.05.49 of 050/36.36.88.

LIVERPOOL NIET KAPOT TE KRIJGEN

Het leven staat nooit stil. Vorige zondag werd de halve finale om de Engelse Cup dan toch gespeeld. Op *Old Trafford* (het stadion van Manchester United) won Liverpool met 3-1 tegen Nottingham Forest.

Het heeft voeten in de aarde gehad vooraleer de ploeg van manager *Kenny Dalglish* zich een tweede maal voor de halve eindstrijd kon aanbieden. Binnen FC Liverpool heerste grote verdeeldheid na de Hillsborough-tragedie. Een aanzienlijke fractie van het bestuur vond dat dit seizoen niet meer verder kon worden gespeeld in de Cup. Uit respect voor de doden wilden zij de club uit de strijd terugtrekken.

Europese (kontinentale) inslag in haar spel. Liverpool voetbalt voor het oog en voor het hart. De stad aan de Mersey is trouwens voetbalgek. Voor de tweede maal in weinig jaren staan haar twee clubs tegenover elkaar in de eindstrijd op Wembley. Het is hoogst merkwaardig.

BEPROEVINGEN

Overigens is de concurrentie tussen beide clubs altijd scherp geweest. Everton is de oudste vereniging (gesticht in 1878) en... in haar schoot werd FC Liverpool geboren.

Everton voetbalde anker vast op Anfield Road toen stadioneigenaar John Houlding in 1892 de huurprijs verhoogde. Everton slikte dit niet, zocht en vond een nieuwe thuishaven in Goodison Park. Samen met enkele misnoegde Evertonspelers stichtte de gebelgde Houlding een nieuwe club: FC Liverpool. De *Reds* begonnen in de tweede helft van de jaren zestig aan een gestage en eigenlijk nog niet gestopte opmars die van ze de ongekroonde koningen van het Britse en zelfs het Europese voetbal zou maken. De jongste jaren werd de club tot tweemaal toe zeer zwaar beproefde (Heizel en Hillsborough) maar wie vorige zondag de rechtstreekse uitzending op BBC zag zal wel beamen dat Liverpool blijkbaar veel meer is geworden dan een succesrijke sportvereniging. De FC is een deel van het leven, en niet het onbelangrijkste, van tienduizenden (meestal arme) Liverpoolians.

VOETBALGEK

Maar in het voetbal van vandaag spelen vele belangen. Bovendien, en dat kon niet worden ontkend, was er de druk van het nochtans aangeslagen supporterslegioen — in Engeland nog veel meer dan elders de levenslong van een voetbalvereniging — dat precies om dezelfde reden door wilde gaan. Het is maar hoe je het uitlegt natuurlijk.

Liverpool speelde dus en won. Het stootte andermaal door naar de finale op Wembley en bracht meteen het zoveelste bewijs van zijn onwaarschijnlijke levenskracht. Liverpool voetbalde sterk en bij momenten ook echt inventief. De ploeg bevat voor Engelse normen ongewoon veel balvaardige spelers. Er ligt een

ZATERDAG 13 MEI

BRT 1

- 15.00 Kaketoos in Three Springs, dok.
- 16.00 Zevenjarige jeuk, film
- 18.25 Postbus X, serie
- 18.50 Boeketje Vlaanderen, toeristische info
- 20.00 Buren, serie
- 20.25 In de hitte van de nacht, pilootfilm
- 21.55 Terloops, een aparte kijk
- 22.45 Sport op zaterdag
- 23.15 In de hitte van de nacht, serie

VTM

- 17.00 G.I. Joe, tekenfilm
- 17.30 VTM-Top 30
- 18.30 She's the sheriff, serie
- 19.30 Benson, serie
- 20.00 Badge 373, film
- 22.35 Diable au corps, film

Ned. 1

- 15.30 Steil achterover, serie
- 15.56 Black Beauty, serie
- 16.21 Hoogvliegers, serie
- 18.28 Ja, natuurlijk; dok. serie
- 19.19 Steil achterover, serie
- 19.45 Cheers, serie
- 20.17 Dream West, miniserie
- 22.41 Hooperman, serie
- 23.05 St. Elsewhere, serie

Ned. 2

- 16.00 Dynasty, serie
- 18.15 New Wilderness, natuurserie
- 19.25 Wijnexpress, info
- 20.29 Beauty & the Beast, serie
- 21.25 Koos Postema, praatshow
- 22.10 Porky's pikante pretpark, film
- 00.01 The Bridges at Toko-Ri, film

ZONDAG 14 MEI

BRT 1

- 12.00 Sunday Proms, concert
- 14.50 Aardbeving, film
- 16.50 Sinja Mosa, serie
- 17.40 Malvira, serie
- 18.15 Toen Lotte onzichtbaar werd, serie
- 18.40 De kollega's, serie
- 20.30 Omtrent, Jo Lemaire
- 21.15 Florence Nightingale, TV-film
- 22.45 Cannes special, filmfestival
- 23.55 Triomf van het westen, dok. serie

BRT 2

- 15.50 Kattenstoet leper, rechtstreeks
- 17.15 Portugal-België, basketbal
- 20.30 Kom op tegen kanker, slotgala

VTM

- 15.00 Zondag matinee
- 18.00 Kojak, serie
- 20.00 Servicegolf, mensen helpen
- 20.30 The river, film
- 23.05 War and remembrance, serie

Ned. 1

- 15.31 Klaverweide, serie
- 18.01 Vara's kindermenu
- 19.11 Flying doctors, serie

- 20.33 Zijn laatste vlucht, serie
- 21.51 Golden Girls, serie
- 22.16 De hoogvliegers, serie

Ned. 2

- 19.00 Filthy, richt and catflap, serie
- 20.10 Atlantis, kunst
- 21.00 French & Saunders, serie
- 22.07 Tiempo de morir, film

Ned. 3

- 21.10 Een lichte lunch, toneel

MAANDAG 15 MEI

BRT 1

- 15.30 Rock Rock Rock, film
- 17.05 Flipper, serie
- 17.30 Arnold, serie
- 18.10 De peulschil, doe-progr.
- 18.35 Avonturenbaai, serie
- 20.00 De drie wijzen, spel
- 20.40 Na de oorlog, serie
- 21.35 Labyrint, En liefde komt pas later

BRT 2

- 19.00 Zonen en dochters, serie
- 20.00 Extra-time, sport
- 20.30 Opgang en verval van de Amerik. zakenkul-
tuur, dok.
- 21.25 Harelbeke en Kortrijk musiceren, portret

VTM

- 17.00 VTM-kinderklub
- 18.00 Batman, serie
- 18.30 Cijfers en letters
- 19.30 Rad van fortuin
- 20.00 The Ratings game, film
- 22.30 Vroemtugien, info

Ned. 1

- 16.10 RAI-koncert
- 17.40 Kro's tekenfilmfestival
- 19.35 De Bobbies, serie
- 20.06 Clockwise, film

Ned. 2

- 18.44 Wordt vervolgd, Disney
- 20.29 North & South, serie
- 21.59 Jonge mensen op concertpodium, klassiek

DINSDAG 16 MEI

BRT 1

- 17.00 Flipper, serie
- 17.30 Arnold, serie
- 18.40 Jan zonder vrees, serie
- 20.20 Supersense, dok. serie
- 20.50 50 prijzen van Jos Ghysen, spel
- 21.35 Gezondheid-special, bruinen
- 22.05 De getijdenzone, dok.

BRT 2

- 19.00 Zonen en dochters, serie
- 20.00 Argus, praatprogramma
- 21.55 Thuiszorg, info

VTM

- 17.00 VTM-kinderklub
- 18.30 Cijfers en letters
- 19.30 Rad van fortuin

- 20.00 Wallenberg, serie
- 21.00 Klasgenoten, Eddy Planckaert
- 22.30 Diamonds, serie
- 23.20 VTM-sport

Ned. 1

- 15.45 James Herriot, serie
- 17.59 Rowena en de zeehond, serie
- 18.26 Ducktales, serie
- 19.52 Cheers, serie
- 20.16 100 x Ja natuurlijk, WNF

Ned. 2

- 16.00 Haar twaalf mannen, film
- 17.32 Dieren in het wild, de jakhals
- 18.00 De beste uit Tros Popformule
- 19.25 Alf, serie
- 20.29 Onze ouwe, krimiserie

Ned. 3

- 21.07 Muziek uit Nederland, klassiek

WOENSDAG 17 MEI

BRT 1

- 15.55 De Smurven, serie
- 16.45 Florean 14, jeugdserie
- 17.30 Arnold, serie
- 18.05 Merlina, serie
- 18.35 Kilimanjaro, tienernieuws
- 19.00 Blikvanger, Mode '89
- 20.00 Een zaak voor twee, serie
- 21.00 I.Q., kwis
- 21.30 Japan, food for the spirit, dok.
- 22.45 Container, praatprogramma

BRT 2

- 19.00 Zonen en dochters, serie
- 20.00 Sportavond

VTM

- 17.00 VTM-Kinderklub
- 18.00 The oldes Rookie, serie
- 19.30 Rad van fortuin
- 20.00 Rita Hayworth: The Love Goddess, film
- 21.40 Star, filmmagazine
- 23.00 Cheers, serie

Ned. 1

- 16.10 De natuur in N.-Amerika, dok.
- 19.55 De Campbells, serie
- 20.20 De Okavanga, sieraad van de Kalahari, dok.

Ned. 2

- 16.25 The last Starfighter, film
- 18.35 Countdown, pop
- 19.25 Family Ties, serie
- 20.29 Miami Vice, serie
- 21.25 VOO Satellite, satellietomroep
- 22.30 Nightmare on Elmstreet, film

DONDERDAG 18 MEI

BRT 1

- 17.00 Flipper, serie
- 17.30 Arnold, serie
- 18.10 Kung Fu, serie
- 20.00 Felice!, spel
- 20.35 Panorama, aktualiteit
- 21.30 The Dirtwater Dynastie, serie
- 22.55 Korea, de onbekende oorlog, dok. serie

BRT 2

19.00 Zonen en dochters, serie
20.00 De foto, film
21.40 Lodewijk Mortelmans, klassiek

VTM

17.00 VTM-Kinderklub
18.00 Batman, serie
18.30 Cijfers en letters
19.30 Rad van fortuin
20.00 Tien om te zien, show
21.00 Dallas, serie
22.30 Odd couple, serie
23.00 Jake and the Fatman, serie

Ned. 1

16.24 Kermis der ijdelheid, serie
18.47 Europa 1993, vooruitblik
19.21 Een klas apart, serie
20.45 Sonja op donderdag, praatshow
21.35 Cagney & Lacey, serie

Ned. 2

17.40 Airwolf, serie
18.25 David, de kabouter, serie
20.29 Beppie, serie
20.55 Tussen kunst en kitsch
21.45 L.A. Law, serie

VRIJDAG 19 MEI

BRT 1

17.00 Flipper, serie
17.30 Arnold, serie
18.05 Prikballon, kleutermag.
18.20 Schoolslag, spel
20.40 The story of S.O.E., serie
21.40 Mijn moederspraak VIII, Fest.v. Vlaanderen
22.50 TDe nachten van de revolutie, serie

BRT 2

19.00 Zonen en dochters, serie
20.00 Het zaad van de demon, film
21.30 Richard Burton, portret

VTM

17.00 VTM-Kinderklub
18.00 Batman, serie
18.30 Cijfers en letters
19.30 Rad van fortuin
20.00 Day of the jackal, film
22.55 Dear John, serie
23.20 Podium, Diana Ross

Ned. 1

15.40 Centennial, serie
16.30 Avontuur, dok. serie
18.00 De Henderson Kids, serie
19.19 Prince in concert
22.40 In 't holst van de nacht, serie
23.30 Mother, jugs and speed, film

Ned. 2

17.00 Derrick, serie
18.00 Tros Wondere Wereld, wetenschap
18.20 Familie Oudenrijn, serie
18.44 Suske en Wiske, serie
19.06 Knighttrider, serie
20.29 Op volle toeren, show
23.00 Twee vrouwen, TV-film

Ned. 3

20.29 Nederlandse Mozartweek 1989, concert (207)

Maruschka Detmers gaat nogal vlug uit de kleren voor Federico Pitzalis in „Diavolo in Corpo”. Zaterdag 13 mei op VTM om 22u.35.

ZATERDAG 13 MEI

DIABOLO IN CORPO

Ital. film uit 1986 met o.a. Maruschka Detmers, Federico Pitzalis. Een jonge man en een vrouw zijn beiden getuige van een zelfmoordpoging. De jongeman, een humaniorastudent is erg onder de indruk van het drama en wil de vrouw absoluut ontmoeten. (VTM, om 22u.35)

ZONDAG 14 MEI

THE RIVER

Tom Garvey zit tot over zijn oren in de schuld maar weigert toch zijn boerderij te verkopen. Zelfs de bouwplannen van de schatrijke Joe Wade kunnen hem niet op de knieën krijgen. Amerik. film uit 1984 met Sissy Spacek, Mel Gibson en Shane Bailey. (VTM, om 20u.30)

MAANDAG 15 MEI

ROCK ROCK ROCK

Amerik. muzikale komedie uit 1956. De jonge Dori Grey droomt ervan met Tommy naar het jaarlijkse schoolbal te gaan. Maar dan moet zij wel een nieuwe jurk kopen... (BRT 1, om 15u.30)

DINSDAG 16 MEI

CENT FRANCS L'AMOUR

Om voor een expositie het noodzakelijke geld bij elkaar te krijgen moet een kunstfo-

tograaf ingaan op de homoseksuele voorstellen van een rijke vriend. Maar hij vindt uiteindelijk een alternatief... Franse film uit 1986 met Richard Bohringer, Valérie Steffen en Pierre-Loup Rajot. (RTBf 1, om 22u.30)

WOENSDAG 17 MEI

THE LAST STARFIGHTER

Amerik. film uit 1984 met Lance Guest, Dan O'Herlihy en Catherine Mary Stuart. De 18-jarige Alex is in staat de meest wonderlijke dingen te verrichten met videospelletjes. Zo komt hij in contact met een Centauri... (Ned. 2, om 16u.25)

DONDERDAG 18 MEI

ATTENTION! BANDITS

Film van Claude Lelouch uit 1987. Verini is gespecialiseerd in het verhandelen van gestolen goederen. Op een dag aanvaardt hij een opdracht van de jonge Mozart. (RTBf 1, om 20u.20)

VRIJDAG 19 MEI

DEMON SEED

Na 8 jaar onderzoek is dr. Harris (Fritz Weaver) erin geslaagd een computersysteem te ontwikkelen met een organische kern. Julie Christie is de schoonheid die wordt geterroriseerd door deze ultra-geavanceerde, bijna menselijke computer. Een futuristische triller van Donald Cammell uit 1977. (TV 2, om 20u.)

RUZIE IN DE SALON

Het begrip *salon* heeft in de wereld van de plastische kunsten een betekenis die niet altijd op een knus ontvangvertrekt duidt. De *Salons* golden al sedert de 17de eeuw als de tentoonstellingen bij uitstek, waar de Parijse bourgeoisie beeldend talent al dan niet aanvaardde. Jaarlijks zorgden die exposities dan ook voor fikse rellen. De vernieuwende strekkingen uit de vorige eeuw, zelfs het expressionisme niet, werden in de officiële *Salons* zelden meteen aanvaard. Het was dan ook geen wonder dat zelfzekere jonge genieën en hun aanhang, in 1863 en met steun van Napoléon III, een revolutionair *Salon des Refusés* (salon van de geweigerden) begonnen, dat vrij vlug de „burgerlijke” versies overvleugelde en waar zowat alle grote namen van toen en later debuteerden. Sedert 1984 wordt er in het Grand Palais ook een *Salon des artistes indépendants* (salon van onafhankelijke kunstenaars) ingericht, gebaseerd op het wat wazige principe van de volstrekte artistieke vrijheid.

Waar het in Parijs allang opgehouden met regenen heeft, drupt het nu ook in Brussel, want verleden jaar stichtten hier een aantal kunstenaars hun v.z.w. *Salon des Refusés*, vooral als boze reactie op de Wedstrijd Jonge Belgische Schilderkunst (die toch al sinds 1950 bestaat). De initiatiefnemers weigeren de situatie te aanvaarden waarin de scheppende kunstenaar zich nu bevindt: geen enkel statuut, geen of weinig respect voor zijn rechten, weinig democratische middelen of gelegenheden om zijn eigentijds werk ten toon te stellen, geen spetterend labo waar men de laatste snufjes op gebied van creatie en techniek onder de knie kan krijgen, enz.

Het *Salon* heeft alleszins zijn martelaar al. Van Alan De Vuyst (Aalst 1957) weigerde de Brusselse galerij *Arcade Mauve* op de vooravond van de vernissage zijn tentoonstelling te laten doorgaan. De kunstenaar zag zich gedwongen zijn werken uit de galerij weg te halen, nadat hij zich in een vraaggesprek met *De Morgen* uitliet over het feit dat men bepaalde werken niet wilde exposeren wegens een te politiek getinte inhoud (het zal wel iets met Marokko te maken hebben en dat ligt België momenteel Mobuto-gevoelig).

Geen nood nochtans, alle werken hangen straks op het 2de *Salon des Refusés* dat van 15 mei tot 3 juni doorgaat in 4 grote zalen in de *Werkhuizen van de Waterman* (Werkhuizen-kaai 3, Molenbeek). Op een oppervlakte van ruim 2.000 m² zullen daar zowat 500 kunstwerken getoond worden in allerlei stijlen van alle plastische kunsttakken.

VREEMD

Het „magazine *international de la région Nord-Pas-de-Calais*” dat zich ooit met de Franse driekleur en met een belfort-logo, pakt in zijn maartnummer uit met de jeugd van zijn gewest. Wij vernemen daaruit dat deze, met het oog op de Europese toekomst na 1992, meer dan elders de kans krijgt om vreemde talen te leren.

Nergens anders in Frankrijk kan men bv. Hebreeuws, Pools en... Nederlands leren.

Is dat niet ruimdenkend van deze Fransen? Eerst palmen ze een stuk van de Nederlanden in. Dan doen ze hun best om het daar gesproken Nederlands uit te doven. Wanneer, na eeuwen verdrukking, toch enkele inboorlingen opstaan om hun taal opnieuw aan te leren, geven de Fransen de indruk dat zij zelf voor die lessen zorgen. In één moeite door, verspreiden zij de leugen dat het Nederlands voor de departementen Nord en Pas-de-Calais een vreemde taal is.

KOOSJER

Onze strijdmacht heeft zopas in een pillentest „met spek en bonen” leren schieten. De Israëliërs doen dat levensecht met „rubberen” kogels op jongeren. Toch kunnen wij in de Antwerpse diamantwijk kogelvrij *koosjer* eten... d.w.z. volgens de oude spijswetten uit de Schrift, waaraan de orthodoxe Joden zich nog streng houden.

De Joden hebben eigenlijk altijd in een min of meer woestijnachtig gebied gewoond. Dit heeft hun eetgewoonten en -wetten aanzienlijk beïnvloed: het weren van bederf tegen te hoge temperaturen. En ja, door het in de profeten samenvallen van staat en religie vielen ook beider wetten samen. Wat het eten betreft wellicht eerst uit praktische gezondheidsoverwegingen, daarna als gebod van Jaweh.

De Joodse keuken onderscheidt zich nu van alle andere door het strikt vermijden van elk samengaan van zuivel- en vleesprodukten in de spijsen. Zo is het zelfs verboden om in een maaltijd waarin vlees is verwerkt, te combineren met gerechten waarin melk of melkprodukten zijn toegepast. Daarom heeft de Joodse huisvrouw ook twee keukenuitzetten en zelfs twee keukenboeken nodig: één stel voor de vleeskeuken, het andere voor de melkkeuken.

Heeft men zich per toeval vergist en een vleespan voor een melkgerecht gebruikt, dan kan soms alleen de rabijn beslissen wat verder met de pan kan gedaan of moet worden.

De beperkingen gaan nog verder. Zo mogen slechts bepaalde diersoorten gegeven worden: herkauwende zoogdieren met gespleten hoeven, enkele bij overlevering geoorloofde vogels (voornamelijk tamme) en uitsluitend vissoorten met in het water zichtbare schubben en vinnen. Verboden zijn in elk geval varkens... schaal- en schelpdieren, paling, reptielen, amfibieën en insecten. Ook is het nuttigen van bloed en vet ten strengste verboden (die zijn in de woestijn immers al te vlug aan bederf onderhevig)... daarom moet het vlees op een voorgeschreven wijze door het in water te leggen en daarna te zouten *koosjer* (ritueel geoorloofd) gemaakt worden. In de plaats van boter mag als bakmiddel enkel margarine gebruikt worden waarin geen dierlijk vet aanwezig is.

Het lijkt allemaal wat smaakloos, maar de Joodse inventiviteit zorgt wel voor altijd fantasierijke maaltijden, hoe „fundamentalistisch” beperkt ook. De Joodse keuken is daarenboven sterk positief geïnspireerd door invloeden uit de vele landen waar de Joden eeuwenlang hun diaspora beleefden. In de Antwerpse *koosjer* en *falafel* restaurantjes kan je alleszins lekker eten.

HET PARTIJBESTUUR DEELT MEE

Na afloop van het Volksunie-Partijbestuur van maandag 8 mei j.l. heeft algemeen voorzitter Jaak Gabriëls volgende mededelingen verspreid ten behoeve van de pers.

Het Partijbestuur wenst te benadrukken dat het standpunt van de regering met betrekking tot de modernisering van de korte afstandsruketten voor het eerst een sterke wil tot ontwapening i.p.v. min of meer gekontroleerde bewapening weerspiegelt. Keerzijde van de medaille is uiteraard dat er de positie van ons land binnen de Navo niet eenvoudiger op maakt. Wil de regering haar standpunt maximaal doen gelden binnen de Navo, dan zal hiervoor een actieve bekommernis van de gehele regering nodig zijn.

Positief is in elk geval dat ook het parlement zich op korte termijn over de problematiek zal beraden. Van een sluipende besluitvorming zoals dat in het verleden maar al te vaak gebeurde, is er nu geen sprake meer.

De diplomatieke stappen die nu door ons land genomen worden moeten voor de VU gericht zijn op het bekomen van parallelle onderhandelingen op het vlak van de nukleaire en konventionele ontwapening.

Het uiteindelijke doel is de denuklearisering van de natuurlijke Europese ruimte, als eerste stap om een duurzame vrede tussen de noordelijke machtsblokken te verzekeren. Die vrede is trouwens de conditio sine qua non om een verbetering van de wereldverhoudingen tussen het Noorden en het Zuiden te bewerkstelligen. Een verbetering die dient te lopen via wegen van ontwapening en ontwikkeling.

De VU wenst te wijzen op de baanbrekende rol die hier voor de kleinere Europese landen en volkeren in gans Europa weggelegd is. Samenwerking en begrip, over de staatsgrenzen, tussen de volkeren is de beste garantie om een goed nabuurschap tot stand te brengen.

Voor de VU wordt alsmaar duidelijker dat het de Europese volkeren zelf zullen zijn die het IJzeren Gordijn zullen slopen. Het is dan ook bewonderenswaardig dat de Hongaren letterlijk een eerste stap gezet hebben. België en vooral Vlaanderen moeten deze richting resoluut inslaan en stimuleren.

VOOGDIJ

Ook de pacifikatie in eigen land staat opnieuw ter discussie. Het is de overtuiging van de VU dat het kollege van gouverneurs, als onderdeel van een moeizaam bereikt evenwicht in de kommunautaire

problematiek, slechts stand zal houden indien het haar opdracht ambtelijk vervult. In dat geval zal het zich niet tegen de Vlamingen keren.

Doet het dit niet, dan zal het zichzelf buiten spel plaatsen. In ieder geval dient binnen de Vlaamse regering en de Vlaamse Raad werk te worden gemaakt van de specifieke voogdij voor de Vlaamse bevoegdheden.

Enkele Vlaamse raadsleden van de VU, o.l.v. H. Coveliers, zullen een eerste voorstel van dekreet indienen m.b.t. de kulturele bevoegdheden. Het is een bijdrage tot een reeks dekreten die dienen klaar te zijn als het nodig is...

Indien de Vlaamse executieve zelf voorstellen zal doen zullen we ons daar ten eerste bij aansluiten.

EUROPA

Tot slot besprak het VU-partijbestuur het voorstel tot organisatie van een referendum over de grondwetgevende bevoegdheid van het Europese parlement.

Hoe sympathiek dit voorstel ook mag zijn, en hoe zeer de VU de uitbreiding van de Europese democratische instellingen toejuicht, toch is dit voorstel in de ogen van de VU niet meer dan een typisch staaltje Agalev-demagogie dat hier ten beste wordt gegeven.

Zo is het praktisch gezien onmogelijk om voor de Europese verkiezingen een referendum te organiseren over een problematiek waarin zowat iedereen het roerend eens is. Bovendien moet de indiener van het voorstel zich goed realiseren wat de kostprijs is van zijn overbodige verkiezingsstunt.

Zowat de helft van de bijkomende eisen van de opvoeders zou hiermee betaald kunnen worden.

DE VU OP BRT 1

Het VNOS-programma van vandaag 12 mei om 19 uur op BRT 1 bevat volgende onderwerpen:

— „Onderwijsmensen: witte produkten?": krachtlijnen voor een nieuw Vlaams onderwijsbeleid met o.m. VU-volksvertegenwoordiger Nelly Maes en Luk Vanhorenbeek en VU-senator Bob Van Hooland;

— de aktualiteit met o.a. de taalgrenswandeling van TAK;

— „Eigen gelaat, Europees formaat": een reportage over de Euro-ronde van de VU-Europarlementsleden Willy Kuijpers en Jaak Vandemeulebroucke.

Dus niet vergeten, vanavond om 19u. op BRT 1.

WIJ: DIT IS PRACHTIG WERK!

Het wervingswerk dat de arrondissementen afleggen is ronduit prachtig. De stunt van verleden week (+89) werd deze week zo maar eventjes herhaald: +74!

Voor het arrondissement Roeselare-Tielt (+12) is uit de krammen geschoten, gevolgd door Leuven (+10). Blijven het verder goed doen: Gent-Eeklo, Hasselt, Halle-Vilvoorde en Dendermonde.

In blote cijfers spannen de arrondissementen Antwerpen en Halle-Vilvoorde de kroon, hun bevolkingsgrootte speelt hen echter bij het streefdoel parten voor de rangschikking.

Een proficiat voor het arr. Brussel dat in moeilijke omstandigheden werkt maar toch vooruitgang boekt.

ARRONDISSEMENTEEL

	Streefdoel	Nieuwe
1. Tongeren-Maaseik ..	102,4	85 (+ 6)
2. Dendermonde	58,5	38 (+ 4)
3. Oostende-Veurne-Diksmuide	43,2	38
4. Halle-Vilvoorde	42,3	99 (+ 6)
5. Roeselare-Tielt	41,9	44 (+ 12)
6. Hasselt	41,7	50 (+ 7)
7. Aalst	35,2	27
8. Gent-Eeklo	32,2	74 (+ 8)
9. Ieper	31,7	13 (+ 3)
10. Mechelen	25,7	26
11. Leuven	21,5	59 (+ 10)
12. Brugge	19,8	23 (+ 4)
13. Antwerpen	18,8	106 (+ 5)
14. Sint-Niklaas	18,1	19 (+ 2)
15. Kortrijk	16,9	25 (+ 2)
16. Turnhout	12,2	29 (+ 2)
17. Brussel	8,7	15 (+ 3)
18. Oudenaarde	8,3	6
Totaal	27,4	776 (+ 74)

TOP-WERVERS

De Top-wervers hebben het deze week moeilijk, globaal genomen althans.

Toch trekken een aantal namen de aandachts. Georges Raes (+5), André Willems (+4), Bert Verleysen (+2), Marie-Louise Thiebaud (+1). Nieuwkomers zijn: VU-Wingene (+81), VU-Vilvoorde (+4), kamerlid Coveliers (+3) en VU-Hasselt (+3).

Een fraai resultaat!

1. Bert Verleysen, Munsterbilzen	31
2. André Willems, Maasmechelen	21
3. Ivo Coninx, Genk	16
4. Georges Raes, Ledegem	14
5. Karel Rigo, Gent	13
6. Marie-Louise Thiebaud, Berg	10
7. Anny Lenaerts, Wilrijk	9
8. Jaak Gabriëls, Bree	8
VU-Deerlijk	8
VU-Wingene	8
11. Jan Caudron, Aalst	6
Jaak Vander Haegen, Oudenaarde	6
Erik Vandewalle, Izegem	6
14. Rita Gaublonne, Boechout	5
15. Eva De Vos, Nederhasselt	4
Koen Thevissen, Dilsen	4
VU-Haacht	4
VU-Vilvoorde	4
19. Hugo Coveliers, Aartselaar	3
Koen Van Caimere, Merelbeke	3
Oswald Van Ooteghem, Gentbrugge	3
VU-Hasselt	3
VU-Tervuren	3

KOOPTATIES

De Volksunie-partijraad van zaterdag 20 mei 1989 gaat over tot koöptatie van maksimum 10 bijkomende partijraadsleden. Dezelfde partijraad kiest uit haar eigen leden vijf leden van het Bureau van de Partijraad en een nieuwe voorzitter van de partijraad.

Kandidaturen kunnen schriftelijk gesteld worden op het algemeen sekretariaat t.a.v. de voorzitter van de partijraad ten laatste op woensdag 17 mei a.s. om 12u.

EURO-BUS ZET RONDE VERDER

De EURO-ronde zet zijn weg verder door Vlaanderen.

De EVA-VU-bus is dit weekeinde en volgende week op volgende plaatsen.

12 mei:	Leuven (Schreursvest), Vanaf 11u.: Rotselaar, Aarschot, Rillaar, Scherpenheuvel, Diest, Bekkevoort, Tielt-Winge, Linden, Leuven	10u. tot 17u.
13 mei:	Waregem (markt) Zwevegem Kuurne Menen	van 8 tot 14u. van 4u.30 tot 15u.30 van 16u. tot 16u.30 van 17u. tot 18u.
14 mei:	Kortrijk (Stationsplein)	van 8 tot 20u.
15 mei:	Veurne, bloemenmarkt Diksmuide, boter- en kaasjaarmarkt	8u. 14u.
16 mei:	Tienen (markt) Hakendover, Orsmaal, Halle-Booienhoven, Zoutleeuw, Bidingen, Linter, Ransberg, Kortenaken, Waanrode, Bekkevoort, Tielt-Winge, Linden, Leuven.	
17 mei:	Dilbeek (markt) Vilvoorde (markt + activiteit) Lennik, animaite op de markt	voormiddag namiddag 18u.
18 mei:	Jette (markt) Halle (markt) Meise.	voormiddag namiddag
19 mei:	Bree (markt)	
20 mei:	Aalst (markt) Rondrit Aalst, Ninove, G'bergen, Zottegem, Herzele, Lede, D'leeuw. Denderleeuw (eetfestijn)	voormiddag namiddag 20u.

Kom eens goeiedag zeggen, er valt altijd wel wat te beleven in en rond de Euro-bus, bovendien betekent het een steuntje voor de EVA-VU-kandidaten!

EURO-STEUNFONDS

Verkiezingen kosten geld, veel geld. De Volksunie is geen partij die bij belangengroepen aanleunt en dus niet zomaar kan putten uit zwarte en andere kassen. Daarom is zij zo vrij elke steun — hoe gering ook — in dank te aanvaarden.

U kunt uw bijdrage — een steuntje in de rug voor onze kandidaten — storten op het Dr. Balletfonds, rekening 435-0271511-88 (met vermelding Euro-steunfonds). Giften vanaf 1.000 fr. zijn fiscaal aftrekbaar. Als u dat wenst kan uw storting met naam, initialen of naamloos in WIJ meegedeeld worden.

IJZERBEDEVAART 27 AUGUSTUS

Breng de strook „IJzerbedevaart 27 augustus" op uw auto aan en je hebt kans MAANDELIJKS één van volgende prijzen te winnen:

- een VTB-VAB vakantiewoning
- 10 boeken: „Gids voor Vlaanderen"
- 9 boeken: „Voor een Goed Gezag"
- 5 boeken: „Taboe van Vlaanderen"
- 5 boeken: „60 keer op bedevaart naar de IJzer"

De derde week van mei, juni, juli en augustus 1989 worden telkens door VTB-VAB wegenwachters — gespreid over onze Vlaamse provincies — de nummerplaten genoteerd van aanbrengers van de IJzerbedevaartstrook.

Iedere maand worden 30 nummerplaten uitgeloot waarbij de eerste getrokken een vakantiewoning, de anderen telkens een boek in één van de VTB-VAB-kantoren kunnen afhalen.

De winnaars worden verwittigd. De IJzerbedevaartstrook is verkrijgbaar op het IJzerbedevaartsekretariaat, IJzerdijk 49, 8160 Diksmuide, tel. 051/50.02.96; in alle VTB-VAB-kantoren; op het V.O.S.-sekretariaat, E. Jacquainlaan 124, 1000 Brussel, tel. 02/217.34.65 en op het VU-sekretariaat, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel, tel. 02/219.49.30.

VU-VROUWEN

De volgende bijeenkomst van de werkgroep VU-Vrouwen gaat door op woensdag 17 mei a.s. om 14.30 uur op het algemeen secretariaat.

Agenda:

- Evaluatie kaderdag 15 april '89
- Europese Verkiezingen — coördinatie akties
- Partij-interne verkiezingen:
- arrondissementsbesturen — partijraad
- Rondvraag.

OPROEP

**Aan alle vrouwen en mannen
arbeidsinvaliden
en rechthebbenden**

Bij wet en vonnis is uw invaliditeit bepaald, renten en indexbijslag en de betaling geregeld.

De *Belgische Grondwet* en het *Handvest der Rechten van de Mens* benadrukken duidelijk de gelijkheid der rechten.

Door (volmachten) KB van 13/01/1983 worden de toegekende rechten en verworvenheden zéér fors verminderd doorkumul met rust- en overlevingspensioenen.

De terugvordering door „Fonds voor Arbeidsongevallen" voor „teveel en ten onrechte uitbetaalde" renten & toeslagen, veroorzaakt nog bijkomende inkomstenderving.

Dit is diskriminatie.

Verzet als enkeling is zéér twijfelachtig haalbaar.

De nationale spreuk indachtig: **Eendracht maakt macht** kan door uw aansluiting bij de V.Z.W. - Arbeidsinvaliden blokvorming mogelijk worden, om uw rechten te herstellen, te verbeteren en te bewaren.

Zendt per gele briefkaart aan het adres:
V.Z.W. — Arbeidsinvaliden
de Sevillastraat 25 — 2100 Antwerpen
op rugzijde vermelden: naam, voornaam, adres, % invaliditeit, geboortedatum.
Tel.: 03/321.80.99.

De Volksunie arrondissementen Brussel en Halle-Vilvoorde nodigen U van harte uit op het 3de

in 't hart van Brussel

Zaterdag 10 juni 1989 vanaf 20 uur
in de Ancienne Belgique,
Steenstraat in Brussel.

met o.m.

**Connie Neefs
Kris de Bruyne
orkest Rico Zoroh
diskobar Golden Sixties
Zakdoek
Peper en Zout**

Inkom 200 fr.

Eén week voor de Europese en Brusselse stembusslag moet de Ancienne Belgique uit haar voegen barsten! Het feestgedruis van die avond moet de voorbode zijn van een klinkende VU-overwinning in Brussel en gans Vlaanderen!

OOST-VLAANDEREN

OOST-VLAANDEREN MEI

13 SINT-AMANDSBERG: Wandeling langs Bommelshoeve te Zaffelare. Samenkomst Oud-Gemeentehuis, Antwerpsesteenweg om 14u.15. Verdeling over beschikbare wagens en rijden richting Mendonk. Terug rond 18u. Org.: FVV-Sint-Amandsberg.

16 DEINZE: Vergadering VU-afdeling Deinze in 't Veer, Achterstraat 61 te Astene. Gelegenheid tot kontaktnamen met o.a. de vijf mandatarissen (bvb. voor sociaal dienstbetoon) van 20u. af.

17 ERTVELDE: Een namiddag oude volksspelen in 't Vlaams Huis De Veldbloem, Hoge Avrije 7. Aanvang: 14u. Inleg 50 fr. Prachtige prijzen. Org.: VVVG-Ertvelde.

18 SINT-NIKLAAS: Avondwandeling doorheen gezellige stadskern van Antwerpen. Vertrek om 19u. stadhuis St.-Niklaas en start wandeling om 19u.30 Standbeeld Brabo. 60 fr niet-leden, 40 fr. leden. Org.: FVV-Sint-Niklaas.

19 ASSENEDE: Dia-voordracht over „De wonderbare wereld van Tjil Uilenspiegel” door Bert Peleman. Om 20u. in 't Leeuwken, Diederikplein 22. Org.: Vlaamse Vriendenkring 't Leeuwken Assenede.

19 SINT-NIKLAAS: Invullen van belastingaangiften. Van 18u.30 tot 21u. in De Nectar, Driekoningenstraat. Jean-Pierre Dullaert maakt computerprognose. Alle nodige formulieren en documenten meebrengen. Org. A. Verbruggenkring St.-Niklaas.

19 EVERGEM: Debat „Vlaanderen en het Europa van 1992”. Panelliden: J. Buchman (PVV), Nelly Maes (VU), P. Staes (Agalev), M. Hoornaert (SP) en J. Van Outryve (CVP). Om 20u. in CC De Veldbloem, H. Averijestraat 5 te Ertvelde. Inkom gratis. Org.: VUJO-Evergem.

20 SINT-NIKLAAS: Kennismaking met Vlaams Amsterdam. Vertrek om 7u.30 voor Stadhuis St.-Niklaas. Org.: DF-St.-Niklaas i.s.m. Vormingscentrum L. Dosfel.

20 SINT-GILLIS-WAAS: Gratis invullen belasting-sbrief van 14u.30 tot 16u. bij Robert Hoelebrandt, Wijnstraat 46, St.-Pauwels. Org.: VU-St.-Gillis-Waas.

26 STEENHUIZE: Kaas-, Maatjes, Wijn- en Bieravond, in zaal Amalrik, Holmanstraat te Steenhuize, Eregasten: André Geens, Willy Kuipers, Bob Van Hooland en Pier Janssen. Aanvang: 20u. Org.: VU-Zuid-Herzele.

27 SINT-GILLIS-WAAS: Gratis invullen belasting-sbrief, bij Romain De Grave, Eeckbergstraat 20, St.-Gillis Waas. Org.: VU-St.-Gillis-Waas.

27 ZOTTEGEM: Minister André Geens over „De Stille Revolutie”. De Staatshervorming in al haar consequenties. Om 20u. in de auditiezaal van de gemeenteschool, F. Bogaertstraat (Kasteelstraat). Org.: VU-Zottegem.

27 GENT: Kursus „Opleiding OCMW-raadsleden” (deel 1). Vakbel vzw, Limburgstraat 90, van 9u.30 tot 17u.15. Org.: VVM i.s.m. Vormingscentrum L. Dosfel.

29 DEINZE: In 't Veer, Achterstraat 61 te Astene om 20u., vergadering FVV-Deinze. Herman Maes spreekt over „Wat is gelukkig zijn?”.

JUNI

10 GENT: Kursus „Opleiding OCMW-raadsleden” (deel 2). Vakbel vzw, Limburgstraat 90, van 9u.30 tot 17u.15. Org.: VVM i.s.m. Vormingscentrum L. Dosfel.

NIEUW BESTUUR BIJ VU-KRUIBEKE

Op 25 februari werden de bestuursverkiezingen gehouden in de VU-afdeling Kruibeke.

Onder de 12 verkozen werden de functies als volgt verdeeld.

Voorzitter: Jozef Van Goethem. Ondervoorzitter: Pieter Baeten. Sekretaris: Marita De Schryver. Penningmeester: Emiel De Brauwer. Leden en Abonnees: Veerle Van Eetveldt. Propaganda: Emiel De Brauwer en Frans Van Raemdonck. Organisatie: Veerle Van Eetveldt, Luc Verbist en Paul De Paep. Vorming en Vrouwenwerking: Marita De Schryver. VVM: André de Sloover. Dienstbetoon: Luc Verbist en André Hauman. Overige bestuursleden: Karl Vermeulen en Flor Steenssens.

Mandatarissen van de VU-afdeling Kruibeke:

Luc Verbist, schepen van Landbouw en Feestelijkheden.

André Hauman, schepen van Gezin en Openbare Werken.

Jenny Willems, gemeenteraadslid en verantwoordelijke voor vorming en vrouwenwerking.

Wim Peirsman, gemeenteraadslid en verantwoordelijke jongerenwerking.

Gudrun Craen, Jeanne Daelman en Frans Van Raemdonck, gemeenteraadsliden.

Karl Vermeulen en André de Sloover, OCMW-raadsleden.

Afgevaardigden van de VU-afdeling Kruibeke in het Politiek Kollege: Jozef Van Goethem, André de Sloover en Marita De Schryver.

Afgevaardigden voor de arrondissementsraad. Naast de voorzitter en de sekretaris heeft de afdeling Kruibeke nog 5 bijkomende afgevaardigden in de raad: Emiel De Brauwer, Pieter Baeten, Paul De Paep, Frans Van Raemdonck en Veerle Van Eetveldt.

Karl Vermeulen is plaatsvervanger.

Schepenen Luk Verbis en André Hauman werden gekoöpteerd in de arrondissementsraad. Luc Verbist is lid van het arrondissementsbestuur.

VU-TEMSE OVER DE KAAIMUUR

Nu het wat stil is geworden rond het dossier van de bouw van de nieuwe kaaimuur — stroomafwaarts van de brug te Temse —, heeft de plaatselijke VU-afdeling haar leden verzameld voor een discussieavond (dinsdag 18 april j.l.) rond deze problematiek.

Onder de leiding van het nieuw bestuur, met zijn voorzitter Eddy Praet en in aanwezigheid van de lokale mandataris Werner Maerevoet en het toekomstig OCMW-raadslid Mady De Blicke, heeft kamerlid Nelly Maes de historie van de kaaimuurgeschiedenis geschetst en de bezwaren tegen de uitbreiding nog eens op een rij gezet.

Na een geanimeerde discussie kwamen de aanwezigen tot de slotsom

— dat de bestemming natuurgebied en recreatiezone de enige juiste bestemming is voor het gebied stroomafwaarts de scheldebrug,

— dat de industriële activiteit die daar nu wordt uitgeoefend er niet op haar plaats is en dat ook uitbreiding ervan strijdig zou zijn met de bestemming van het Gewestplan, gezien de verstoring van het Scheldelandschap en de infrastrukturele ingrepen die zullen volgen,

— dat het bijkomend zwaar vervoer een overlast zal betekenen voor een omgeving die daartoe niet geschikt is,

— dat uiteindelijk de geplande havenactiviteiten, met bijhorende opslagruimten en transporten hun expansie slechts kunnen kennen in een echt havengebied als Linkeroever. Op termijn is deze activiteit niet verenigbaar met goede ruimtelijke ordening te Temse wegens de grootschaligheid, die niet past bij het woongebied.

Tevens werd ook de problematiek besproken van de verbinding N 41 tussen St.-Niklaas-Hamme, waar een 4-vakswag grote snelheden zou veroorzaken.

De aanwezigen dachten dat een alternatief met 3 rijvakken en fietspaden aan beide kanten of scheiding van traag en snel verkeer zou moeten onderzocht worden.

Volkvertegenwoordiger Nelly Mas bracht dit reeds ter ore van VU-minister Sauwens, Openbare Werken.

De Volksunie zal ten gepaste tijde de betrokken bevolking horen.

BELASTINGSAANGIFTEN ARR. DENDERMONDE

Zoals elk jaar richt het CDNV arr. Dendermonde terug twee speciale zitdagen in voor het invullen van de belastingaangiften (inkomsten 1988 - aanslag 1989).

1e zitdag — zaterdag 20 mei '89.

2e zitdag — zaterdag 27 mei '89

Laarne van 9 t/m 11 uur. Herberg De Smisse, Lepelstraat 81. Tel. 091/69.05.96.

Kalken van 12 t/m 14 uur. Herberg De Groene Meersen, Uitbergsestraat 12. Tel. 091/67.70.88.

Wichelen van 15 t/m 17 uur. Herberg De Moriaan,

Bohemen 35. Tel. 052/42.48.68.

Schellebelle van 17u.30 t/m 19 uur (Niet op 27 mei — Potjesmarkt). Herberg Drie Koningen, Dorp 26. Tel. 091/69.16.61.

Schoonaarde van 10 t/m 12 uur. Ten huize van Herman Van Den Abbeele, Losweg 7. Tel. 052/42.35.49.

Op het sekretariaat CDNV, Fortstraat 7 te 9200 Wetteren: elke woensdag van 16 t/m 19 uur. Elke zaterdag van 15 t/m 18 uur (Niet op zaterdag 20 en 27 mei '89). Elke zondag van 9 t/m 11 uur. Elke dag na afspraak met het sekretariaat — tel. 091/69.67.88.

Minister Sauwens in gesprek met leden van de aktiegroepen.

HOOP VOOR HET ZAMMELSBROEK

Donderdag 27 april trokken afgevaardigden van het beheerskomitee Zammelsbroek (Jos Volders, Jan Vanreusel) en de Vlaamse Aktiegroep Geel (Joris Sels, Herman Verachtert en Koen Geens) naar het kabinet van de Vlaamse gemeenschapsminister van Openbare Werken Johan Sauwens, om de problematiek van het Geelse Zammelsbroek te bespreken.

Wegens de werken die uitgevoerd werden in het kader van het Sigma-plan (dijkverhogingen) is het waterpeil in het Zammelsbroek de laatste maanden onrustwekkend aan het dalen gegaan. Dit heeft rampzalige gevolgen voor het biotoop in dit waardevolle natuurgebied.

Na de desastreuze ingrepen wat betreft de Molenlaak eerder dit jaar, door het Geelse stadsbestuur zou dit wel eens de fatale doodsteek kunnen zijn voor de fauna en flora in het Zammelsbroek.

Een en ander werd door de woordvoerders van de Vlaamse Aktiegroep en het beheerskomitee Zam-

melsbroek duidelijk gemaakt aan minister Sauwens en aan zijn betrokken adviseurs. Na een uitvoerige discussie over de toestand in het Zammelsbroek werden volgende voorstellen geformuleerd.

De minister zal zijn administratie de opdracht geven om de mogelijkheid te onderzoeken voor het plaatsen van een stuw (drempel) op de Grote Nete vlak voor de samenvloeiing van de Grote Nete en de Laak. Op deze wijze zou de stromingssnelheid van de Grote Nete aanzienlijk verminderen zodat de dijken hieronder minder te lijden zullen hebben, tevens kan de waterhuishoudvesting in het broek terug in evenwicht komen. Door deze relatief goedkope ingreep zal een stuk waardevol Geels patrimonium van de ondergang gered worden.

De delegaties van de Vlaamse aktiegroep Geel en het beheerskomitee „Zammelsbroek” verheugden zich ook over de positieve houding van gemeenschapsminister Sauwens ten opzichte van dit toch zeer belangrijk natuurgebied.

EURO-AVOND IN KLEIN-BRABANT

Op vrijdag 19 mei 1989 slaan de afdelingen St.-Amands, Bornem en Puurs de handen in elkaar voor de inrichting van een Euro-avond.

Deze vangt aan om 19 uur in „Parochiehuis Sint-Marie” te Mariekerke-Bornem met een perskonferentie waar ondermeer minister Johan Sauwens het woord zal voeren. Aansluitend hierbij wordt een eetmaal georganiseerd, waarbij voor de prijs van 500 fr. een streekgerecht wordt geserveerd (Paling op z'n Mariekerks).

Om 20u.30 wordt het startsein gegeven voor een heuse verkiezingsmeeting waarvoor wij beroep deden op onze minister en de Euro-kandidaten uit de streek.

Wie mee wil aanzitten aan de maaltijd, in gezelschap van onze voortrekkers, kan daarvoor inschrijven door storting of overschrijving van 500 fr. op rekening 412-2006289-19 van VU St.-Amands met vermelding: Euro-avond.

NAAR HET GRAF VAN JORIS VAN SEVEREN

Jaarlijks gaan nog honderden op bedevaart naar Abbeville waar op 20 mei 1940 Joris Van Severen door Franse soldaten werd vermoord. Dit jaar voor de 39e keer na het oprichten van het indrukwekkend grafmonument waar naast Joris Van Severen ook Jan Rijckooft rust.

Dit jaar wordt speciaal Jan Rijckooft, de vroegere kommunist herdacht. Hij die een voorbeeldig Dinasmilitant werd en precies honderd jaar geleden te Harelbeke in een arm gezin werd geboren.

In de kapel van het kerkhof, Rue de la Chapelle, wordt om 11u.30 een mis opgedragen waarna een stille optocht naar het grafmonument waar een sobere plechtigheid plaats heeft. Sober: zonder vlaggen, uniformen, aanbieden van propagandamateriaal...

Vanuit Antwerpen o.m. vertrekt een autocar: om 7 uur in de Van Stralenstraat (Atheneum). Prijs 500 fr.

Alle gegevens: Joris Van Severencentrum, G. Gezellestraat 18, 2630 Aartselaar. Tel. 03/887.47.90.

ANTWERPEN

MEI

12 KONTICH: Algemene ledenvergadering met thema: Europese verkiezingen en lokale coalitievorming. Lokaal D'Ekster, Ooststatiestraat 1, Kontich. Org.: VU-Kontich.

13 KONTICH: Kaartenverkoop t.v.v. VU-Dansfeest om 14u. D'Ekster.

13 MERKSEM: 3-kamp VUJO-Merksem, VUJO-Stabroek en VUJO-Kapellen. Om 13u. in Sporthal Rode Loop te Merksem.

16 MORTSEL: Euro-Avond met als gastspreker Willy Kuijpers. Om 20u. in 't Centrum, Osylei te Mortsel. Film over Europees parlement. Inkom gratis. Org.: VU-Mortsel.

16 KAPELLEN: Art Deco in Brussel. Verzamelen om 9u. station Kapellen. Terug rond 15u. Prijs trein en toegang Art Deco: 350 fr. Gids ter plaatse te betalen. Org.: FVV-Kapellen.

17 KALMTHOUT: Bezoek aan Arboretum Kalmthout. Om 14u. stip parking arboretum. 100 fr. voor bezoek en gids. Kinderen 50 fr. Org.: FVV-Kalmthout.

19 DESSEL: Spaghetti-avond van 20 tot 23u. in Christoffelzaal te Dessel. Inschrijven bij Kris Van Dijk (014/37.72.28). Org.: VUJO-Dessel.

19 TONGERLO-WESTERLO: Om 20u.30 in Kapellekeshoeft te Tongerlo. Voordracht door E.P. Juvelanus over het I.C.kamp te Beverlo 1945-1949. Org.: SMF-Kempen-Limburg.

19 MARIEKERKE-BORNEM: VU-Euro-Avond met maaltijd (500 fr.p.p.). Om 19u.30 en meeting om 20u.30. Zaal parochiehuis St.-Maie. Org.: VU-St.-Amands, Bornem en Puurs.

20 ANTWERPEN: Kursus „Opleiding OCMW-raadsleden” (deel 1). VU-sekretariaat, Jozef Liesstraat 2, van 9u.30 tot 17u.15. Org.: VVM i.s.m. Vormingscentrum L. Dosfel.

21 KONTICH: Afdelingswandeling Kruibeke. Ontmoeting met burgemeester Denert. Samenkomst om 12u.15 lokaal D'Ekster. Kosten: 80 fr. Org.: VU-Kontich.

23 BERCHEM: Uitstap naar Tongeren met bezoek aan musea en basiliek. Om 8u.30 Vertrek Berchem station. Terug tussen 18u.30 en 19u. Prijs-leden: 800 fr., niet-leden 850 fr. Info bij FVV-Berchem (321.73.60).

23 KALMTHOUT: Bezoek aan Tongeren. Vertrek met de trein om 7u.47 Heide. Prijs alles inbegrepen: 800 fr. Org.: FVV-Kalmthout.

23 KALMTHOUT: „Leren luisteren naar je lichaam” door Anita De Bruyne. Om 20u. in De Raad, Withoeflei 2, Heide. Org.: FVV-Kalmthout.

26 BORGERHOUT: Euro-Avond met gastspreker Walter Luyt in zaal De Oude Worstenpan, Turnhoutsebaan 9 te Borgerhout om 20u.30. Org.: VU-Berchem.

26 KONTICH: VU-dansfeest in Magdalenazaal, achter de ker, Kontich-Centrum. Met Bart Kaëll en rockdemonstratiegroep. Muziek jaren 60: Happy Days. Om 20u.30. Inkom 150 fr. (100 fr. vvk).

26 BRASSCHAAT: Kursus „Vlaamse Beweging en de vredesgedachte”, Oude Pastorij, Bredabaan 3, om 20u. Org.: Vormingscentrum L. Dosfel i.s.m. VU.

JUNI
3 ANTWERPEN: Kursus „Opleiding OCMW-raadsleden” (deel 2). VU-Sekretariaat, Jozef Liesstraat 2, van 9u.30 tot 17u.15. Org.: VVM i.s.m. Vormingscentrum L. Dosfel.

4 KONTICH: Ontmoet uw mandatarissen. Om 11u. lokaal D'Ekster. Met o.m. Hugo Coveliërs en onze plaatselijke mandatarissen en het ganse bestuur van VU-Kontich.

EEN HANDJE TOESTEKEN IN BRUSSEL

De lezers van WIJ kunnen voor de kieskampanje van de hoofdstedelijke raad in Brussel een handje toesteken. Daarom worden ze vriendelijk maar met enige aandrang gevraagd een brief te schrijven naar hun vrienden, kennissen, familieleden, oude lieven enz... die in één van de 19 Brusselse gemeenten wonen. Ze zouden er de Brusselse VU-Vlamingen heel veel plezier mee doen. Bovendien is zo'n brief een „zachte” manier van kampanje voeren en zijn uw Brusselse kennissen wellicht blij verrast nog eens een brief van een oude bekende te ontvangen.

Gemakshalve drukken wij zo'n modelbrief in WIJ af, die naar eigen goeddunken kan gebruikt worden.

Beste ....

U staat er misschien van te kijken dat ik U een brief schrijf over „de politiek”. Ik weet immers dat U daarvan echt niet wakker ligt. Maar ik weet ook dat de politiek zich wel met U bezig houdt.

Op 18 juni e.k. grijpen de verkiezingen plaats voor de Brusselse Hoofdstedelijke Raad. Het gaat om een gloednieuwe structuur.

In het nieuwe Brussel krijgen de Vlamingen eindelijk de kans, op het hoofdstedelijk niveau, mee te beslissen met de franstaligen, vanuit een gelijke machtspositie. Dit is zeer belangrijk. Die kans moeten we grijpen.

Ik meen dat Brussel er baat zal bij hebben als er overtuigde Vlamingen verkozen worden, die een hart hebben voor hun hoofdstad en voor de mensen die er wonen. Duidelijk herkenbare Vlamingen, die bereid zijn met de franstaligen samen te werken maar dan als sterke, onmisbare partners.

Die Vlamingen vindt U op de lijst van de Volksunie. Daarom durf ik U vragen uw stem uit te brengen op één van de Volksunie-kandidaten.

Samen maken wij, Vlamingen, méér van Brussel!

Met vriendelijke groeten,

EURO-ANIMATIE TE LENNIK

Op woensdag 17 mei komt de VU-EVA-bus op bezoek in Lennik. Hier het programma van deze wel bijzondere agendag op de markt te Lennik.

Vanaf 18 uur: Vrolijke muziek.

Om 19 uur: Optreden van de groep „Zakdoek”

Rond 19u.30: Voorstelling door burgemeester E.

Van Vaerenbergh van de aanwezige VU-EVA-kandidaten.

Rond 20u.30: Opstijgen ballons met Eurokandidaten.

Om 21 uur: Optreden van groep „Zakdoek” en om 22 uur vuurwerk.

Beslist een aanrader!

Senator Roger Blanpain en Europarlementslid Willy Kuijpers hebben in een gezamenlijk schrijven aan procureur-generaal, de heer Van Audenhove, officieel klacht neergelegd tegen de niet-naleving van de wettelijke voorschriften inzake het gebruik van reclame voor tabak en tabaksprodukten.

In naam van de meer dan 13.500 landgenoten die jaarlijks sterven ten gevolge van het gebruik van tabak, achten beide Volksunie-mandatarissen het onaanvaardbaar dat een aantal tabaksmaatschappijen de wettelijke bepalingen aan hun laars lappen, en meer nog, hun reclamestrategie op een misleidende wijze richten op een specifieke en vatbare groep van de bevolking, namelijk de jongeren.

(foto Karel Rondou)

BRABANT

MEI

15 DIEST: Fiskale hervorming. Renaat Rijnders geeft informatie en beantwoordt uw vragen. Om 20u.15 in de Lamme Goedzak, Grote Markt. Org.: VU-Diest.

17 LENNIK: Euro-animatie op de Markt te Lennik vanaf 18u. Met optreden Zakdoek, voorstelling VU-EVA-kandidaten, Euro-bus, warme luchtballons. Org.: VU-Lennik.

17 KESSEL-LO: Infovergadering over de evenementenhal bij Pie De Nijter. Om 20u.30. Org.: Dosfelkring.

18 HALLE-VILVOORDE: Vergadering arrondissementsbestuur om 20u. in 't Schuurke te Brussel.

19 BRUSSEL: Kursus „Thuis in de Volksunie”. Kabinet van de Min. van Ontwikkelingssamenwerking André Geens, WTC-Toren 2, 21ste verdieping, Em. Jacquemainlaan 162, van 13u30 tot 18u. Org.: Vormingscentrum Lodewijk Dosfel.

20 BRUSSEL: Zoekwandeltocht „Het Brussel van Karel Buls”. Info bij het Karel Bulsfonds (02/218.18.68) tussen 8u.30 en 13u.30.

26 HALLE-VILVOORDE: Arrondissementsraad om 20u. in zaal Collegium, te Groot-Bijgaarden. Koöptatie van arrondissementsraadsleden, verkiezing arr. voorzitter en sekretaris, arr. bestuur en partijraadsafgevaardigden. Kandidaturen vóór 17 mei bij Stephane Rummens, Vilvoordsesteenweg 23A, 1850 Grimbergen.

26 BRUSSEL: Kursus „Thuis in de Volksunie”. Kabinet van Min. van Ontwikkelingssamenwerking André Geens, WTC-Toren 2, 21ste verdieping, Em. Jacquemainlaan 162, van 13u.30 tot 18u. Org.: Vormingscentrum L. Dosfel.

JUNI

3 WEMMEL: Ierse avond, in K.C. De Zandloper, om 20u. Org.: Vlaamse Kring Wemmel.

10 BRUSSEL-HALLE-VILVOORDE: Derde feest in 't hart van Brussel.

10 VOSSEM-TERVUREN: 19de Volksuniebal met Disco-bar Rastelli Frank in zaal Edelweiss, Vossemberg te Vossem. Aanvang: 21u. Iedereen welkom. Org.: VU-Tervuren.

„DE HERAUT”, VLAAMS CENTRUM IN HASSELT

Hasselt — De Heraut op Koning Astridlaan 26 te Hasselt is onlangs geopend als nieuw Vlaams-nationaal Ontmoetingscentrum en dit in aanwezigheid van minister Johan Sauwens, senator Laurens Appeltans, volksvertegenwoordiger Frieda Brepoels en tal van provinciale en gemeentelijke mandatarissen en Volksunie simpatisanten.

De Heraut is naast gezellige en fraai ingericht kafee, uitgebaat door Lieske Vandepoel, tevens sekretariaat van Volksunie, arrondissement Hasselt en VUJO-Limburg en vergaderplaats van tal van Vlaamse organisaties. De oprichting van het Vlaams ontmoetingscentrum is een initiatief van het Vlaams Huis Arca, een vzw onder voorzitterschap van Laurens Appeltans opgericht met het doel in het arrondissement een Vlaams ontmoetingscentrum te realiseren en uit te bouwen. Het was dan ook vanzelfsprekend dat het ontmoetingscentrum door senator Appeltans officieel geopend werd. Het is de bedoeling aldus senator Appeltans dat De Heraut een centrum wordt dat voor iedereen openstaat. Minister Johan Sauwens overhandigde de entoesiaste uitbaatster Lieske Vandepoel de schaal van de minister.

Zitdagen en permanentie: De Heraut, Koningin Astridlaan 26 te Hasselt tel. 011/22.15.03.

Zitdag minister Sauwens: elke dinsdag van 20 tot 21u.

Permanentie voor de afdelingen tijdens de kantooruren door de kabinetsmedewerker Lo Guypen.

H.-J. Ombelets

LIMBURG

MEI

24 MAASMECHELEN: Algemene ledenvergadering in zaal 't Gleeg, J. Smeetslaan 104. Om 20u. Gast spreker: minister Johan Sauwens. Org.: VU-Maasmechelen.

28 GENK: Tuin- en braadfeest in de Slagmolen, Slagmolenweg 76 te Genk, vanaf 16u. Van harte welkom. Org.: VU-Genk.

JUNI

1 OVERPELT: VU-voorzitter Jaak Gabriëls en minister Johan Sauwens zijn de gasten in het praatcafé „Acaciahof”, Zipstraat te Overpelt-Lind. Welkom vanaf 20u. Inkom gratis. Org.: VU-Overpelt.

6 HASSELT: Kursus „Elementen voor een Vlaams-nationaal gemeentebestuur”, Kultureel Centrum, Kunstlaan, van 20u.15 tot 23u.30. Org.: VVM i.s.m. Vormingscentrum L. Dosfel.

ZOEKERTJE

□ Man uit Vlaams-Brabant, werklustig, zoekt een betrekking in de sektor onderhoud, meubelmakerij of schrijnwerkers in Brussel, of ten W. van Brussel. Voor inl. staatssekretariaat Valkeniers, 513.83.00 post 311.

Minister Sauwens, senator Appeltans en de uitbaatster Lieske bij de opening van de Heraut.

VOETBALTORNOOI TE BEVERST-SCHOONBEEK

Op vrijdag 2, zaterdag 3 en zondag 4 juni organiseert de VU-afdeling van Beverst-Schoonbeek zijn 5de mini-voetbaltornooi.

De wedstrijden gaan door op het KWB-plein achter de kerk.

Ploegen die willen meedingen schrijven in vóór 19 mei a.s. bij: Jos Roebben, Blindestraat 7 te Beverst (011/41.32.35), Jan Vandebrod, Zonhovestraat 5, bus 2, Beverst (011/41.65.60) en Vic Putzeys, Scheelstraat 28 te Schoonbeek-Beverst (011/41.22.11).

Inschrijvingsgeld: 1000 fr.

WEST- VLAANDEREN

MEI

22 WERVIK: Bezoek Roeselare (veiling/verbrandingsoven). Steenakker om 8u.30. Geluwekerk om 8u.35. Einde in Sterrebos te Rumbke. Org.: VVVG-Wervik.

23 IEPEL: Kookdemonstratie om 19u.30 in de keuken van het Jeugdstadion te Ieper, Leopold III-laan. De onkosten worden onder de aanwezigen verdeeld. Org.: Vlaamse Vrouwen Ieper.

29 WERVIK: Wandeltocht te Zonnebeke. Vertrek Steenakker om 14u.30. Org.: VVVG-Wervik.

30 ROESELARE: Kursus „De Vlaamse Beweging en de vredesgedachte: internationalisering van de Vlaamse emancipatie”. Zaal Posterie, Ooststraat om 20u. Org.: Vormingscentrum L. Dosfel i.s.m. VU.

JUNI

3 BRUGGE: Kursus „Opleiding OCMW-raadsleden” (deel 1). Huize Wetterick, Hoefijzerlaan 20, van 9u.30 tot 17u.15. Org.: VVM i.s.m. Vormingscentrum L. Dosfel.

DIENTSBETOON TE KORTRIJK

Vanaf maandag 22 mei start VU-afdeling Kortrijk met zijn dienstbetoonwerking. Deze gaat door in Café 't Voske, Burgemeester Reynaertstraat 9 te Kortrijk van 18 tot 19 uur. De verdeling onder de mandatarissen gebeurt als volgt:

— de eerste en derde maandagen: volksvertegenwoordiger P. Vangansbeke.
— de tweede en vierde maandagen: senator M. Capoen.

Er zijn geen zitdagen op feestdagen en evenmin tijdens de maanden juli en augustus.

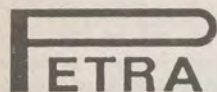
ZOEKERTJE

□ Nederlandssprekende Marokkaan, met werkvergunning A, gehuwd met perfect Nederlandssprekende Marokkaanse, zoekt een betrekking in het Brusselse. Alle werk wordt aanvaard. Voor inl. staatssekretariaat Valkeniers, 513.83.00, post 311.

AANBEVOLEN HUIZEN

BLOEMEN ROUWKRANSSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING

P.V.B.A.

HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

**KEUKENS - SANITAIR -
VERWARMING**

VAN DER CRUYS

Assesteenweg 240, TERNAT
Tel. 582.29.15

Toonzaal alle dagen open
van 9-19 u. Zondag gesloten.

**Houtzagerij
DE ROOSE N.V.**

Algemene hout- en platenhandel
Schaverij

AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86

AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

Diependaele

- BINNENHUISINRICHTING
- SIERSCHOUWEN
- MEUBELN — STOFFEN
- BEHANG

Kazernestraat 39
9620 ZOTTEGEM 091/60.13.37

FERAUTO
Auto-onderdelen

Ferenczi Jozef

Herentalsebaan 550
2220 Wommelgem
Tel. 03/353.26.50

Open van 9 tot 20 u. van maandag
tot zaterdag.

**TUINAANLEG
+ ONDERHOUD**

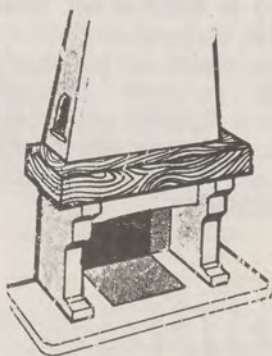
Aanleggen van terrassen,
klinkers en kasseien.

Tel.: 02/759.54.54
na 18 uur.

**EEN ADVERTENTIE
IN WIJ
RENDEERT!**

TEL.: 02/219.49.30

4.500 m² TOONZALEN

De grootste en meest gespecialiseer-
de sierschouwenzaak.

Terwijl U even wacht ontwerpen wij
Uw schouw helemaal volgens Uw
persoonlijke woonwensen.

Doe-het-zelvers ontvangen bij het
materiaal een duidelijke werkteke-
ning.

Omdat het onder Vlamingen blijft,
„10% extra korting op onze laagste
prijs”. Recent nummer van „WIJ”
volstaat als bewijs.

OPEN HAARDENBOUW, Esserstraat 1, 3688 KINROOI.
Open van 9 tot 19 u. 's Zaterdags tot 18 u., 's Zondags 17 uur.

ADVERTENTIE

AZ
verandas genk n.v.

Kreatiever bouwen voor beter wonen

Hasseltweg 194 — 3600 GENK — Tel.: (011)36.32.60.

BON:

Ja, ik wens vrijblijvend bezoek aan huis voor informatie en inlichtin-
gen.

Naam: .....

Adres: .....

Gemeente: ..... Tel.: .....

Indien geen telefoon vermeldt dag en uur van afspraak.

Info ☐ veranda/ pergola AZ Privé

☐ veranda/ pergola Horeca

BLUNDER

Dat WIJ van 28 april j.l. voor het grootste deel gebruikt werd om de Euro-verkiezing en de VU-kandidaten in het licht te stellen is niet meer dan normaal. Maar op 42 blz. tekst slechts 31 regeltjes uittrekken voor het Zangfeest lijkt me op zijn minst onverantwoord.

40 regels: Alkoholtest; 53 regels: Flanders Boven; 66 regels: over het Vos-sen kongres; 1 volle blz. Bios, 1 volle blz. over KV Mechelen, enz...

Te oordelen volgens deze opsomming moet men vaststellen dat het uniek Vlaams-nationaal gebeuren bitter weinig respons krijgt van de WIJ-redactie. Wat daar gebeurde en gezegd werd verdient heelwat meer aandacht.

Op hoop van beterschap.

(ingekort)
Fred Stevens, Duffel

11 NOVEMBER

In Londerzeel is er al verschillende jaren geen gemeentelijke 11 novemberviering meer.

De VU-fractie heeft enkele jaren geleden op de gemeenteraad geëist dat naast het Belgisch volkslied ook de Vlaamse Leeuw wordt gespeeld. De gemeenteraad heeft dit aanvaard maar de oudstrijders in Londerzeel weigerden de Vlaamse Leeuw. Met als gevolg dat de gemeentelijke viering niet meer doorgaat.

Daarom doe ik een oproep aan alle VU-frakties waar de Vlaamse Leeuw nog niet wordt gespeeld of gezongen op 11 november: plaats dit punt op de gemeenteraad van mei of juni en eis dat dit in de toekomst wel kan.

Swa Cauwenbergh, Londerzeel

OUDE TREKPAARDEN

In zijn „Woord vooraf” in Knack van 26 april j.l. heeft Frans Verleyen gewezen op de leeftijd van de eerste Euro-kandidaten van de oude partijen.

Van zijn kant heeft Herman Lauwers in zijn brief aan de CVP-jongerenvoorzitter duidelijk doen uitkomen dat de traditionele partijen behoren tot de vorige eeuw, waarin ze ontstaan zijn. Geen wonder dat geen enkel van die partijen belang hecht aan wat er in het jonge Europa bestaat aan onrecht. Vooral het onrecht aangedaan aan de Volkeren en kulturen in dat Europa schijnt hen niet te beroeren.

Zoals de VU in ons land de baanbreker was om een einde te stellen aan het onrecht van 1830, zo is zij weer de baanbreker in de strijd tegen het vernietigen van kulturen in Europa.

Het is duidelijk dat Bretoenen, Basken, Elzasers, Friezen, enz. het recht hebben om zich in hun taal vrij te ontplooiën op hun grondgebied. De taak van EVA in het Europees parlement is dan ook een zeer noodzakelijke en moderne opdracht. De jonge Vlamingen hebben daar duidelijk een nieuw en ideaal gevonden.

Tot slot nog even terug naar één van die oude trekpaarden; het blauwe van de PVV.

Deze Willy Declerck vluchtte naar Europa na ons een giftige pad in de korf te hebben gezet: de verhoging tot 25 % van de fiscale voorheffing op de gespaarde centen van de gewone burger. Hij moet niet denken dat zij die niet naar Zwitserse banken lopen, die aanslag op hun spaarcenten zijn vergeten.

Emiel Torfs, Oostende

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

FOUT

Mag ik U attent maken op een paar fouten in WIJ van 20 april j.l.?

Bladzijde 12: het verleden deelwoord van het Duitse werkwoord „wissen” is gewusst, zonder Umlaut.

Bladzijde 20: wat bij ons een provinciegoeverneur is, is in het Nederlands staatsbestel „Commissaris van de Koningin”, geen „Goe-verneur des Konings”.

N.E. Poffé, Overijse

REPRESSIE

In het vraaggesprek met minister Hugo Schiltz (WIJ, 5 mei '89), geeft de minister toe dat de VU nog niet veel succes heeft gekend in haar poging om de sociale gevolgen van de repressie en de epuratie te milderen. De te-

genkanten van de anti-Vlaamse CVP en SP heeft dit belet, kristen-demokratie en socialisme zijn reeds 45 jaar in tegenspraak met verdraagzaamheid en vergevingsgezindheid.

Nochtans feliciteer ik de Volksunie voor de vele inspanningen om het lot van menige individuele repressieslachtoffers te verbeteren. De Belgische haatgevoelens tegenover Vlaanderen zijn een aanmoediging om verder te werken aan een zelfstandig en vredelievend Vlaanderen.

Guido De Munter, Merelbeke

DE EERSTE RIJ

Dat de BRT uitgefloten werd op het Zangfeest was te voorzien. De subjectiviteit van veel van haar programma's en het regelmatig negeren van de Vlaams-nationale strekking liggen aan de basis van het fluitconcert. Wordt de VU de jongste tijd trouwens niet bijna wekelijks geboycot voor het programma De Zevende Dag?

De witte raaf (v) Paula uit de partij van de „alleskunnens” kreeg een jobke als Koninklijke Kommissaris voor het Gastarbeidersbeleid. Voor velen is het probleem nu waarschijnlijk opgelost. Hopelijk wordt het resultaat niet „nog meer rechten en nog minder plichten”. Mogelijk kan VU-Antwerpen een stootje in de goede richting geven en haar programmatekst over het gastarbeidersprobleem dat bij de gemeenteraadsverkiezingen te weinig uit de verf kwam aan haar doorsturen. Andere suggestie voor Paula: een objectieve enquête over het probleem bij de autochtone bevolking levend in de „bedreigde zones” van grootsteden zoals Antwerpen en Gent (Brussel is toch al een hopeloos geval terzake), maar dan geen enquête over het genre van „Panorama-duiding”.

Nu men toch aan het benoemen is, waarom geen kommissaris voor onze eigen Vierde Wereld? Voor problemen van de kansarmen en slachtoffers van de crisis die wel de gebruikelijke plichten hebben maar voor de rest veelal in de kou blijven staan. Laat ons niet vergeten dat er ondanks onze zogenaamde welvaartstaat nog ontzaglijk veel verdoken armoede bij „eigen” mensen is. Een taak voor de VU!

De klucht met de goeverneurs bewijst eens te meer dat samenleven in dit land een moeilijke (!) zaak is en zo de „Leeuw” meer haar op zijn tanden had gehad zou België al lang ontploft zijn. Dienen wij ons bijgevolg niet nog eens dringend te beraden (volgend kongres?) over de staatsvorm van de toekomst? Klaarblijkelijk is federalisme voorbijgestreefd. Onze partij kan en moet in deze onafwendbare evolutie naar „meer” zelfstandigheid op de eerste rij blijven staan.

F.S., Antwerpen

LEPEL & VORK

RESTAURANT KAPELLEKESHOEF

Kapelstraat 1
Tongerlo-Westerlo
Tel. 014-54.40.07

Maandag gesloten
Rustieke sfeer

Brood- en
banketbakkerij

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2730 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALITEIT VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

Herberg Viking

*Sinds 15 jaar Vlaams-Natio-
naal trefpunt in het hartje van
Brussel.*

Guido Dosogne
Arduinkaai 5 (KVS)
1000 Brussel
02/218.01.27

Industriële
brood- en banketbakkerij
Roomijs

WILFRIED BLANCQUAERT

Grote Kouter 47
Uitbergen
Tel. 091-67.57.12

Abdijkaas
Affligem

'tboerenhof

CAFE-RESTAURANT-FRITUUR

Terras - Lunchroom -Coffeeshop
Altamira stone grill

Prijzen voor groepen
op aanvraag.

De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

Banketbakkerij

ANTWERPIA

JOOST GOSSYE

Geraardsbergsestraat
38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

RESTAURANT-HOTEL OVEREINDE

Salons Raymond

- banketzalen tot 300 personen
- specialiteiten bruiloften en banket-
ten

Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40

Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.

Het Palinghuis

Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER

Oude Brugstraat 16, 9328 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december

De familiezaak met traditie

Een advertentie in WIJ RENDEERT.

02/219.49.30
(redactie)

02/380.04.78
(Karel Severs)

Hostellerie

Petrus

Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Feestzaal-Hotel-Restaurant-Tea Room

Een gastronomisch kompleks gelegen op slechts 15 min. van de kust in het
Westvlaamse Verschaeveldorpje Alveringem, stelt U een zee voor van:

Kalmte - Komfort - Keuken
Rust - Romantiek - Rustiek

- Wij bieden U:
- 6 luxueuse kamers met alle denkbare komfort.
  - Kamer met ontbijt 2 pers. Vanaf 1750 F.
  - Eveneens pension en 1/2 pension mogelijkheden.
  - Week-endverblijf.
  - Fijne Franse keuken aan de kaart en menus vanaf 695 F.
tot 1600 F.
  - Een hart voor de kinderen: eigen speelruimten en aange-
paste menus.

Voor informatiepakket nopens onze mogelijkheden tel.: 058/28.80.07.

gr 5

VU

7

**EUROPESE
VRIJE ALLIANTIE**